ZARZĄDZENIE NR 83/2023
BURMISTRZA MIASTA I GMINY OPATÓW
z dnia 4 wrzesień 2023r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Opatowie w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Opatów

Na podstawie art. 30 ust. 1 i ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) oraz stosownie art. 6 oraz art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r., poz. 485 z późn. zm.), zarządzam co następuje:

§1.

1. Ogłaszam przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Opatowie w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Opatów. Materiały informacyjne stanowiące załączniki do niniejszej uchwały:

1) projekt uchwały Rady Miejskiej w Opatowie w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Opatów wraz z uzasadnieniem,
2) mapa określająca granice obszaru zdegradowanego,
3) mapa określająca granice obszaru rewitalizacji dla miasta Opatów,
4) Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Miasta i Gminy Opatów.

2. Materiały określone w ust. 1 zostaną udostępnione na stronie internetowej gminy (www.umopatow.pl) i w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Opatów. Dokumenty te są również do publicznego wglądu w sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy Opatów.
3. Celem konsultacji, o których mowa w ust. 1 jest uzyskanie uwag, wniosków i opinii w sprawie projektu uchwały Rady Miejskiej w Opatowie w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Opatów.
4. Termin przeprowadzenia konsultacji ustalam od dnia 12.09.2023 r. do dnia 12.10.2023 r. Uwagi zgłoszone po tym terminie zostaną pozostawione bez rozpatrzenia.
5. Obszarem objętym konsultacjami jest Gmina Opatów. Konsultacje społeczne skierowane są do wszystkich mieszkańców Gminy Opatów, jednostek organizacyjnych Gminy Opatów, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych, a także innych interesariuszy.

§2.

1. Konsultacje społeczne, o których mowa w § 1 zostaną przeprowadzone w formie zbierania uwag i głosów, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego stanowiącego załącznik niniejszego Zarządzenia.
2. Wypełniony formularz konsultacyjny można składać w terminie określonym w § 1 ust. 4 w formie elektronicznej na adres: promocja@opatow.pl lub w formie pisemnej przez jego przesłanie na adres: Urząd Miasta i Gminy w Opatowie – ul. Plac Obrońców Pokoju 34, 27-500 Opatów lub osobiste złożenie w Sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie.
3. Uwagi można również składać ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie.
4. Konsultacje społeczne, o których mowa w § 1 zostaną przeprowadzone również w formie spotkań, które odbędą się w dniu 25 września 2023 r. w sali konferencyjnej

   Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie ul. Plac Obrońców pokoju 34, o godz. 14.00 oraz w Szkole Podstawowej nr 1 w Opatowie ul. Ćmielowska 3, godz. 16.00 sala nr 7 w formie zbierania uwag z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego stanowiącego załącznik niniejszego Zarządzenia.
5. Wypełniony formularz konsultacyjny można składać na koniec spotkania pracownikowi tut. Urzędu.

6. Z przeprowadzonych konsultacji zostanie sporządzony Raport, który zostanie przekazany Radzie Miejskiej na najbliższej sesji oraz opublikowany na stronie internetowej Gminy Opatów w terminie jednego miesiąca od dnia zakończenia konsultacji.
7. Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Burmistrz Miasta i Gminy Opatów.

§3.

Wykonanie zarządzenia powierza się Zastępcy Burmistrza Miasta i Gminy Opatów.

§4.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

BURMISTRZ
Grzegorz Gajewski

Załącznik nr 1
do Zarządzenia nr 83/2023
Burmistrza Miasta i Gminy Opatów z dnia 4 września 2023r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Opatowie w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Opatów

Uchwała Nr ……..
Rady Miejskiej w Opatowie
z dnia ……...

w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Opatów

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.), uchwala się co następuje:

§ 1.

1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Opatów.
2. Granice obszaru zdegradowanego Gminy Opatów przedstawia mapa stanowiąca załącznik nr 1 do uchwały.
3. Granice obszaru rewitalizacji dla miasta Opatów przedstawia mapa stanowiąca załącznik nr 2 do uchwały.

§ 2.

1. Nie ustanawia się na rzecz Gminy Opatów prawa pierwokupu nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji.
2. Nie ustanawia się na obszarze rewitalizacji zakazu wydawania decyzji o warunkach zabudowy, o której mowa w art. 59 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977).

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Opatów.

§ 4.

1. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.
2. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Uzasadnienie do uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Opatów

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest pierwszym etapem w procesie planowania procesu rewitalizacji gminy. W nadal obowiązującym „Programie Rewitalizacji Gminy Opatów na lata 2016-2023" (LPR) przyjętym na podstawie ustawy o samorządzie gminnym (przyjętym uchwałą Nr XXVII/230/2016 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 30 grudnia 2016r. z późn. zm.) został wskazany obszar rewitalizacji - fragmenty miasta Opatów oraz sołectwa Brzezie i Podole. Gmina Opatów zamierza przystąpić do opracowania gminnego programu rewitalizacji na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji. Uchwała stanowi akt prawa miejscowego. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji nie odbywa się w ramach prac nad samym programem rewitalizacji, jak było to w przypadku LPR, ale stanowi osobny proces, który powinien być zakończony przyjęciem uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy. W 2023 r. samorząd Gminy Opatów rozpoczął prace nad opracowaniem Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (diagnoza). Projekt niniejszej uchwały, w tym załączniki w formie map, został sporządzony na podstawie diagnozy i poddany konsultacjom społecznym, które odbyły się w dniach 12.09.2023-12.10.2023r.
Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz koncentracji co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stwierdzono, że obszar zdegradowany powinien objąć miasto Opatów. Szczegółowe granice zostały zaprezentowane na załączniku graficznym. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych oraz zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. W ustawie o rewitalizacji określono limity ludności i powierzchni dla obszaru rewitalizacji, zgodnie z którymi obszar taki nie powinien być większy niż 20% powierzchni gminy i być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.
Biorąc pod uwagę fakt, że miasto Opatów zostało wskazane jako obszar rewitalizacji w ramach „Programu Rewitalizacji Gminy Opatów na lata 2016-2023" uchwalonego 30 grudnia 2016 r., jednostka ta została ponownie wskazane jako obszar zdegradowany i obszary rewitalizacji. W wyborze tym kierowano się, prócz wyników analizy, także zasadą koncentracji środków i kontynuacji działań rewitalizacyjnych. Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię **3,38 km^2** co stanowi **2,98%** powierzchni gminy oraz zamieszkuje go **3301 osób, tj. 29,94%** mieszkańców Gminy Opatów.

Miasto Opatów cechuje niezadawalającą strukturą wiekową mieszkańców. Na terenie miasta 59,86% stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym co stanowi mniej niż średnia dla gminy. Należy zwrócić również uwagę na to, że miasto Opatów jest starzejącym się demograficznie ośrodkiem – 26,52% ludności jest w wieku poprodukcyjnym.

Szczególnie niekorzystną sytuację miasta Opatów na tle innych obszarów gminy można zaobserwować przez pryzmat danych dotyczących bezrobocia, ubóstwa, liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej.

Bezrobocie rejestrowane, czyli liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na ludność w wieku produkcyjnym w 2021 r. wyniosła w mieście 6,91%. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest najwyższa w tej jednostce. Na przestrzeni ostatnich trzech lat największym beneficjentem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kazimierzy Wielkiej byli mieszkańcy miasta Kazimierza Wielka. Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy ośrodka były bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Na obszarze rewitalizacji jest zarejestrowanych najwięcej podmiotów gospodarczych. Miasto stanowi obszar koncentracji usług społecznych, dlatego tu zgromadzone jest wiele instytucji publicznych (szkoły, obiekty kultury, ośrodki zdrowia, jednostki organizacyjne samorządu). Jakość terenów publicznych na terenie miasta wypada przeciętnie na tle innych obrębów, co nie odzwierciedla ich funkcji integracji społecznej. Wiele obiektów publicznych na terenie miasta nie jest jeszcze dostosowanych do osób ze specyficznymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnością. W sferze środowiskowej problemem pozostaje niska emisja związana z dużym ruchem samochodowym oraz ogrzewaniem budynków na węgiel. Miasta nie znajduje się na obszarach cennych przyrodniczo, gdzie nie występuje ryzyko powodziowe. Inne problemy i potencjały miasta Opatów będą badane w ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji w uchwale w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, rada gminy może ustanowić na rzecz gminy prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji oraz zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy, o której mowa w art. 59 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dla wszystkich albo określonych w tej uchwale zmian sposobu zagospodarowania terenu wymagających tej decyzji, w tym zmian sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, jeżeli stan zagospodarowania obszaru rewitalizacji oraz stopień jego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wskazują, że nieustanowienie zakazu może doprowadzić do niekorzystnych zmian w zagospodarowaniu obszaru rewitalizacji, pogłębiających niekorzystne zjawiska. W projekcie niniejszej uchwały proponuje się nieustanawianie prawa pierwokupu nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji ze względu na brak konkretnych zamiarów inwestycyjnych związanych z potencjalnie zakupionymi nieruchomościami.

Mapa w skali 1:5000
Obszar zdegradowany na terenie Gminy Opatów

Załącznik nr 2
do Zarządzenia nr 83/2023
Burmistrza Miasta i Gminy Opatów
z dnia 4 września 2023r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Opatowie w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Opatów

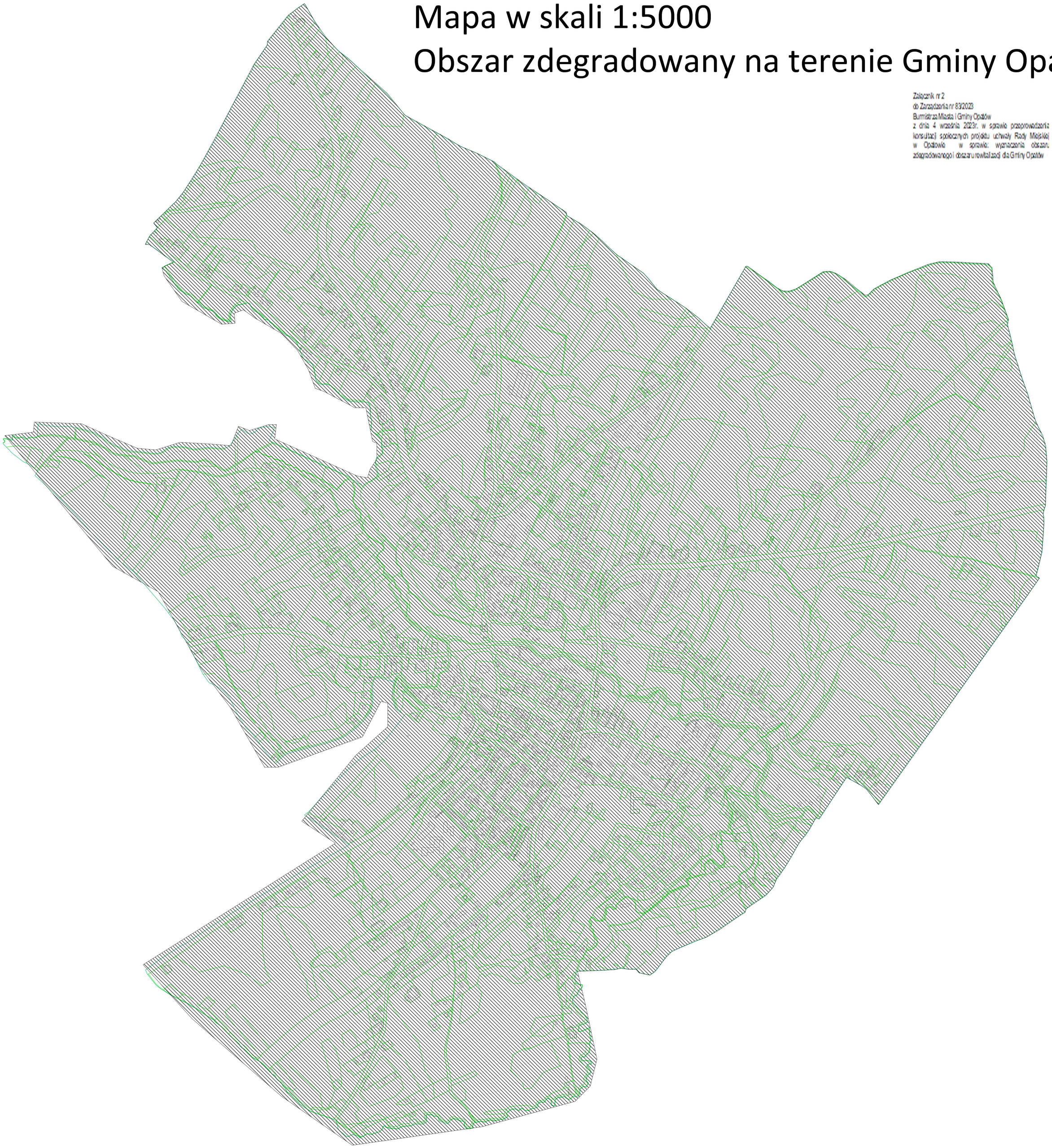

Mapa w skali 1:5000
Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Opatów

Załącznik nr 3
do Zarządzenia nr 83/2023
Burmistrza Miasta i Gminy Opatów
z dnia 4 września 2023r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Opatowie w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Opatów

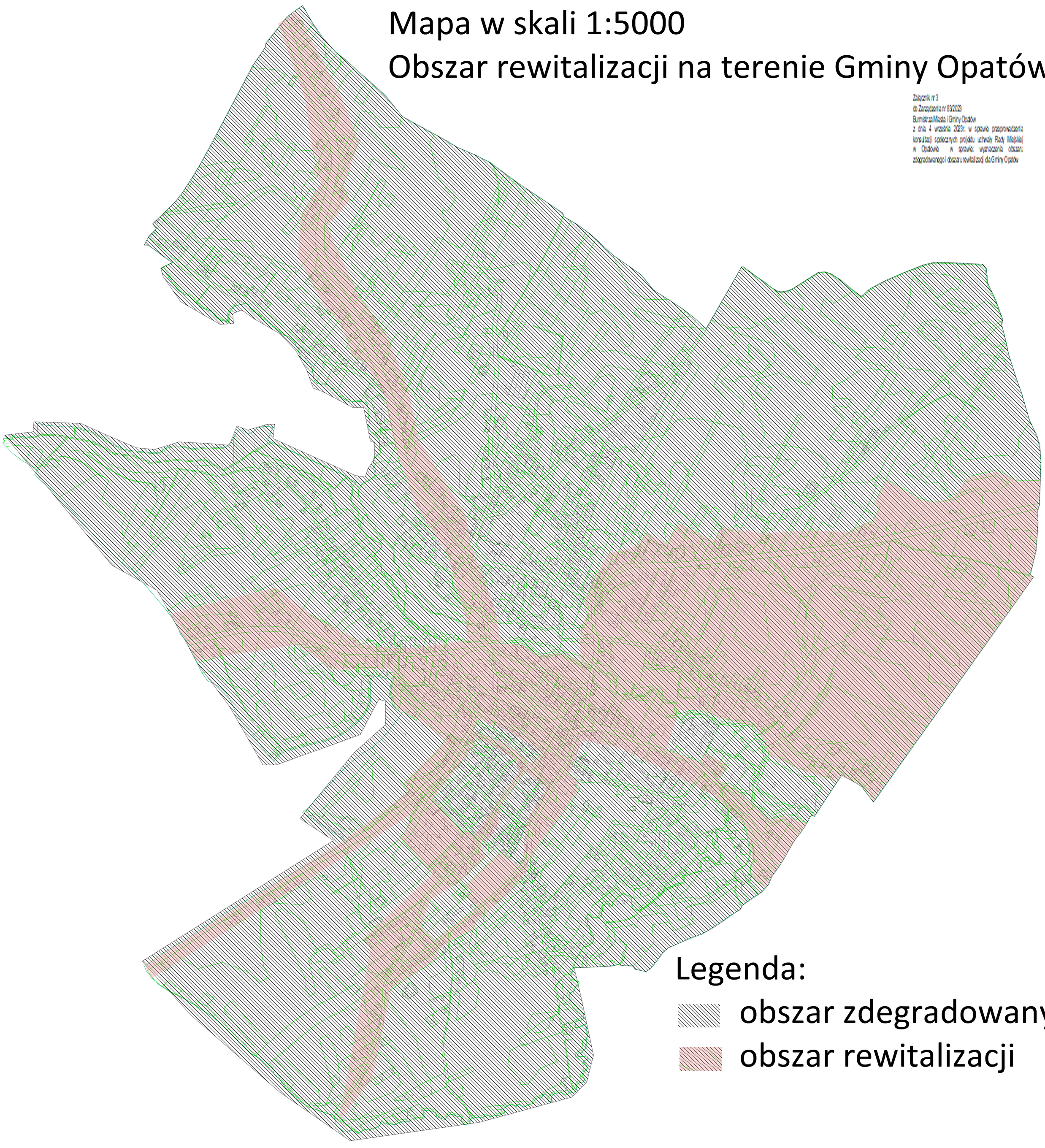

Legenda:

- obszar zdegradowany
- obszar rewitalizacji

Załącznik nr 4
do Zarządzenia nr 83/2023
Burmistrza Miasta i Gminy Opatów
z dnia 4 września 2023r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej
w Opatowie w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Opatów

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Miasta i Gminy Opatów

Lipiec 2023

Spis treści

Wstęp 3
1. Charakterystyka Gminy Opatów analiza kluczowych wskaźników funkcjonowania jednostki 6
1.1 Informacje podstawowe 6
1.2 Diagnoza sytuacji społecznej 10
1.3 Diagnoza sfery gospodarczej 49
1.4 Diagnoza sfery środowiskowej 59
1.5 Diagnoza sfery funkcjonalo – przestrzennej 69
1.6 Diagnoza sfery technicznej 94
1.7 Potencjały lokalne 97
2. Metodyka prac przyjęta w procesie wyznaczania obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji 102
3. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego 105
4. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji 107
Spis tabel 111
Spis wykresów 112
Spis map 112
Spis rysunków 114

Wstęp

Podstawą prawną przy sporządzaniu dokumentu pod tytułem „Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Miasta i Gminy Opatów" jest ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 28 z późn. zm). Zgodnie z w/w ustawą **rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych** i jest on prowadzony w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowany terytorialnie, prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Jedną z cech rewitalizacji jest koncentracja, która oznacza że działania podejmowane w ramach procesu rewitalizacji powinny dotyczyć ściśle wskazanego terenu. Obszar ten powinien cechować się natężeniem negatywnych zjawisk oraz mieć istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Celem niniejszej diagnozy jest wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na podstawie analizy wskaźnikowej, tj. badania natężenia występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej na terenie Miasta i Gminy Opatów.

Analiza ta wskazana została w art. 15 ust. 1 p. 1) *Ustawy o rewitalizacji* jako obowiązkowy element Gminnego Programu Rewitalizacji, który obejmuje analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeprowadzona w niniejszej Diagnozie stanowi pierwszy krok do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Gmina Opatów przystępując do opracowania i realizacji procesu rewitalizacji, zgodnie z wytycznymi ustawy, zobowiązana jest do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Obszar zdegradowany to obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), na którym współwystępuje jedno z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych. Natomiast obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako **obszar rewitalizacji**. Obszar ten nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% jej mieszkańców.

Dlatego też jednym z najistotniejszych elementów Gminnego Programu Rewitalizacji jest diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych, która pozwoli na zidentyfikowanie obszarów problemowych na terenie gminy. Diagnoza zawiera także analizę lokalnych potencjałów występujących na wybranych obszarach.

Niniejsza *Diagnoza* stanowi szczegółową analizę wskaźników poszczególnych sfer problemowych na poziomie mniejszych 29 jednostek analitycznych (miasta Opatów i sołectw), które zostały poddane szczegółowej analizie pod kątem czynników negatywnych.

Słownik pojęć[1]

REWITALIZACJA – rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – są nimi w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne; organy władzy publicznej oraz podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

OBSZAR ZDEGRADOWANY – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego możliwe jest tylko w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- środowiskowych - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. *o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- technicznych – szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

[1] Na podstawie *Ustawy o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 28).

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

1. Charakterystyka Gminy Opatów wraz z analizą kluczowych wskaźników funkcjonowania jednostki

1.1 Informacje podstawowe

Miasto i Gmina Opatów położone są północno - wschodniej części województwa świętokrzyskiego nad rzeką Opatówką - lewym dopływem Wisły, na silnie sfałdowanym terenie urodzajnych lessów u zbiegu dróg krajowych nr - 9 Radom - Rzeszów, nr 74 Kielce – Kraśnik - Lublin, drogi wojewódzkiej nr-757 Opatów - Stopnica i graniczy z gminami: Sadowie, Ćmielów, Wojciechowice, Lipnik, Iwaniska i Baćkowice. W skład gminy wchodzi miasto Opatów podzielone na 2 osiedla oraz 28 sołectw: Adamów, Balbinów, Brzezie, Czerników Karski, Czerników Opatowski, Gojców, Jagnin, Jałowęsy, Jurkowice, Karwów, Kobylany, Kobylanki, Kochów, Kornacice, Lipowa, Marcinkowice, Nikisiałka Duża, Nikisiałka Mała, Oficjałów, Okalina-Kolonia, Okalina-Wieś, Podole, Rosochy, Strzyżowice, Tomaszów, Tudorów, Wąworków, Zochcinek.

Mapa 1 Gmina Opatów na tle województwa świętokrzyskiego i powiatu opatowskiego

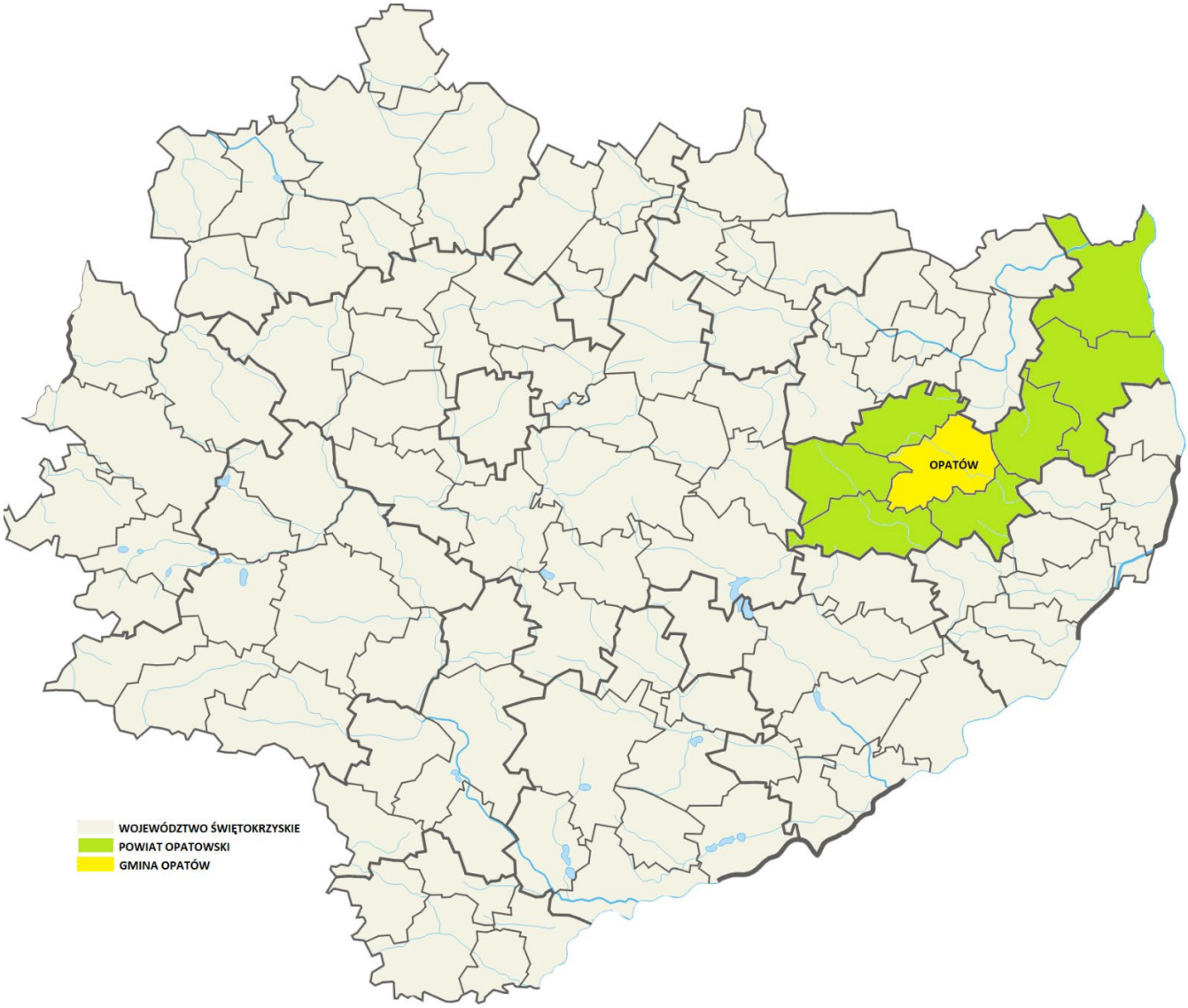

Źródło: opracowanie własne

Gmina Opatów zajmuje powierzchnię 113,08 km^2 z czego na miasto przypada 9,36 km^2. Administracyjnie gmina Opatów należy od 1999 r. do województwa świętokrzyskiego. W Opatowie mają siedzibę władze powiatu opatowskiego.

Tabela 1 Powierzchnia Miasta Opatów i poszczególnych sołectw

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w km^2	Udział w powierzchni ogólnej gminy (%)
1.	Opatów	9,36	8,28%
2.	Adamów	1,18	1,04%
3.	Balbinów	1,16	1,03%
4.	Brzezie	6,26	5,54%
5.	Czerników Karski	3,08	2,72%
6.	Czerników Opatowski	2,64	2,33%
7.	Gojców	3,91	3,46%
8.	Jagnin	2,13	1,88%
9.	Jałowęsy	8,15	7,21%
10.	Jurkowice	4,08	3,61%
11.	Karwów	3,71	3,28%
12.	Kobylany	10,26	9,07%
13.	Kobylanki	2,11	1,87%
14.	Kochów	2,31	2,04%
15.	Kornacice	4,44	3,93%
16.	Lipowa	2,86	2,53%
17.	Marcinkowice	2,19	1,94%
18.	Nikisiałka Duża	3,76	3,33%
19.	Nikisiałka Mała	5,96	5,27%
20.	Oficjałów	2,43	2,15%
21.	Okalina Kolonia	2,9	2,56%
22.	Okalina Wieś	2,03	1,80%
23.	Podole	4,29	3,79%
24.	Rosochy	4,71	4,17%
25.	Strzyżowice	5,98	5,29%
26.	Tomaszów	1,3	1,15%
27.	Tudorów	2,45	2,17%
28.	Wąworków	4,15	3,67%
29.	Zochcinek	3,29	2,91%
	Razem	**113,08**	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Mapa 2 Podział na jednostki analityczne Gminy Opatów

Źródło: opracowanie własne

Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie pod koniec 2021r. gminę zamieszkiwało 11 143 mieszkańców, z czego 51,81% stanowiły kobiety, a 48,19% mężczyźni.

Tabela 2 Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy Opatów wg stanu na 12.12.2021r.

L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Udział w ogólnej liczbie mieszkańców (%)
1.	Opatów	6113	54,86%
2.	Adamów	132	1,18%
3.	Balbinów	101	0,91%

4.	Brzezie	269	2,41%
5.	Czerników Karski	91	0,82%
6.	Czerników Opatowski	171	1,53%
7.	Gojców	207	1,86%
8.	Jagnin	124	1,11%
9.	Jałowęsy	359	3,22%
10.	Jurkowice	145	1,30%
11.	Karwów	125	1,12%
12.	Kobylany	527	4,73%
13.	Kobylanki	105	0,94%
14.	Kochów	123	1,10%
15.	Kornacice	169	1,52%
16.	Lipowa	200	1,79%
17.	Marcinkowice	255	2,29%
18.	Nikisiałka Duża	165	1,48%
19.	Nikisiałka Mała	81	0,73%
20.	Oficjałów	135	1,21%
21.	Okalina Kolonia	126	1,13%
22.	Okalina Wieś	73	0,66%
23.	Podole	120	1,08%
24.	Rosochy	120	1,08%
25.	Strzyżowice	349	3,13%
26.	Tomaszów	122	1,09%
27.	Tudorów	83	0,74%
28.	Wąworków	221	1,98%
29.	Zochcinek	332	2,98%
	Razem	**11143**	**100,00%**

Źródło: opracowanie własne

Geologicznie obszar gminy zbudowany jest na starszym podłożu z utworów masywu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich i permsko-mezozoicznej. Granicę tych jednostek stanowi dolina Opatówki, od której obszar na południe to masyw paleozoiczny, a część północną budują osady triasu, jury i kredy (osłona mezozoiczna). Osłonę mezozoiczną masywu paleozoicznego stanowią utwory triasu i jury, które można zobaczyć w miejscowości Podole (dawniej: Ptkanów). Największy obszar zajmuje jednak wysoczyzna lessowa, którą budują pyły i gliny pylaste, lokalnie z wkładkami piasku i gliny. Grubość pokrywy lessowej wynosi od kilku do blisko 20 m. Poza tymi niewielkimi płatami występują deluwia lessowe (lessy na wtórnym złożu), piaski i żwiry tarasów rzecznych, utwory peryglacjalne oraz najmłodsze holoceńskie, martwica wapienna, torfy, piaski, namuły i mady rzeczne.

1.2 Diagnoza sytuacji społecznej

Sferę społeczną podzielono w ramach analizy wskaźników na następujące obszary problemowe: demografia, pomoc społeczną, bezrobocie oraz bezpieczeństwo. Nasilenie każdego z tych problemów na danym obszarze jasno obrazuje istnienie stanu kryzysowego. W celu identyfikacji problemów związanych z potrzebami socjalnymi, sytuacją na rynku pracy i finansowymi oraz demografią na terenie Gminy Opatów przeanalizowano następujące wskaźniki:

- dotyczące wyludnienia się sołectw/gminy,
- obciążenia poszczególnych sołectw osobami starszymi,
- udział osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców danego sołectwa,
- udział osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców danego sołectwa,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu alkoholizmu,
- liczba wypłaconych zasiłków przez OPS dla mieszkańców poszczególnych sołectw,
- liczba dzieci do 14 roku życia korzystających z dożywiania w poszczególnych sołectwach w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczba osób w wieku produkcyjnym zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczba przestępstw popełnionych na danym terenie w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- frekwencja wyborcza w poszczególnych obwodach wyborczych.

Demografia

Według danych Urzędu Miasta i Gminy Opatów pod koniec 2021r. gminę zamieszkiwało 11 143 mieszkańców. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 11,4%. Średni wiek mieszkańców gminy wynosi 44,7 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Gęstość zaludnienia wynosi 98 osób/km².

Tabela 3 Liczba mieszkańców Gminy Opatów w podziale na płeć w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
RAZEM	11718	11637	11527	11343	11143
Mężczyźni	6083	6027	5969	5871	5773
Kobiety	5635	5610	5558	5472	5370

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UMiG w Opatowie

Wykres 1 Liczba mieszkańców Gminy Opatów w latach 2017-2021

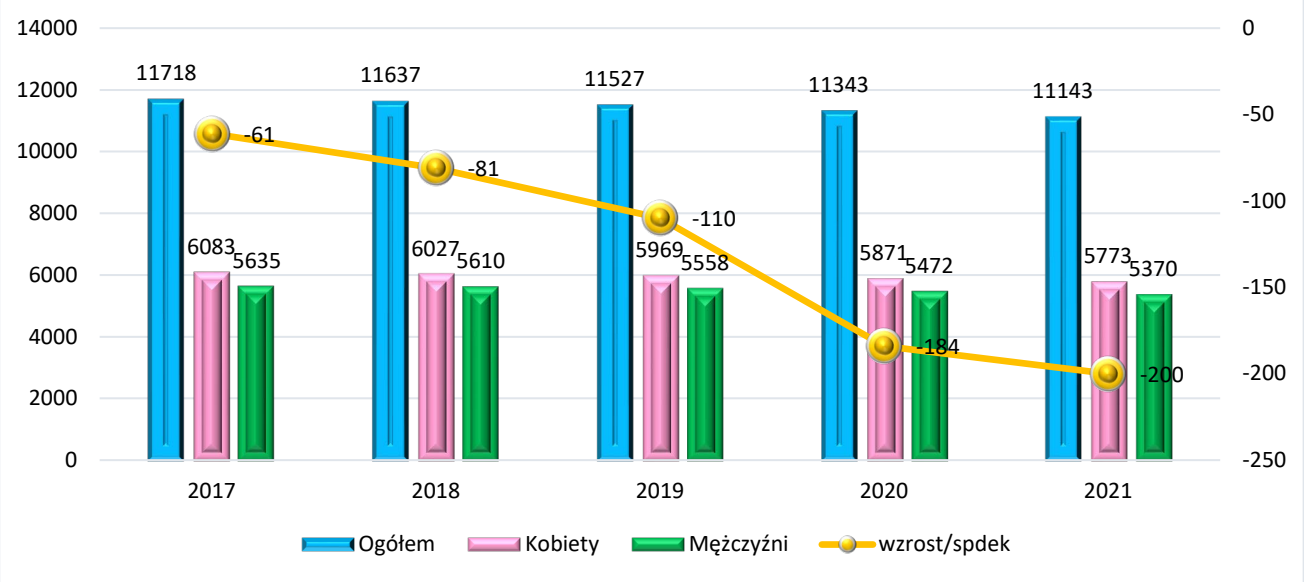

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz danych z UMiG w Opatowie

Największy wpływ na wyludnianie się gminy ma stale ujemne saldo migracji – więcej osób wyprowadza się z gminy niż się w niej osiedla oraz przyrost naturalny, który w ostatnich latach kształtuje się na ujemnym poziomie. W 2021 roku zarejestrowano 105 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 147 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla całej gminy -42. W tym samym roku 0 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowanie za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -1.

Gmina Opatów w 2021r. miała ujemny przyrost naturalny wynoszący -151, co odpowiada przyrostowi naturalnemu -13,22 na 1000 mieszkańców gminy Opatów. W 2021 roku urodziło się 55 dzieci, w tym 65,5% dziewczynek i 34,5% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,39 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Tabela 4 Przyrost naturalny w Gminie Opatów w latach 2015-2021

Opatów	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Urodzenia żywe	90	72	90	80	90	57	55
Kobiet	41	34	40	40	51	26	36
Mężczyzn	49	38	50	40	39	31	19
Zgony ogółem	155	148	160	176	161	201	206

Kobiet	78	72	78	90	73	92	108
Mężczyzn	77	76	82	86	88	109	98
Zgony niemowląt	0	0	0	2	0	2	0
Kobiet	0	0	0	1	0	2	0
Mężczyzn	0	0	0	1	0	0	0
Przyrost naturalny	-65	-76	-70	-96	-71	-144	-151
Kobiet	-37	-38	-38	-50	-22	-66	-72
Mężczyzn	-28	-38	-32	-46	-49	-78	-79

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik wyludnienia się sołectw/gminy

Niekorzystną sytuację związaną ze spadkiem liczby mieszkańców zaobserwować można w następujących sołectwach: Adamów, Brzezie, Czerników Opatowski, Gojców, Jagnin, Karwów, Kobylanki, Kornacice, Nikisiałka Duża, Nikisiałka Mała, Okalina Wieś, Rosochy, Tomaszów, Wąworków, Zochcinek.

Tabela 5 Liczba mieszkańców Gminy Opatów w roku 2015 i 2021 w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	2015	OGÓŁEM 2021	w tym Kobiety	w tym Mężczyźni	wzrost/spadek (z minusem)
1.	Opatów	6 711	6113	3237	2876	-0,11
2.	Adamów	141	132	68	64	-0,16
3.	Balbinów	101	101	50	51	0,00
4.	Brzezie	293	269	139	130	-0,12
5.	Czerników Karski	89	91	43	48	0,45
6.	Czerników Opatowski	184	171	91	81	-0,14
7.	Gojców	222	207	107	100	-0,15
8.	Jagnin	128	124	69	55	-0,32
9.	Jałowęsy	403	359	191	168	-0,09
10.	Jurkowice	161	145	76	69	-0,10
11.	Karwów	129	125	70	55	-0,32
12.	Kobylany	608	527	261	266	-0,08
13.	Kobylanki	113	105	56	49	-0,14
14.	Kochów	115	123	58	65	0,14
15.	Kornacice	178	169	90	79	-0,20
16.	Lipowa	245	200	106	94	-0,05
17.	Marcinkowice	297	255	144	111	-0,07
18.	Nikisiałka Duża	177	165	83	82	-0,15
19.	Nikisiałka Mała	87	81	40	41	-0,15
20.	Oficjałów	152	135	72	63	-0,09
21.	Okalina Kolonia	123	126	61	65	0,41
22.	Okalina Wieś	79	73	33	40	-0,13
23.	Podole	135	120	65	55	-0,09
24.	Rosochy	126	120	67	53	-0,21
25.	Strzyżowice	389	349	168	181	-0,10
26.	Tomaszów	127	122	55	67	-0,25

27.	Tudorów	98	83	41	42	-0,07
28.	Wąworków	222	221	108	113	-2,22
29.	Zochcinek	340	332	124	208	-0,43
	Razem	**12173**	**11143**	**5773**	**5371**	**-0,12**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Mapa 3 Wskaźnik dotyczący wyludnienia się Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

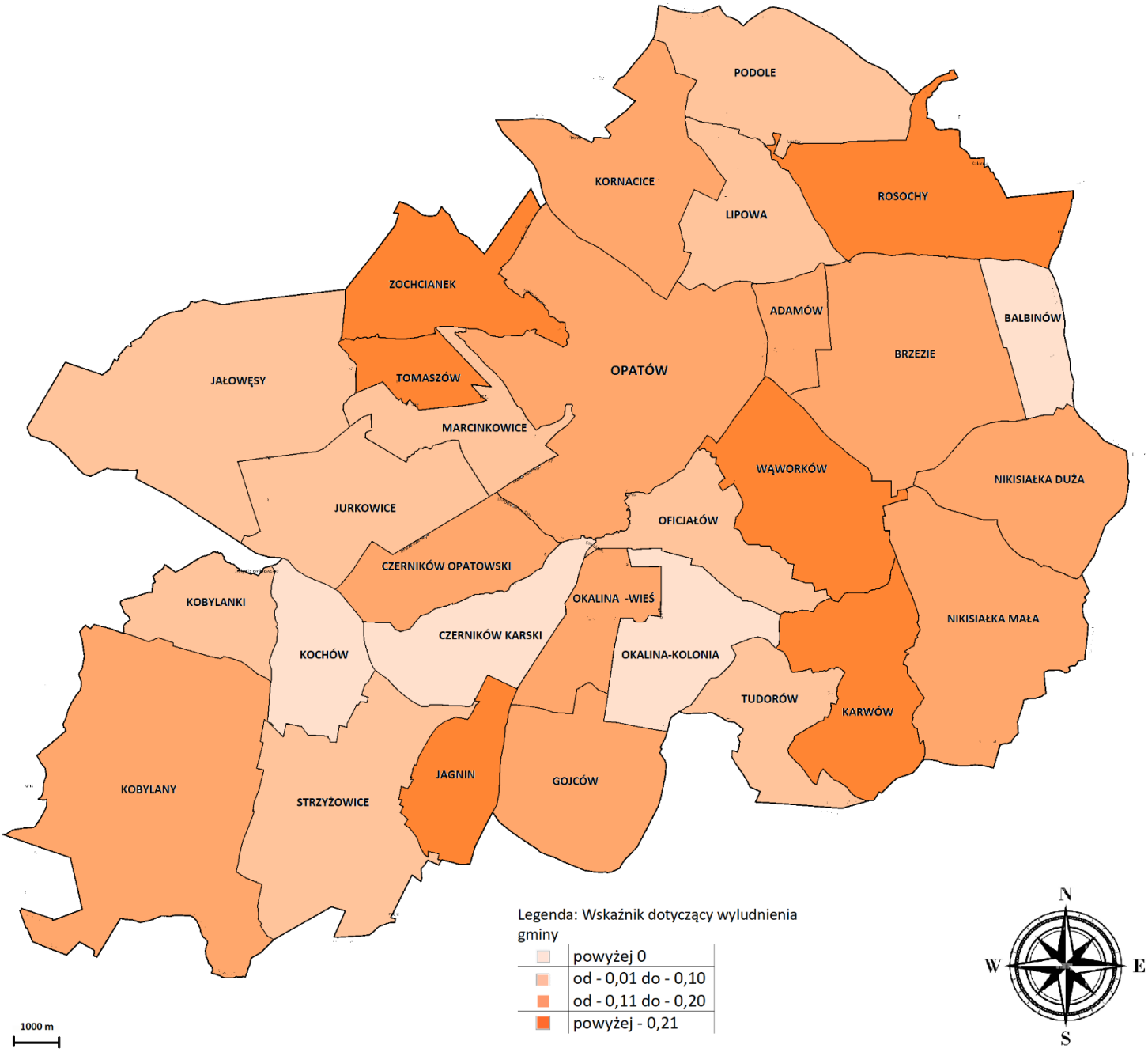

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Wskaźnik obciążenia demograficznego

Wskaźnik obciążenia osobami starszymi, tj. stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60+ oraz mężczyźni w wieku 65+) do ogólnej liczby mieszkańców w gminie Opatów w 2021 r. wynosił 25%. I wskaźnik ten jest o tyle istotny, że grupę osób starszych stanowią osoby często narażone na wykluczenie społeczne lub też osoby ze specjalnymi potrzebami w zakresie usług. Wykluczenie społeczne takich osób często związane jest z tym, że po przejściu na emeryturę osoby te izolują się od społeczeństwa. Wyższe, tj. niekorzystne wartości osiągnęło w 13 jednostkach analitycznych: Opatów (26,52%), Brzezie (25,65%), Czerników Karski (25,27%), Kochów (26,02%), Kornacice (25,44%), Lipowa (26,00%), Nikisiałka Duża (28,48%), Nikisiałka Mała (28,40%), Podole (30,83%), Strzyżowice (25,79%), Tomaszów (25,41%), Tudorów (28,92%), Zochcinek (28,01%).

Tabela 6 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy Opatów na koniec 2021r. w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	Mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym	Wskaźnik (mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym do ogółu mieszkańców)
1.	Opatów	1621	26,52%
2.	Adamów	19	14,39%
3.	Balbinów	18	17,82%
4.	Brzezie	69	25,65%
5.	Czerników Karski	23	25,27%
6.	Czerników Opatowski	35	20,47%
7.	Gojców	38	18,36%
8.	Jagnin	26	20,97%
9.	Jałowęsy	80	22,28%
10.	Jurkowice	36	24,83%
11.	Karwów	30	24,00%
12.	Kobylany	106	20,11%
13.	Kobylanki	21	20,00%
14.	Kochów	32	26,02%
15.	Kornacice	43	25,44%
16.	Lipowa	52	26,00%
17.	Marcinkowice	60	23,53%
18.	Nikisiałka Duża	47	28,48%
19.	Nikisiałka Mała	23	28,40%
20.	Oficjałów	33	24,44%
21.	Okalina Kolonia	24	19,05%
22.	Okalina Wieś	18	24,66%
23.	Podole	37	30,83%
24.	Rosochy	26	21,67%
25.	Strzyżowice	90	25,79%
26.	Tomaszów	31	25,41%
27.	Tudorów	24	28,92%
28.	Wąworków	31	14,03%

29.	Zochcinek	93	28,01%
	Średnia dla gminy	**2786**	**25,00%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Mapa 4 Wskaźnik obciążenia osobami starszymi na terenie Gminy Opatów w 2021 r. w podziale na miasto i sołectwa

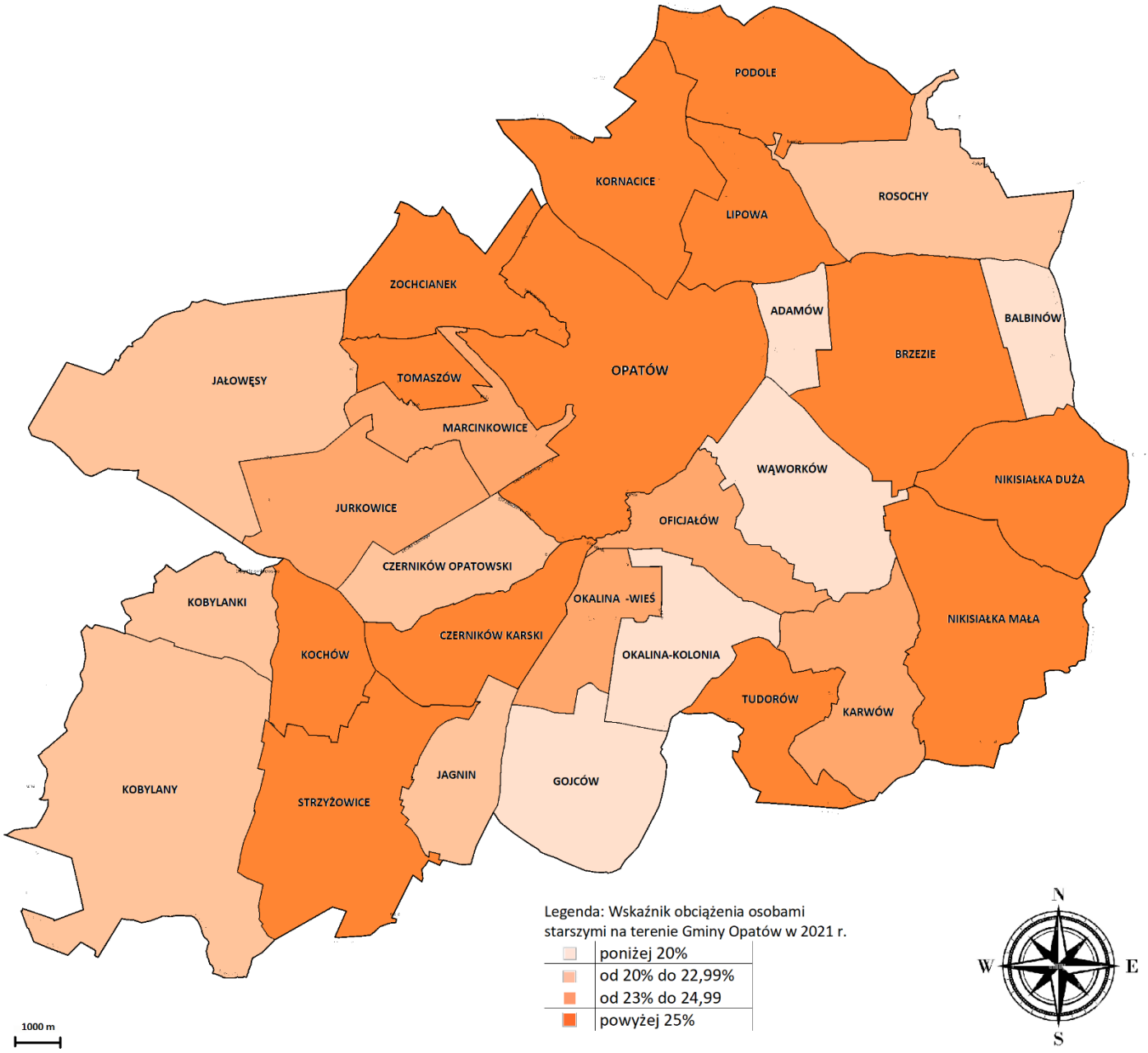

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

<u>Wskaźnik - udział osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców danego sołectwa</u>

Wskaźnik ten dla gminy Opatów w 2021r. wynosił 14,45%. Analiza wskaźnika niekorzystnie wypadła w następujących jednostkach analitycznych: Opatów (13,64%), Jałowęsy (14,21%), Karwów 13,60%), Lipowa (14,00%), Marcinkowice (14,12%), Nikisiałka Duża (14,55%), Nikisiałka Mała (12,35%), Okalina

Kolonia (13,49%), Okalina Wieś (13,70%), Podole (13,33%), Rosochy (9,17%), Tomaszów (13,11%), Tudorów (12,05%), Wąworków (19,00%), Zochcinek (6,02%).

Tabela 7 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Opatów na koniec 2021r. w podziale na miasto i sołectwa

Wyszczególnienie	Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik
Opatów	834	13,64%
Adamów	21	15,91%
Balbinów	24	23,76%
Brzezie	43	15,99%
Czerników Karski	17	18,68%
Czerników Opatowski	27	15,79%
Gojców	43	20,77%
Jagnin	25	20,16%
Jałowęsy	51	14,21%
Jurkowice	33	22,76%
Karwów	17	13,60%
Kobylany	88	16,70%
Kobylanki	17	16,19%
Kochów	31	25,20%
Kornacice	36	21,30%
Lipowa	28	14,00%
Marcinkowice	36	14,12%
Nikisiałka Duża	24	14,55%
Nikisiałka Mała	10	12,35%
Oficjałów	20	14,81%
Okalina Kolonia	17	13,49%
Okalina Wieś	10	13,70%
Podole	16	13,33%
Rosochy	11	9,17%
Strzyżowice	55	15,76%
Tomaszów	16	13,11%
Tudorów	10	12,05%
Wąworków	42	19,00%
Zochcinek	20	6,02%
Średnia dla gminy	**1622**	**14,56%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Opatów

Mapa 5 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców na koniec 2021r. w podziale na miasto i sołectwa

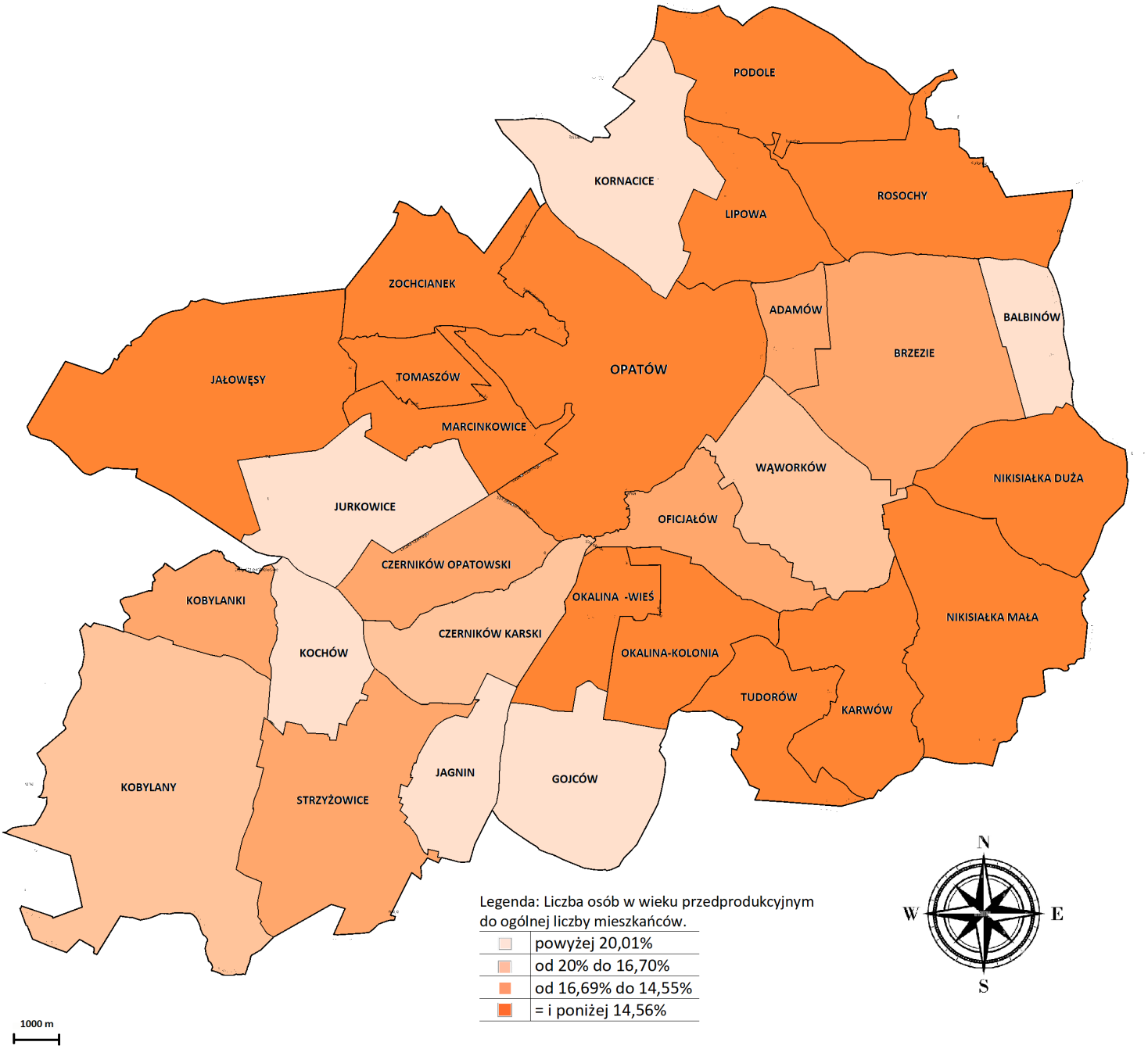

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

<u>Wskaźnik - udział osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców danego sołectwa</u>

Średnia wartość w/w wskaźnika w gminie wyniosła 60,44%. Jego wartość jest niekorzystna (czyli poniżej średniej dla gminy) w 14 jednostkach referencyjnych: Opatów, Balbinów, Brzezie, Czerników Karski, Jagnin, Jurkowice, Kochów, Kornacice, Lipowa, Nikisiałka Duża, Nikisiałka Mała, Podole, Strzyżowice, Tudorów. Najgorzej sytuacja prezentuje się w sołectwie Kochów.

Tabela 8 Liczba osób w wieku produkcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców na koniec 2021r. w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	Mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym	Wskaźnik (mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym do ogółu)
1.	Opatów	1621	59,84%
2.	Adamów	19	69,70%
3.	Balbinów	18	58,42%
4.	Brzezie	69	58,36%
5.	Czerników Karski	23	56,04%
6.	Czerników Opatowski	35	63,74%
7.	Gojców	38	60,87%
8.	Jagnin	26	58,87%
9.	Jałowęsy	80	63,51%
10.	Jurkowice	36	52,41%
11.	Karwów	30	62,40%
12.	Kobylany	106	63,19%
13.	Kobylanki	21	63,81%
14.	Kochów	32	48,78%
15.	Kornacice	43	53,25%
16.	Lipowa	52	60,00%
17.	Marcinkowice	60	62,35%
18.	Nikisiałka Duża	47	56,97%
19.	Nikisiałka Mała	23	59,26%
20.	Oficjałów	33	60,74%
21.	Okalina Kolonia	24	67,46%
22.	Okalina Wieś	18	61,64%
23.	Podole	37	55,83%
24.	Rosochy	26	69,17%
25.	Strzyżowice	90	58,45%
26.	Tomaszów	31	61,48%
27.	Tudorów	24	59,04%
28.	Wąworków	31	66,97%
29.	Zochcinek	93	65,96%
	Średnia dla gminy	**2786**	**60,44%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Opatów

Mapa 6 Liczba osób w wieku produkcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców na koniec 2021r. w podziale na miasto i sołectwa

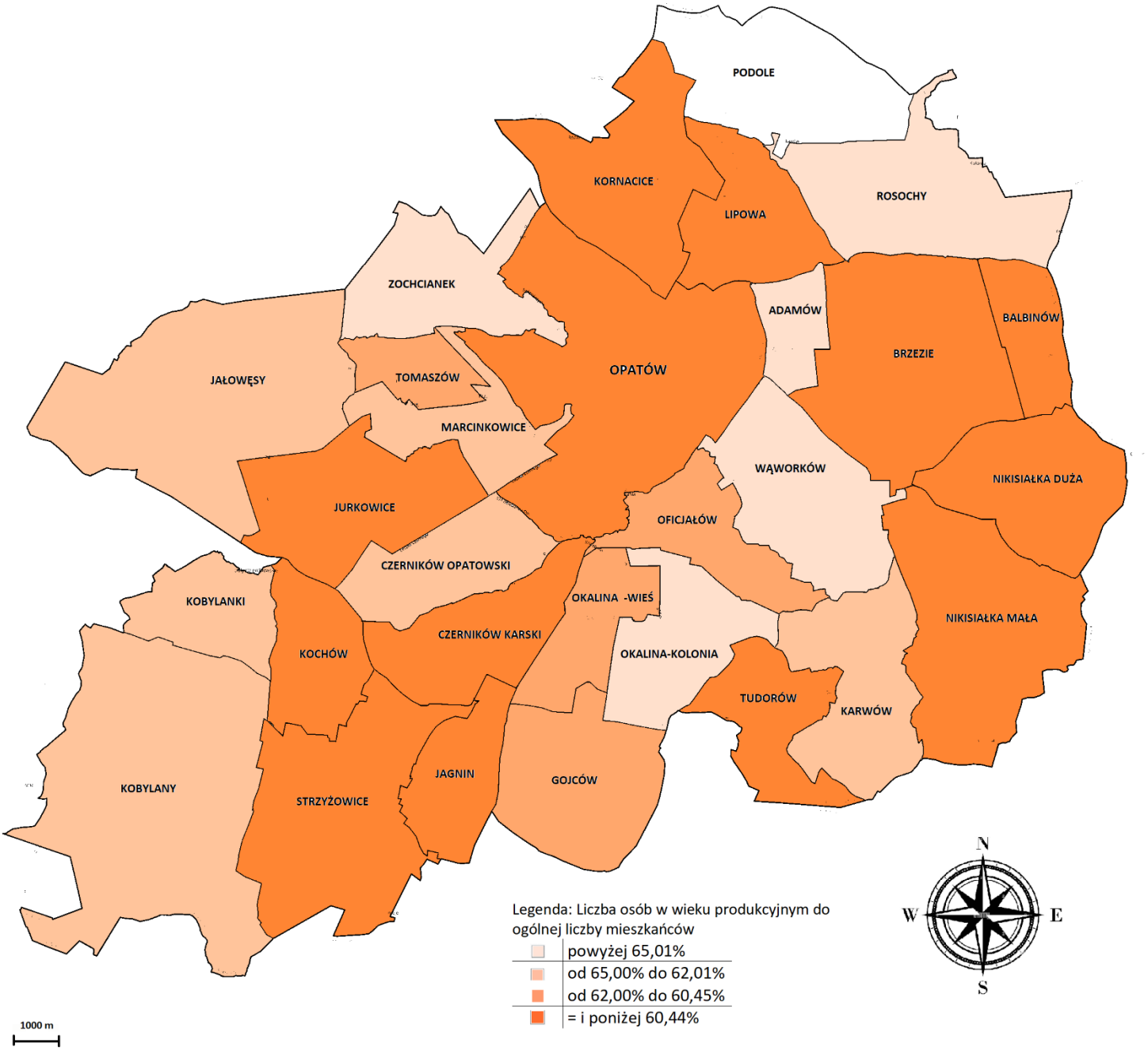

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Pomoc społeczna

Podmiotami zaangażowanym w sprawy społeczne na terenie Gminy Opatów są:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatowie,
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opatowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Opatowie oraz

- Sąd Rejonowy w Opatowie i
- Komenda Powiatowa Policji w Opatowie.

Działalność OPS w Opatowie

Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie pomaga rodzinom potrzebującym w zakresie zapewnienia środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Pomoc udzielana jest w formie finansowej i niefinansowej. Liczba beneficjentów Ośrodka w ostatnich latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie z tendencją malejącą. Poza deficytami finansowymi rodziny korzystające z pomocy OPS borykają się także z innymi problemami, które utrudniają usamodzielnienie np. bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą i ciężką chorobą, alkoholizmem, problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy przez Ośrodek w ostatnich latach są: ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność.

Tabela 9 Powody przyznawania pomocy społecznej przez OPS w Opatowie w latach 2019 - 2021

Wyszczególnienie	2019		2020		2021	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Bezrobocie	135	132	114	110	111	105
Ubóstwo	155	151	142	142	133	129
Niepełnosprawność	145	126	130	119	114	99
Długotrwała lub ciężka choroba	133	119	124	113	107	97
Przemoc	3	3	0	0	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	27	24	22	20	24	21
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	5	5	2	2	5	5
Alkoholizm	66	66	60	57	69	66
Sytuacja kryzysowa	0	0	1	1	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

<u>Wskaźnik liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach w przeliczeniu na 100 mieszkańców</u>

Średnia wartość w/w wskaźnika w gminie Opatów w 2021r. wynosiła 2,14 i w wypadł on niekorzystnie w następujących jednostkach: Opatów (2,62), Karwów (2,40), Kobylany (2,85), Oficjałów (2,22), Okalina Wieś (2,74) i Zochcinek (5,12). Siedem jednostek analitycznych osiągnęło w tym wskaźniku wynik gorszy niż średnia dla Gminie. W 8 sołectwach wskaźnik ten miał wartość 0 co oznacza, że nikt z tych sołectw nie korzystał z pomocy OPS.

Tabela 10 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Opatów w przeliczeniu na 100 mieszkańców w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Jednostka	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2021r.	Wartość wskaźnika
1.	Opatów	160	2,62
2.	Adamów	0	0,00
3.	Balbinów	0	0,00
4.	Brzezie	4	1,49
5.	Czerników Karski	0	0,00
6.	Czerników Opatowski	3	1,75
7.	Gojców	3	1,45
8.	Jagnin	0	0,00
9.	Jałowęsy	5	1,39
10.	Jurkowice	0	0,00
11.	Karwów	3	2,40
12.	Kobylany	15	2,85
13.	Kobylanki	0	0,00
14.	Kochów	1	0,81
15.	Kornacice	1	0,59
16.	Lipowa	4	2,00
17.	Marcinkowice	5	1,96
18.	Nikisiałka Duża	3	1,82
19.	Nikisiałka Mała	0	0,00
20.	Oficjałów	3	2,22
21.	Okalina Kolonia	1	0,79
22.	Okalina Wieś	2	2,74
23.	Podole	1	0,83
24.	Rosochy	0	0,00
25.	Strzyżowice	2	0,57
26.	Tomaszów	2	1,64
27.	Tudorów	1	1,20
28.	Wąworków	2	0,90
29.	Zochcinek	17	5,12
	Średnia dla gminy	**238**	**2,14**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

Mapa 7 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Opatów przeliczeniu na 100 mieszkańców z podziałem na miasto i sołectwa

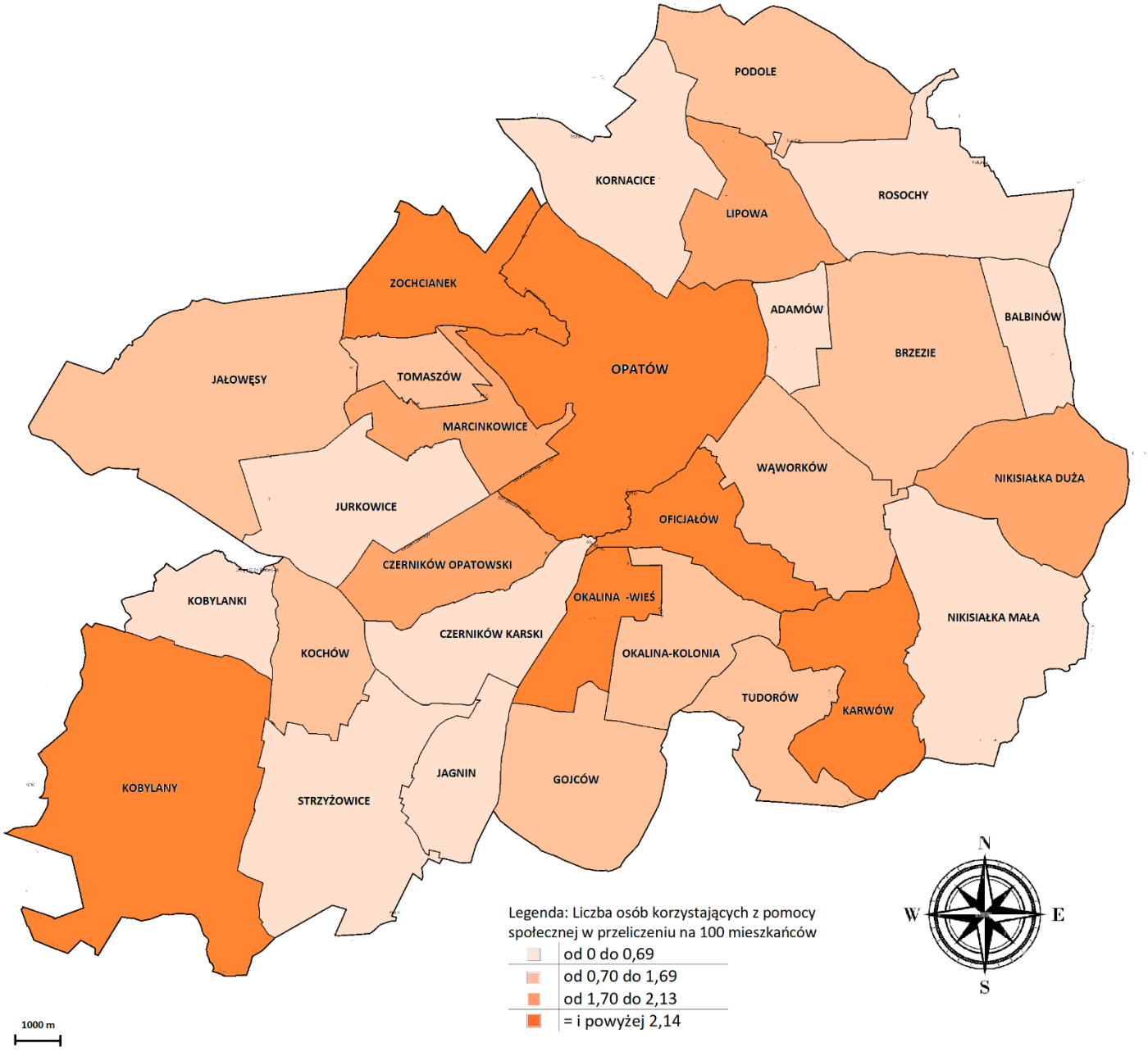

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

<u>Wskaźnik - liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców</u>

Bezrobocie dotyka wielu dziedzin życia i różnych aspektów funkcjonowania państwa. Przynosi ze sobą zarówno negatywne, jak i pozytywne skutki, choć te pierwsze zdecydowanie przeważają. Osobie bezrobotnej często towarzyszy poczucie wykluczenia ze społeczeństwa, bezradności. Zjawisko to może prowadzić w konsekwencji do występowania negatywnych skutków takich jak depresja czy uzależnienia. Z powodu bezrobocia w całej gminie z pomocy społecznej skorzystało 111 osób.

Największe skoncentrowanie tego negatywnego zjawiska widać na obszarze miasta Opatów oraz sołectw: Brzezie, Karwów, Marcinkowice i Nikisiałka Duża.

Tabela 11 Liczba osób korzystających z pomocy OPS w Opatowie z powodu bezrobocia w 2021r. w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	Bezrobocie - KOBIETY	Bezrobocie - MĘŻCZYŹNI	Bezrobocie - RAZEM
1.	Opatów	33	48	81
2.	Adamów	1	0	1
3.	Balbinów	0	0	0
4.	Brzezie	3	0	3
5.	Czerników Karski	0	0	0
6.	Czerników Opatowski	0	1	1
7.	Gojców	2	0	2
8.	Jagnin	0	0	0
9.	Jałowęsy	2	0	2
10.	Jurkowice	0	0	0
11.	Karwów	2	0	2
12.	Kobylany	2	3	5
13.	Kobylanki	0	0	0
14.	Kochów	0	0	0
15.	Kornacice	1	0	1
16.	Lipowa	0	0	0
17.	Marcinkowice	2	2	4
18.	Nikisiałka Duża	2	2	4
19.	Nikisiałka Mała	0	0	0
20.	Oficjałów	0	0	0
21.	Okalina Kolonia	0	0	0
22.	Okalina Wieś	0	0	0
23.	Podole	0	1	1
24.	Rosochy	0	0	0
25.	Strzyżowice	1	1	2
26.	Tomaszów	1	0	1
27.	Tudorów	0	0	0
28.	Wąworków	0	0	0
29.	Zochcinek	1	0	1
	RAZEM	**53**	**58**	**111**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

Mapa 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Opatów z powodu bezrobocia w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

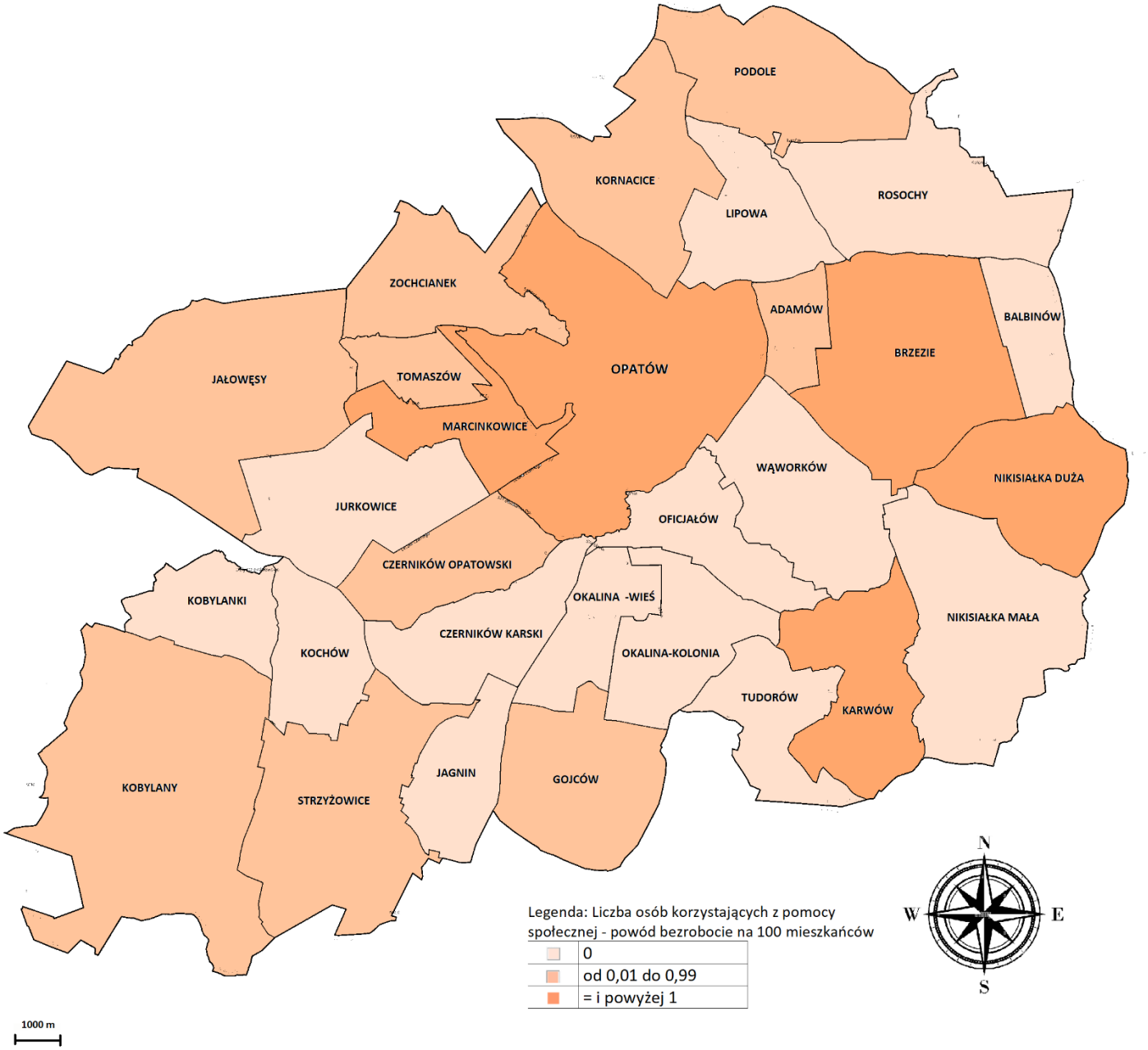

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

<u>Wskaźnik - liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców</u>

Ubóstwo jest najczęstszą przesłanką korzystania z pomocy społecznej na terenie gminy Opatów. Z tego powodu z pomocy OPS-u w 2021r. skorzystało 129 osób. Pomoc udzielana z tego powodu na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Wartość tego wskaźnika dla gminy wyniosła 1,16. Najczęściej z tego powodu z pomocy korzystali mieszkańcy Opatowa (99 osób) oraz sołectwa Kobylany (8 osób).

Tabela 12 Liczba osób korzystających z pomocy OPS w Opatowie z powodu ubóstwa w 2021r. w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	Ubóstwo - Kobiety	Ubóstwo - Mężczyźni	Ubóstwo - Razem
1.	Opatów	34	65	99
2.	Adamów	0	0	0
3.	Balbinów	0	0	0
4.	Brzezie	1	0	1
5.	Czerników Karski	0	0	0
6.	Czerników Opatowski	0	1	1
7.	Gojców	1	0	1
8.	Jagnin	0	0	0
9.	Jałowęsy	1	2	3
10.	Jurkowice	0	0	0
11.	Karwów	2	0	2
12.	Kobylany	2	6	8
13.	Kobylanki	0	0	0
14.	Kochów	0	0	0
15.	Kornacice	1	0	1
16.	Lipowa	0	0	0
17.	Marcinkowice	2	1	3
18.	Nikisiałka Duża	2	1	3
19.	Nikisiałka Mała	0	0	0
20.	Oficjałów	0	0	0
21.	Okalina Kolonia	0	1	1
22.	Okalina Wieś	0	1	1
23.	Podole	0	1	1
24.	Rosochy	0	0	0
25.	Strzyżowice	1	1	2
26.	Tomaszów	0	0	0
27.	Tudorów	0	0	0
28.	Wąworków	0	1	1
29.	Zochcinek	1	0	1
RAZEM		**48**	**81**	**129**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

Mapa 9 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Opatów z powodu ubóstwa w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

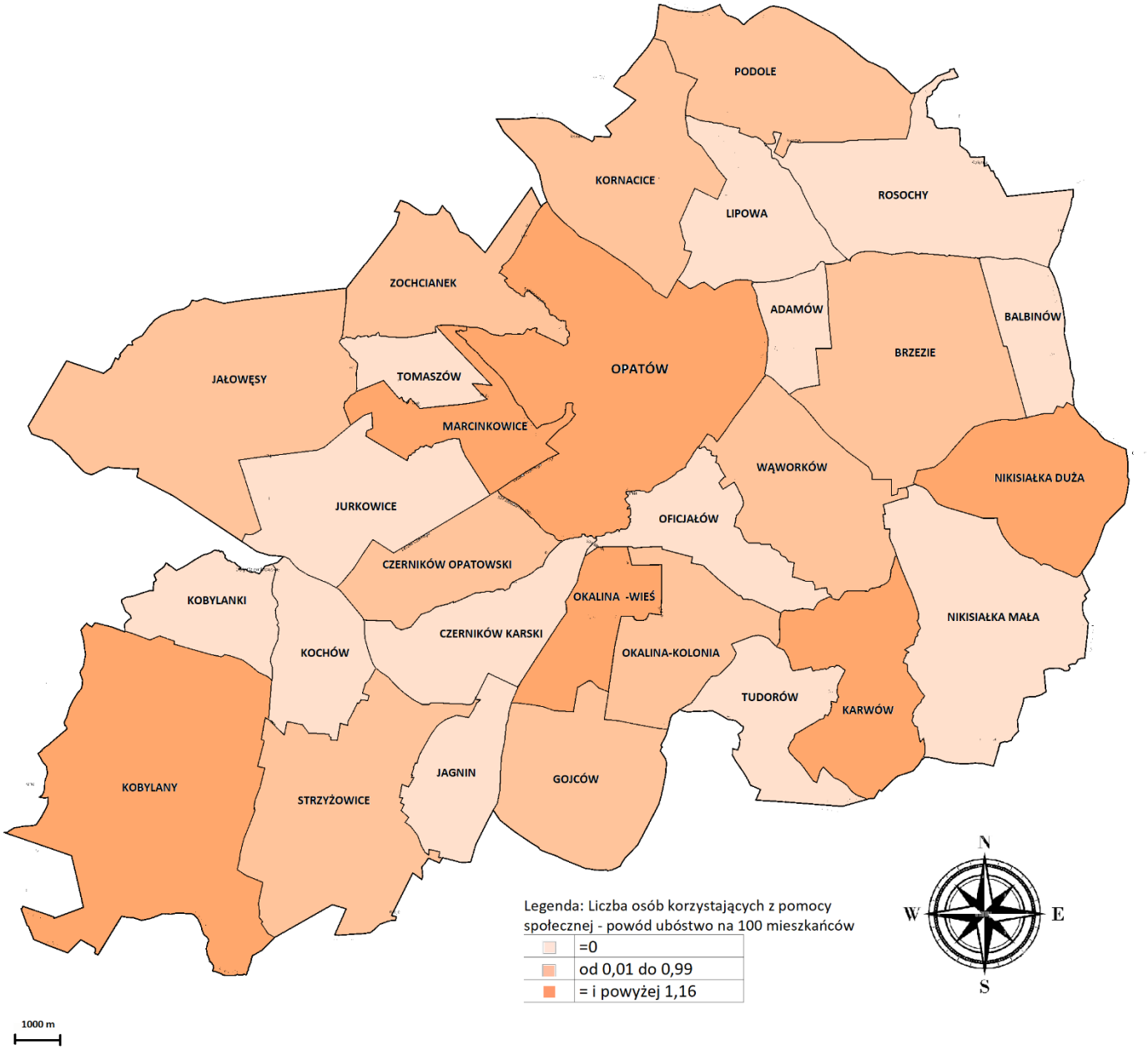

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

<u>Wskaźnik - liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców</u>

Średnia wartość tego wskaźnika dla całej gminy wynosiła w 2021r. - 1,01 i w porównaniu do większości jednostek analitycznych był to wynik stosunkowo wysoki, czyli niekorzystny. Wyższą wartość wskaźnika niż średnia dla gminy uzyskało siedem jednostek analitycznych tj. Opatów (1,21), Czerników Opatowski (1,17), Kobylany (1,14), Marcinkowice (1,57), Nikisiałka Duża (1,82), Okalina Wieś (2,74) i Zochcinek (2,71).

Tabela 13 Liczba osób korzystających z pomocy OPS w Opatowie z powodu niepełnosprawności w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	Niepełnosprawność KOBIETY	Niepełnosprawność MĘŻCZYŹNI	Niepełnosprawność RAZEM	Wartość wskaźnika
1.	Opatów	33	41	74	1,21
2.	Adamów	0	0	0	0,00
3.	Balbinów	0	0	0	0,00
4.	Brzezie	2	0	2	0,74
5.	Czerników Karski	0	0	0	0,00
6.	Czerników Opatowski	2	0	2	1,17
7.	Gojców	1	0	1	0,48
8.	Jagnin	0	0	0	0,00
9.	Jałowęsy	0	1	1	0,28
10.	Jurkowice	0	0	0	0,00
11.	Karwów	0	0	0	0,00
12.	Kobylany	1	5	6	1,14
13.	Kobylanki	0	0	0	0,00
14.	Kochów	0	0	0	0,00
15.	Kornacice	1	0	1	0,59
16.	Lipowa	2	0	2	1,00
17.	Marcinkowice	3	1	4	1,57
18.	Nikisiałka Duża	2	1	3	1,82
19.	Nikisiałka Mała	0	0	0	0,00
20.	Oficjałów	0	1	1	0,74
21.	Okalina Kolonia	0	1	1	0,79
22.	Okalina Wieś	1	1	2	2,74
23.	Podole	0	0	0	0,00
24.	Rosochy	0	0	0	0,00
25.	Strzyżowice	1	1	2	0,57
26.	Tomaszów	0	0	0	0,00
27.	Tudorów	0	0	0	0,00
28.	Wąworków	0	1	1	0,45
29.	Zochcinek	4	5	9	2,71
Średnia dla gminy		**53**	**59**	**112**	**1,01**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

Mapa 10 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w Gminie Opatów w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

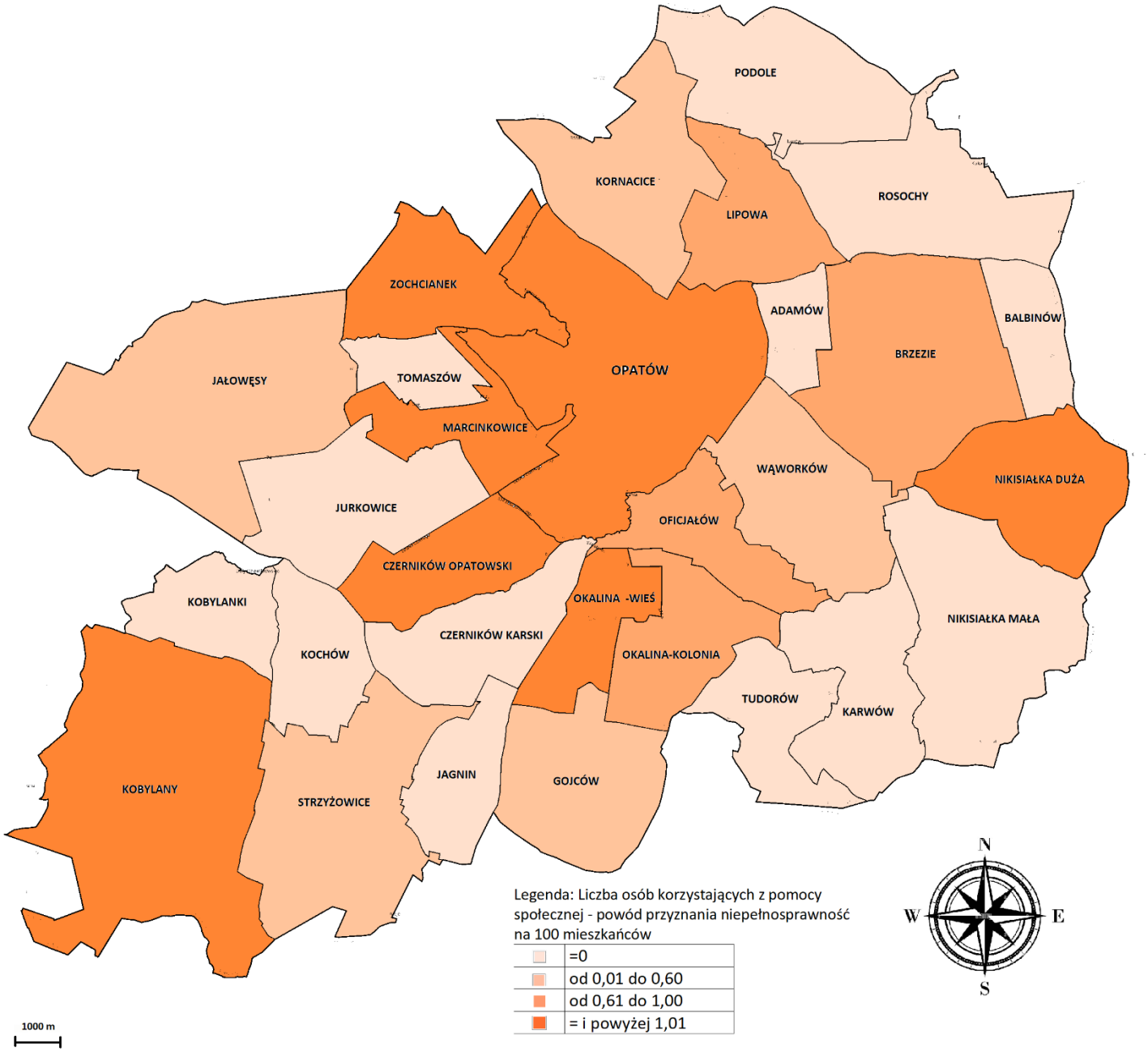

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

<u>Wskaźnik - liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców</u>

Średnia wartość tego wskaźnika dla gminy wynosiła w 2021r. - 0,96. Wyższą wartość wskaźnika niż średnia dla gminy uzyskano 6 jednostek analitycznych tj. Opatów (0,21), Brzezie (0,74), Jałowęsy (0,28), Lipowa (0,50), Nikisiałka Duża (1,21) i Strzyżowice (0,29). Sołectwo Kobylany uzyskało taka samą wartość jak średnia dla gminy tj. (0,19).

Tabela 14 Liczba osób korzystających z pomocy OPS w Opatowie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na koniec 2021r. w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	Długotrwała lub ciężka choroba KOBIETY	Długotrwała lub ciężka choroba MĘŻCZYŹNI	Długotrwała lub ciężka choroba RAZEM	Wartość wskaźnika
1.	Opatów	37	35	72	1,18
2.	Adamów	0	0	0	0,00
3.	Balbinów	0	0	0	0,00
4.	Brzezie	1	0	1	0,37
5.	Czerników Karski	0	0	0	0,00
6.	Czerników Opatowski	2	1	3	1,75
7.	Gojców	3	0	3	1,45
8.	Jagnin	0	0	0	0,00
9.	Jałowęsy	1	1	2	0,56
10.	Jurkowice	0	0	0	0,00
11.	Karwów	1	0	1	0,80
12.	Kobylany	3	1	4	0,76
13.	Kobylanki	0	0	0	0,00
14.	Kochów	0	0	0	0,00
15.	Kornacice	0	0	0	0,00
16.	Lipowa	3	0	3	1,50
17.	Marcinkowice	2	0	2	0,78
18.	Nikisiałka Duża	1	0	1	0,61
19.	Nikisiałka Mała	0	0	0	0,00
20.	Oficjałów	1	1	2	1,48
21.	Okalina Kolonia	0	1	1	0,79
22.	Okalina Wieś	1	1	2	2,74
23.	Podole	0	0	0	0,00
24.	Rosochy	0	0	0	0,00
25.	Strzyżowice	1	1	2	0,57
26.	Tomaszów	0	0	0	0,00
27.	Tudorów	0	0	0	0,00
28.	Wąworków	1	1	2	0,90
29.	Zochcinek	2	4	6	1,81
Średnia dla gminy		**60**	**47**	**107**	**0,96**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

Mapa 11 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w Gminie Opatów w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

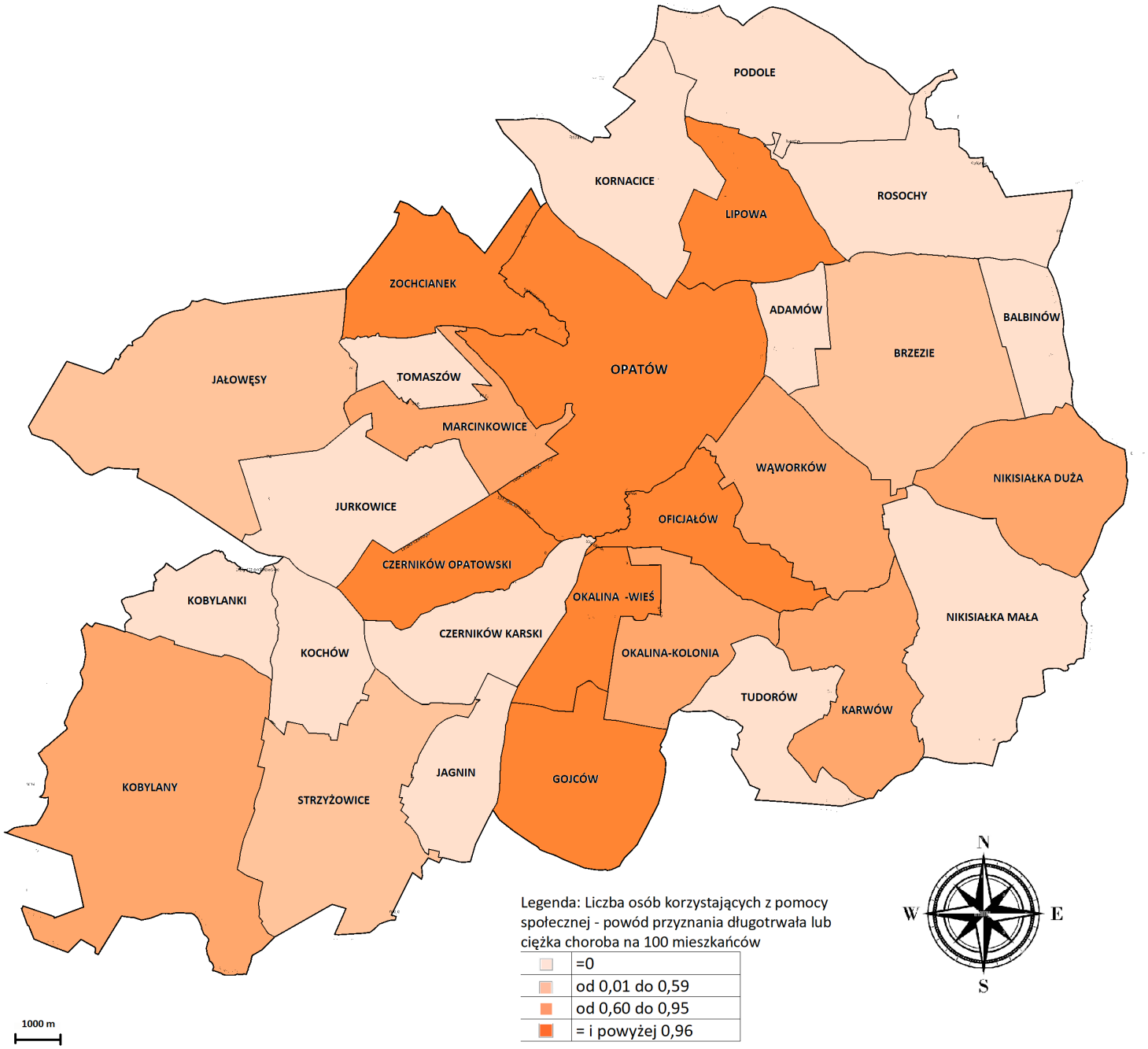

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

<u>Wskaźnik - liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców</u>

Dla w/w wskaźnika znacząco in minus wyróżniają się sołectwa Nikisiałka Duża, Brzezie oraz Lipowa. Właśnie w tych jednostkach zamieszkuje najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z tej właśnie przyczyny (powyżej 0,49 w przeliczeniu na 100 mieszkańców). Warto również zwrócić uwagę iż beneficjentami pomocy w tym przypadku są przede wszystkim kobiety.

Tabela 15 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w Gminie Opatów w 2021r. w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych KOBIETY	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych MĘŻCZYŹNI	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - RAZEM	Wartość wskaźnika
1.	Opatów	12	1	13	0,21
2.	Adamów	0	0	0	0,00
3.	Balbinów	0	0	0	0,00
4.	Brzezie	2	0	2	0,74
5.	Czerników Karski	0	0	0	0,00
6.	Czerników Opatowski	0	0	0	0,00
7.	Gojców	0	0	0	0,00
8.	Jagnin	0	0	0	0,00
9.	Jałowęsy	0	1	1	0,28
10.	Jurkowice	0	0	0	0,00
11.	Karwów	0	0	0	0,00
12.	Kobylany	1	0	1	0,19
13.	Kobylanki	0	0	0	0,00
14.	Kochów	0	0	0	0,00
15.	Kornacice	0	0	0	0,00
16.	Lipowa	1	0	1	0,50
17.	Marcinkowice	0	0	0	0,00
18.	Nikisiałka Duża	1	1	2	1,21
19.	Nikisiałka Mała	0	0	0	0,00
20.	Oficjałów	0	0	0	0,00
21.	Okalina Kolonia	0	0	0	0,00
22.	Okalina Wieś	0	0	0	0,00
23.	Podole	0	0	0	0,00
24.	Rosochy	0	0	0	0,00
25.	Strzyżowice	1	0	1	0,29
26.	Tomaszów	0	0	0	0,00
27.	Tudorów	0	0	0	0,00
28.	Wąworków	0	0	0	0,00
29.	Zochcinek	0	0	0	0,00
Średnia dla gminy		**18**	**3**	**21**	**0,19**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

Mapa 12 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Opatów w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

<u>Wskaźnik - liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu alkoholizmu</u>

Alkoholizm powoduje problemy rodzinne oraz trudności w środowisku zawodowym i jest zjawiskiem o wieloczynnikowych uwarunkowaniach, co sprawia, że zarówno profilaktyka jak i leczenie alkoholizmu stanowią prawdziwe wyzwanie dla cywilizacji. Na terenie gminy Opatów od kilku lat ilość

rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu alkoholu jest na porównywalnym poziomie. Sołectwa, gdzie ten problem występuje to: Kobylany, Marcinkowice, Podole i miasto Opatów.

Tabela 16 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w Gminie Opatów w 2021r. w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	Alkoholizm - RAZEM
1.	Opatów	59
2.	Adamów	0
3.	Balbinów	0
4.	Brzezie	0
5.	Czerników Karski	0
6.	Czerników Opatowski	0
7.	Gojców	0
8.	Jagnin	0
9.	Jałowęsy	0
10.	Jurkowice	0
11.	Karwów	0
12.	Kobylany	3
13.	Kobylanki	0
14.	Kochów	0
15.	Kornacice	0
16.	Lipowa	0
17.	Marcinkowice	4
18.	Nikisiałka Duża	0
19.	Nikisiałka Mała	0
20.	Oficjałów	0
21.	Okalina Kolonia	0
22.	Okalina Wieś	0
23.	Podole	1
24.	Rosochy	0
25.	Strzyżowice	0
26.	Tomaszów	0
27.	Tudorów	0
28.	Wąworków	0
29.	Zochcinek	0
RAZEM		**67**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

Mapa 13 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w Gminie Opatów w 2021r. w podziale na miasto i sołectwa

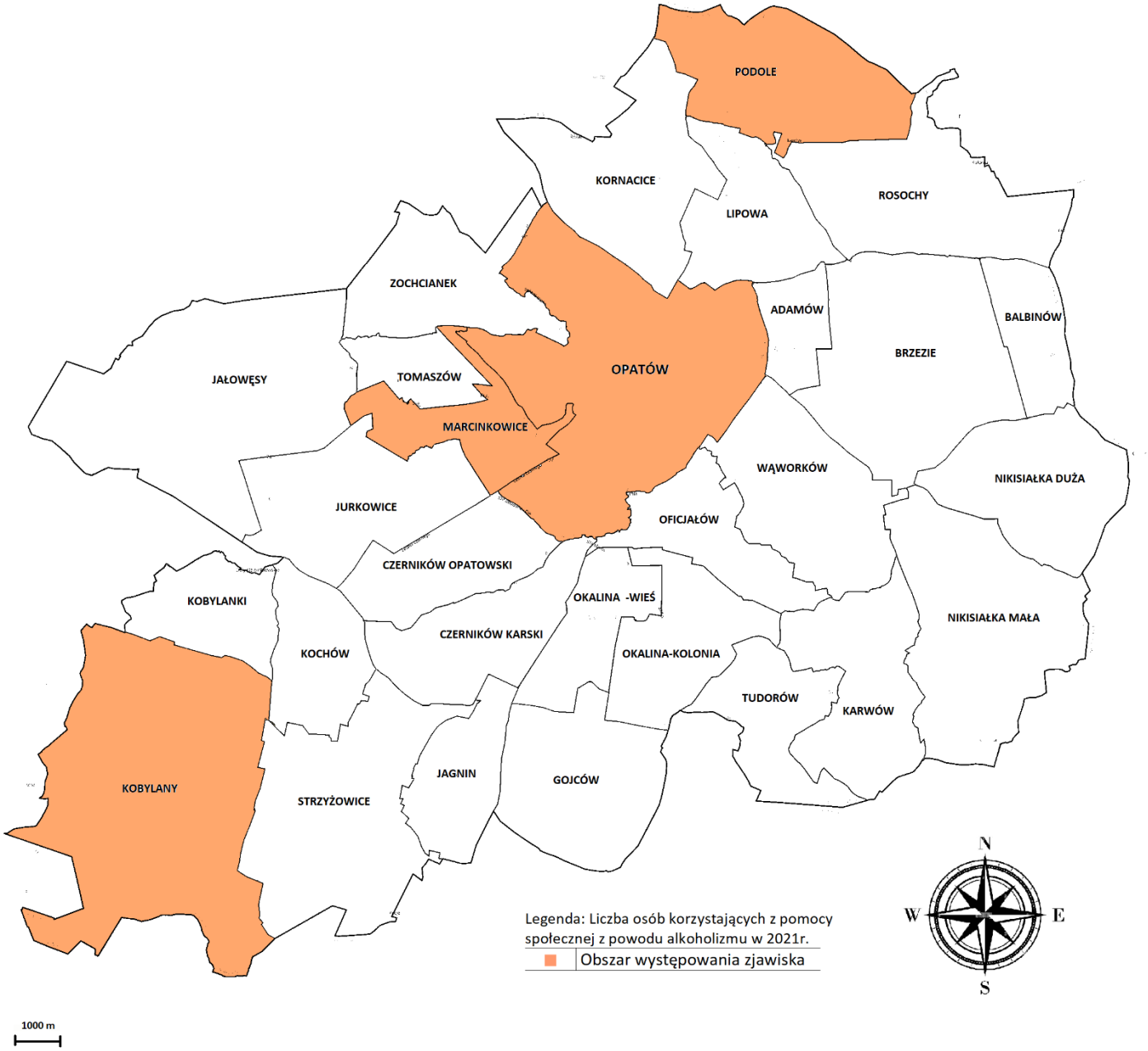

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

<u>Wskaźnik - liczba wypłaconych zasiłków przez OPS dla mieszkańców poszczególnych sołectw</u>

W latach 2019-2021 zaobserwować można spadek liczby osób korzystających z zasiłków na terenie gminy. W roku 2021 OPS w Opatowie wypłacił następujące ilości i rodzaje zasiłków - 47 stałe, 67 okresowe oraz 114 celowe. Dla porównania w roku 2015 wypłacono 56 zasiłków stałych, 105 zasiłków okresowych oraz 205 zasiłków celowych. Średnia wartość wskaźnika wypłacanych zasiłków z lat 2019-2021 w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 7,48. Powyżej tej wartości znajduje się 5 jednostek administracyjnych tj.: Opatów (9,62), Kobylany (9,49), Nikisiałka Duża (11,52), Okalina Kolonia (9,52), Okalina Wieś (9,59).

Tabela 17 Liczba wypłaconych zasiłków przez OPS w Opatowie w latach 2019-2021 w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Sołectwo	2019			2020			2021		
		Zasiłek								
		Stały	Okresowy	Celowy	Stały	Okresowy	Celowy	Stały	Okresowy	Celowy
1.	Opatów	35	60	136	33	53	104	31	51	85
2.	Adamów	0	0	2	0	0	0	0	0	0
3.	Balbinów	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Brzezie	1	3	2	1	3	2	0	4	1
5.	Czerników Karski	0	0	1	0	0	0	0	0	0
6.	Czerników Opatowski	0	1	4	0	1	2	0	1	3
7.	Gojców	2	2	1	0	1	1	0	1	3
8.	Jagnin	1	0	1	1	0	1	0	0	0
9.	Jałowęsy	2	0	5	2	1	6	2	1	3
10.	Jurkowice	0	3	0	0	0	0	0	0	0
11.	Karwów	0	1	1	0	1	1	0	2	0
12.	Kobylany	2	7	8	2	9	10	4	4	4
13.	Kobylanki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Kochów	0	0	1	0	1	1	0	0	0
15.	Kornacice	0	0	2	0	0	1	0	0	0
16.	Lipowa	1	0	1	0	0	2	0	0	0
17.	Marcinkowice	0	1	3	0	0	6	0	0	3
18.	Nikisiałka Duża	1	2	5	2	2	1	2	2	2
19.	Nikisiałka Mała	0	0	1	0	0	0	0	0	0
20.	Oficjałów	1	0	1	1	0	1	0	0	1
21.	Okalina Kolonia	2	0	2	2	0	2	2	0	2
22.	Okalina Wieś	1	0	1	1	0	2	1	0	1
23.	Podole	0	1	0	0	1	1	0	1	1
24.	Rosochy	1	0	0	0	0	0	0	0	0
25.	Strzyżowice	2	2	2	1	0	2	1	0	3
26.	Tomaszów	1	0	2	1	0	1	0	0	0
27.	Tudorów	1	0	0	0	1	1	0	0	0
28.	Wąworków	1	2	1	1	1	2	1	0	0
29.	Zochcinek	4	1	1	3		1	3	0	2
RAZEM		**59**	**86**	**184**	**51**	**75**	**151**	**47**	**67**	**114**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

Mapa 14 Liczba wypłaconych zasiłków przez OPS w Opatowie w latach 2019-2021 w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

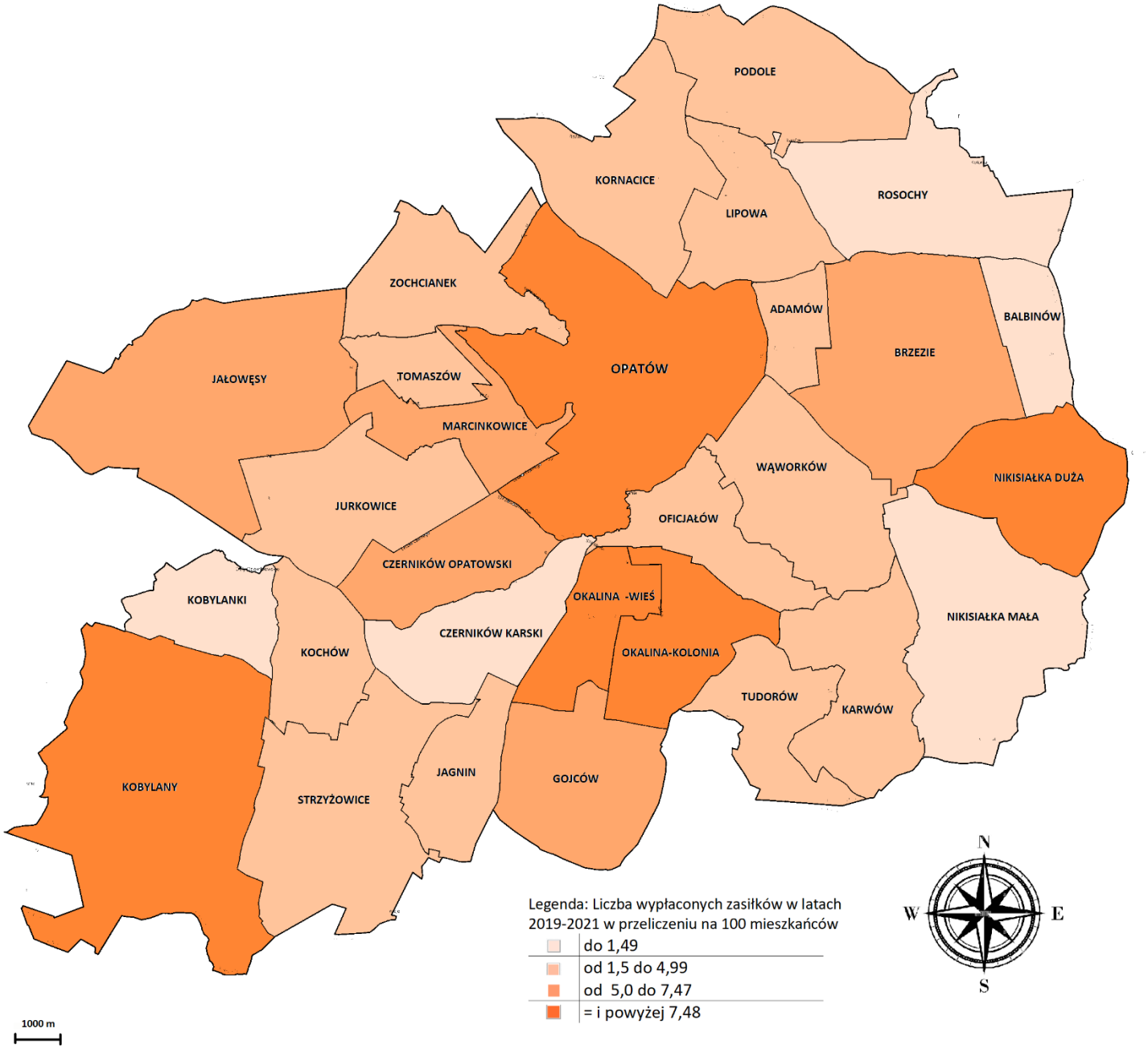

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

<u>Wskaźnik - liczba dzieci do 14 roku życia korzystających z dożywiania w szkole poszczególnych sołectwach w przeliczeniu na 100 mieszkańców</u>

Liczba dzieci, którym OPS opłaca dożywianie w szkole w ostatnich latach stopniowo spada. Średnia wartość tego wskaźnika dla całej gminy wyniosła w 2021r. - 13,63. Wyższa wartość wskaźnika odnotowały sołectwa: Adamów, Jałowęsy, Karwów, Kobylany, Kochów, Marcinkowice, Nikisiałka Mała, Podole, Strzyżowice, Tudorów, Wąworków i Zochcinek.

Tabela 18 Liczba dzieci i młodzieży korzystająca z dożywiania w szkole na terenie Gminy Opatów w latach 2019-2021 z podziałem na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

L.p.	Sołectwo	2019	2020	2021	Wartość wskaźnika
1.	Opatów	41	35	37	13,55
2.	Adamów	3	1	0	19,05
3.	Balbinów	0	0	0	0,00
4.	Brzezie	0	0	0	0,00
5.	Czerników Karski	0	0	0	0,00
6.	Czerników Opatowski	2	0	0	7,41
7.	Gojców	1	0	0	2,33
8.	Jagnin	0	0	0	0,00
9.	Jałowęsy	5	5	3	25,49
10.	Jurkowice	0	0	0	0,00
11.	Karwów	2	1	1	23,53
12.	Kobylany	11	11	7	32,95
13.	Kobylanki	0	0	0	0,00
14.	Kochów	3	3	0	19,35
15.	Kornacice	2	1	1	11,11
16.	Lipowa	0	0	0	0,00
17.	Marcinkowice	4	2	0	16,67
18.	Nikisiałka Duża	0	0	0	0,00
19.	Nikisiałka Mała	2	0	0	20,00
20.	Oficjałów	0	0	0	0,00
21.	Okalina Kolonia	2	0	0	11,76
22.	Okalina Wieś	0	0	0	0,00
23.	Podole	3	0	0	18,75
24.	Rosochy	0	0	0	0,00
25.	Strzyżowice	5	5	5	27,27
26.	Tomaszów	0	0	0	0,00
27.	Tudorów	0	2	2	40,00
28.	Wąworków	4	2	1	16,67
29.	Zochcinek	2	2	2	30,00
Średnia dla gminy		**92**	**70**	**59**	**13,63**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

Mapa 15 Liczba dzieci korzystających z dożywiania w szkołach na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

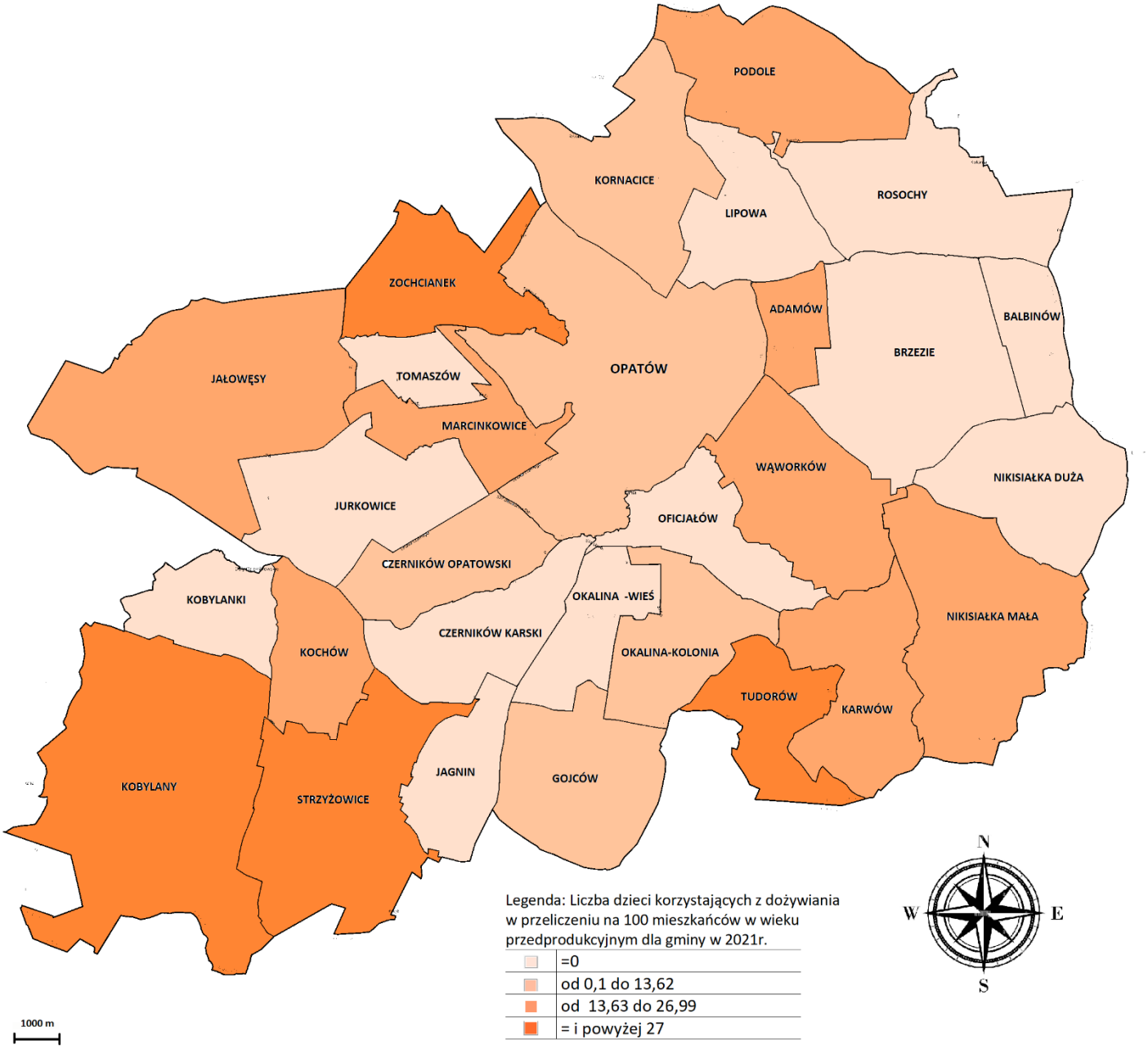

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Opatowie

<u>Wskaźnik - liczba osób w wieku produkcyjnym zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców</u>

Bezrobocie interpretowane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia jest ono istotnym problemem społeczno-gospodarczym występującym na terenie Miasta i Gminy Opatów. Warto zaznaczyć, iż jest to zjawisko trudne do zmierzenia. Statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego przez co część osób pozostająca bez pracy nie jest w nich ujęta.

Gmina Opatów leży na terenie powiatu opatowskiego, gdzie stopa bezrobocia pod koniec 2021 r. wynosiła 13,1% (co oznacza spadek o 0,3 p.p. względem roku 2020, gdy wynosiła na koniec roku 13,4%). Stopa bezrobocia na terenie powiatu jest dużo wyższa niż średnia dla województwa (7,3 %) i średnia krajowa (5,4 %).

Tabela 19 Stopa bezrobocia w powiecie opatowskim na tle danych dla województwa i kraju w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
POLSKA	8.2	6.6	5.8	5.2	6.2	5,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	10.8	8.8	8.3	8.0	8.5	7,3
Powiat opatowski	16,6	14,2	13,6	13,6	13,4	13,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezrobocie rejestrowane w gminie Opatów wynosiło w 2021 roku 12,8% (12,9% wśród kobiet i 12,8% wśród mężczyzn).

Tabela 20 Stopa bezrobocia na terenie Gminy Opatów w latach 2016-2021

STOPA BEZROBOCIA [%]	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Opatów	16,70%	14,50%	13,10%	13,80%	13,90%	12,80%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych Powiatowego Urzędzie Pracy w Opatowie na koniec grudnia 2021r. zarejestrowanych było 646 osoby bezrobotne zamieszkujące Gminę Opatów, w tym:

- 294 kobiety i 352 mężczyzn,
- 56 zarejestrowanych bezrobotnych to osoby z prawem do zasiłku,
- 556 osób to bezrobotni będący w trudnej sytuacji na rynku pracy,
- 173 bezrobotnych to osoby do 30 roku życia, a 99 - do 25 roku życia,
- aż 431 osób zarejestrowanych w PUP w Opatowie to osoby długotrwale bezrobotne pozostające bez pracy powyżej 12 m-cy.

Tabela 21 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Opatów w latach 2015-2021

Opatów	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	1002	865	735	668	703	709	646
Kobiet	434	372	321	291	321	329	249
Mężczyzn	568	493	414	377	382	380	352

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 2 Stopa bezrobocia w Gminie Opatów, powiecie opatowskim, województwie świętokrzyskim oraz kraju w latach 2017-2021

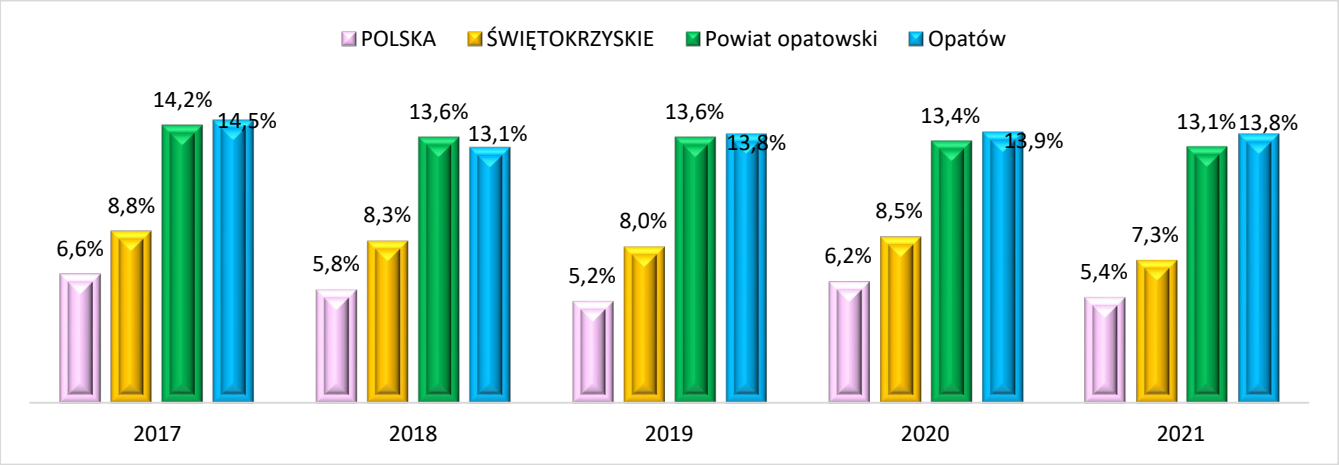

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik dotyczący liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym dla gminy wynosił 9,59. Wartość wyższa od średniej dla gminy uzyskały sołectwa: Adamów (14,13), Czerników Karski (11,760, Czerników Opatowski (15,60), Kobylany (13,51), Lipowa (13,33), Marcinkowice (10,69), Nikisiałka Duża (12,77), Strzyżowice (12,25), Wąworków (10,81) oraz miasto Opatów (10,25).

Tabela 22 Liczba osób zarejestrowanych w PUP w Opatowie w lalach 2019-2021 z terenu gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	2019	2020	2021
1.	Opatów	438	323	375
2.	Adamów	8	12	13
3.	Balbinów	2	3	5
4.	Brzezie	14	17	14
5.	Czerników Karski	6	6	6
6.	Czerników Opatowski	15	15	17
7.	Gojców	13	11	10
8.	Jagnin	6	6	3
9.	Jałowęsy	13	14	13
10.	Jurkowice	4	3	3
11.	Karwów	5	5	7
12.	Kobylany	45	42	45
13.	Kobylanki	3	4	5
14.	Kochów	3	2	1
15.	Kornacice	11	12	4
16.	Lipowa	19	18	16
17.	Marcinkowice	17	16	17
18.	Nikisiałka Duża	14	13	12
19.	Nikisiałka Mała	2	4	2
20.	Oficjałów	4	4	4
21.	Okalina Kolonia	6	9	7

22.	Okalina Wieś	2	2	2
23.	Podole	8	6	5
24.	Rosochy	5	5	5
25.	Strzyżowice	17	22	25
26.	Tomaszów	3	7	4
27.	Tudorów	1	2	0
28.	Wąworków	18	17	16
29.	Zochcinek	9	13	10
	Razem	711	613	646

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Opatowie

Mapa 16 Liczba osób zarejestrowana z Gminy Opatów w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

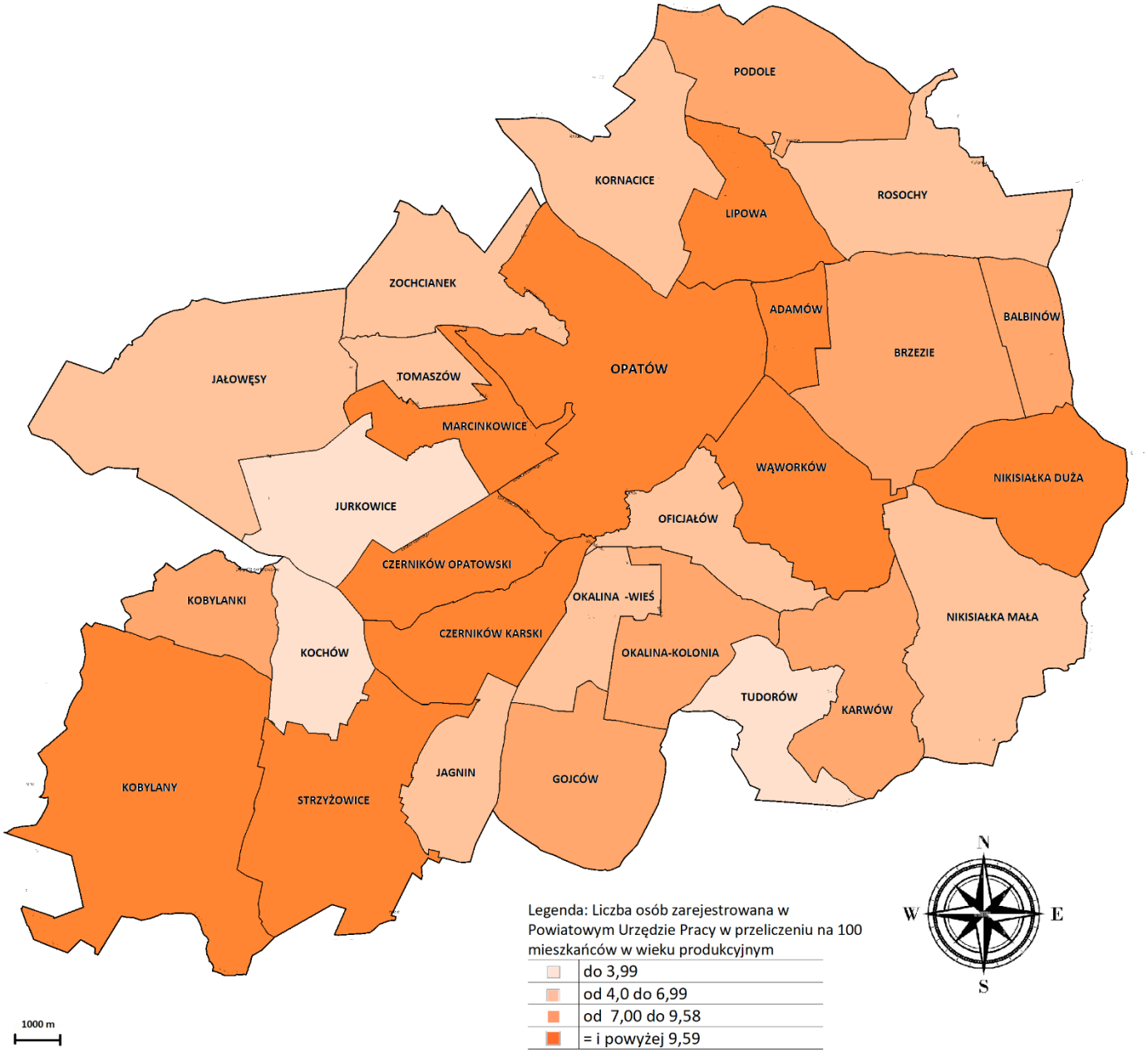

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Opatowie

Bezpieczeństwo

Wskaźnik - liczba przestępstw popełnionych na danym terenie w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Bezpieczeństwo jest jedną z podstawowych potrzeb człowieka i odznacza się akceptowalnym poziomem ryzyka utraty czegoś szczególnie cennego – życia, zdrowia, pracy, szacunku, uczuć, dóbr materialnych i dóbr niematerialnych. Jednym z zadań samorządu jest zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom oraz osobom przebywającym na terenie gminy. Ochronę bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy Opatów zapewniają:

- Powiatowa Komenda Policji w Opatowie,
- Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej,
- Straż Miejska,
- Ochotnicze Straże Pożarne.

Tabela 23 Liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych na terenie Gminy Opatów w latach 2019-2021

L.p.	Wyszczególnienie	2019	2020	2021
1.	Zabójstwo	0	0	0
2.	Rozboje i wymuszenia	0	2	4
3.	Bójki i pobicia	0	0	0
4.	Kradzieże rzeczy	1	22	44
5.	Kradzieże z włamaniem	11	16	4
6.	Pożary	22	21	17
7.	Przemoc w rodzinie/znęcanie	4	3	3
8.	Inne	37	32	17

L.p.	Kategoria przestępstwa	2019	2020	2021
1.	Nietrzeźwi kierujący	26	13	25
2.	Znęcanie się nad osobą najbliższą	4	3	3
3.	Kradzież z włamaniem	11	16	9
4.	Wypadek drogowy	19	11	10
5.	Kradzież mienia	1	22	44
6.	Naruszenie zakazu sądowego	4	0	2
7.	Uszkodzenie mienia	5	0	5
8.	Oszustwo	29	19	8
9.	Niealimentacja	21	17	11
10.	Uszkodzenie ciała	0	1	2
11.	Spowodowanie zagrożenia dla zdrowia i życia	0	0	0
12.	Posiadanie narkotyków	9	7	18
13.	Samobójstwo	7	7	4
14.	Wyrąb drewna	0	0	0
15.	Nieumyślne spowodowanie śmierci	0	0	0
16.	Podrobienie podpisu	0	0	0
17.	Paserstwo	0	0	0
18.	Kradzież dokumentu	3	2	2

19.	Przywłaszczenie mienia	2	1	4
20.	Fałszowanie znaków granicznych	0	0	0
21.	Groźby karalne	2	0	0
22.	Naruszenie miru domowego	0	0	0
23.	Z ustawy o rybactwie śródlądowym	0	0	0
24.	Pobicie	0	2	1
25.	Posiadanie papierosów bez akcyzy	0	0	0
26.	Znieważenie funkcjonariusza Policji	3	2	2
27.	Rozbój	0	2	4
28.	Wypadek lotniczy	0	0	0
29.	Podpalenie	0	0	0
30.	Uporczywe nękanie	0	0	0
31.	Kradzież linii telefonicznej	0	0	0
32.	Podrobienie oleju napędowego	0	0	0
33.	Korupcja	0	0	0

Źródło: Powiatowa komenda Policji w Opatowie

Tabela 24 Liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych na terenie Gminy Opatów w latach 2019-2021 w podziale na miasto i obszar wiejski

L.p.	Wyszczególnienie	2019	2020	2021
1.	Miasto Opatów	738	694	565
2.	teren wiejski Gminy Opatów	74	51	65
	Razem	812	745	630

Źródło: Powiatowa komenda Policji w Opatowie

W 2021 roku w gminie Opatów stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 180 przestępstw i oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 15,78 przestępstw i jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie wynosi 84,60% i jest większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całego kraju. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy stwierdzono najwięcej przestępstw o charakterze kryminalnym - 8,50 (wykrywalność 77%) oraz przeciwko mieniu - 7,47 (wykrywalność 77%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 4,07 (88%), drogowe - 2,48 (98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,31 (81%). Na podstawie danych dotyczących poziomu bezpieczeństwa stwierdzono, iż na terenie całej gminy występują obszary kryzysowe w zakresie tego wskaźnika.

Kapitał społeczny

Wskaźnik - frekwencja wyborcza w poszczególnych obwodach wyborczych

Jednym z najważniejszych przejawów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jest udział w wyborach, który pokazuje z jednej strony świadomość społeczną, a z drugiej zaangażowanie w sprawy krajowej i lokalne. Jak pokazuje poniższa tabela sytuacja w Opatowie przedstawia się znacząco różnie, jeżeli porównamy frekwencję w wyborach samorządowych i parlamentarnych.

Tabela 25 Frekwencja wyborcza w Gminie Opiatów wg okręgów wyborczych w wyborach samorządowych 2018

Obwód	Wyszczególnienie	Frekwencja wyborcza w %
1.	Bernardyńska, Ćmielowska, Klasztorna, Lipowska, Słoneczna, Szpitalna, Świętokrzyska, Tadeusza Kościuszki od nr 4 do nr 7 i od nr 11 do końca, Widok	61,07%
2.	1 Maja nr 11 i od nr 25 do końca, Adama Mickiewicza, Czesława Miłosza, Graniczna, Marii Konopnickiej, Mikołaja Reja, Stefana Żeromskiego	57,64%
3.	Bronisława Ostrowskiego ps. Cichy, Gen. „Grota" Roweckiego, Kolegiacka, Legionów, Lubelska, MJR. „Topora" Zwierzdowskiego, Ogrodowa, Plac Obrońców Pokoju, Różana, Stanisława Czernika, Tadeusza Kościuszki nr 10	59,82%
4.	1 Maja od nr 4 do nr 10 i od nr 12 do nr 24, Henryka Sienkiewicza, Jana Kilińskiego, Nowowałowa, Stefanii Sempołowskiej, Zacisze	57,97%
5.	Armii Krajowej od nr 13 do końca, Cmentarna, Dorzeczna, Górna, Kąpielowa, Leszka Czarnego, Nowa, Polna, Starowałowa, Władysława Jagiełły od nr 16 do końca	61,58%
6.	Armii Krajowej od nr 1 do nr 11, Juliusza Słowackiego, Nagórna I, Nagórna II, Niecała, Nowopolna, Szeroka, Wąska, Wincentego Kadłubka, Władysława Jagiełły od nr 1 do nr 14	59,22%
7.	Cegielniana, Kania, Mikołaja Kopernika od nr 1 do nr 5, parzyste: od nr 6 do nr 22 i od nr 38 do końca, Okalińska, Partyzantów	64,36%
8.	Batalionów Chłopskich, Franciszka Mendyka, Harc. Jerzego Czerwińskiego, Józefa Grudnia, Krzysztofa Szydłowieckiego, Mariana Hejnickiego, Mikołaja Kopernika od nr 5A do nr 11 nieparzyste i od nr 32 do nr 36	66,12%
9.	Karwów, Nikisiałka Mała, Oficjałów, Okalina-Kolonia, Okalina-Wieś, Tudorów, Wąworków	58,05%
10.	Adamów, Balbinów, Brzezie, Nikisiałka Duża	60,80%
11.	Kobylanki, Kobylany, Kochów	60,64%
12.	Jałowęsy, Tomaszów, Zochcinek	66,62%
13.	Gojców, Jagnin, Strzyżowice	60,67%
14.	Czerników Karski, Czerników Opatowski, Jurkowice, Marcinkowice	51,95%
15.	Kornacice, Lipowa, Podole, Rosochy	64,07%
	Frekwencja dla GMINY	**60,81%**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 26 Frekwencja wyborcza w Gminie Opiatów wg okręgów wyborczych w wyborach parlamentarnych 2019r. i prezydenckich 2020r.

Obwód	Wyszczególnienie	Frekwencja wyborcza (Wybory parlamentarne 2019) w %	Frekwencja wyborcza (Wybory prezydenckie 2020) w %
1	Miasto Opatów; ulice: 1 Maja nr 11 i od nr 25 do końca, Adama Mickiewicza, Bernardyńska, Czesława Miłosza, Ćmielowska, Graniczna, Klasztorna, Lipowska, Marii Konopnickiej, Mikołaja Reja, Słoneczna, Stefana Żeromskiego, Szpitalna, Świętokrzyska, Tadeusza Kościuszki od nr 4 do nr 7 i od nr 11 do końca, Widok	56,66%	66,93%

2	Miasto Opatów; ulice: 1 Maja od nr 4 do nr 10 i od nr 12 do nr 24, Bronisława Ostrowskiego ps. Cichy, Gen. "Grota" Roweckiego, Henryka Sienkiewicza, Jana Kilińskiego, Kolegiacka, Legionów, Lubelska, MJR. "Topora" Zwierzdowskiego, Nowowałowa, Ogrodowa, Plac Obrońców Pokoju, Różana, Stanisława Czernika, Stefanii Sempołowskiej, Tadeusza Kościuszki nr 10, Zacisze	54,01%	59,67%
3	Miasto Opatów; ulice: Armii Krajowej, Cmentarna, Dorzeczna, Górna, Juliusza Słowackiego, Kąpielowa, Leszka Czarnego, Nagórna I, Nagórna II, Niecała, Nowa, Nowopolna, Polna, Starowałowa, Szeroka, Władysława Jagiełły, Wąska, Wincentego Kadłubka	57,26%	64,60%
4	Miasto Opatów; ulice: Batalionów Chłopskich, Cegielniana, Franciszka Mendyka, Harc. Jerzego Czerwińskiego, Józefa Grudnia, Kania, Krzysztofa Szydłowieckiego, Mariana Hejnickiego, Mikołaja Kopernika, Okalińska, Partyzantów	59,59%	68,95%
5	Sołectwa: Karwów, Nikisiałka Mała, Oficjałów, Okalina-Kolonia, Okalina-Wieś, Tudorów, Wąworków	49,24%	59,24%
6	Sołectwa: Adamów, Balbinów, Brzezie, Nikisiałka Duża	50,36%	62,50%
7	Sołectwa: Kobylanki, Kobylany, Kochów.	51,66%	61,61%
8	Sołectwa: Jałowęsy, Tomaszów, Zochcinek	51,60%	63,18%
9	Sołectwa: Gojców, Jagnin, Strzyżowice.	52,92%	65,46%
10	Sołectwa: Czerników Karski, Czerników Opatowski, Jurkowice, Kornacice, Lipowa, Marcinkowice, Podole, Rosochy	49,13%	58,63%
11	Dom Pomocy Społecznej w Zochcinku	84,62%	96,00%
12	Dom Pomocy Społecznej w Zochcinku Filia w Opatowie	92,00%	95,45%
13	Szpital Św. Leona Sp. z o. o. w Opatowie, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy	11,86%	17,72%
	Frekwencja dla GMINY	**54,48%**	**63,66%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Frekwencja w wyborach lokalnych (samorządowych) wyniosła średnio 60,81%, zaś w wyborach ogólnopolskich (parlamentarnych) zaledwie 54,48%, Można z tego wnioskować, że mieszkańcy gminy przykładają większa wagę do wyborów samorządowych i jest to z jednej strony dobre zjawisko, że mieszkańcy dbają o rozwój lokalny, a z drugiej brakuje szerszego spojrzenia i zaangażowania w sprawy ogólnopolskie. Analizując frekwencje w poszczególnych wyborach uznano, iż na terenie całej gminy występuje niezadawalające zaangażowanie społeczne.

W tym kontekście warto również zwrócić uwagę na liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W 2021 wartość tego wskaźnika wynosiła 5,54 i była wyższa niż średnia dla powiatu opatowskiego oraz województwa świętokrzyskiego.

Tabela 27 Ilość fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Opatów, powiecie opatowskim, województwie świętokrzyskim oraz kraju w latach 2015-2021 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021

POLSKA	3,51	3,68	3,85	3,68	3,83	3,95	4,09
ŚWIĘTOKRZYSKIE	3,27	3,44	3,60	3,54	3,70	3,86	4,00
Powiat opatowski	3,38	3,58	3,70	3,77	3,97	4,23	4,37
Opatów - gmina	**4,07**	**4,27**	**4,47**	**4,60**	**5,06**	**5,36**	**5,54**
Opatów - miasto	5,14	5,32	5,68	5,85	6,50	6,95	7,23
Opatów - obszar wiejski	2,77	2,99	2,99	3,05	3,27	3,40	3,45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Podsumowanie sfery społecznej

Zgodnie z art. 9 ust. 1 *ustawy o rewitalizacji*, o stanie kryzysowym na danym obszarze gminy świadczy koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Dlatego też analiza sfery społecznej jest tak istotna przy wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Na podstawie analizy wskaźników określono obszary o różnym natężeniu występowania negatywnych zjawisk społecznych a mianowicie:

- niskie natężenie problemów społecznych,
- średnie,
- wysokie oraz
- bardzo wysokie.

Wysokie i bardzo wysokie natężenie negatywnych zjawisk społecznych występuje w 8 jednostkach analitycznych: **Opatów, Karwów, Kobylany, Lipowa, Marcinkowice, Nikisiałka Duża, Okalina Wieś, Zochcinek.** Podsumowanie sfery społecznej znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 28 Zestawienie wskaźników społecznych w Gminie Opatów w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Miejscowość	Wskaźnik dotyczący wyludnienia gminy	Obciążenie osobami starszymi	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób w wieku produkcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z MGOPS na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód bezrobocie na 100	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód ubóstwo na 100	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania niepełnosprawność na 100 mieszkańców.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania długotrwałej choroby na 100 mieszkańców.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania bezradność .	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w 2021r.	Liczba wypłaconych zasiłków w latach 2019-2021 w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba dzieci i młodzieży korzystająca z dożywiania	Liczba osób zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Wskaźnik wykrywalności przestępstw stwierdzonych przez Policję	Zaangażowanie społeczne	Koncentracja negatywnych zjawisk
1.	Opatów	-0,11	26,52%	13,64%	59,84%	2,62	1,33	1,62	1,21	1,18	0,21	59	9,62	13,55	10,25	zadawalający	niskie	bardzo wysoka
2.	Adamów	-0,16	14,39%	15,91%	69,70%	0,00	0,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0	1,52	19,05	14,13	zadawalający	niskie	średnia
3.	Balbinów	0,00	17,82%	23,76%	58,42%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	8,47	zadawalający	niskie	niska
4.	Brzezie	-0,12	25,65%	15,99%	58,36%	1,49	1,12	0,37	0,74	0,37	0,74	0	6,32	0,00	8,92	zadawalający	niskie	średnia
5.	Czerników Karski	0,45	25,27%	18,68%	56,04%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	1,10	0,00	11,76	zadawalający	niskie	średnia
6.	Czerników Opatowski	-0,14	20,47%	15,79%	63,74%	1,75	0,58	0,58	1,17	1,75	0,00	0	7,02	7,41	15,60	zadawalający	niskie	średnia
7.	Gojców	-0,15	18,36%	20,77%	60,87%	1,45	0,97	0,48	0,48	1,45	0,00	0	5,31	2,33	7,94	zadawalający	niskie	niska
8.	Jagnin	-0,32	20,97%	20,16%	58,87%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	3,23	0,00	4,11	zadawalający	niskie	niska
9.	Jałowęsy	-0,09	22,28%	14,21%	63,51%	1,39	0,56	0,84	0,28	0,56	0,28	0	6,13	25,49	5,70	zadawalający	niskie	średnia
10.	Jurkowice	-0,10	24,83%	22,76%	52,41%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	2,07	0,00	3,95	zadawalający	niskie	niska
11.	Karwów	-0,32	24,00%	13,60%	62,40%	2,40	1,60	1,60	0,00	0,80	0,00	0	4,80	23,53	8,97	zadawalający	niskie	wysoka
12.	Kobylany	-0,08	20,11%	16,70%	63,19%	2,85	0,95	1,52	1,14	0,76	0,19	3	9,49	32,95	13,51	zadawalający	niskie	bardzo wysoka
13.	Kobylanki	-0,14	20,00%	16,19%	63,81%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	7,46	zadawalający	niskie	niska
14.	Kochów	0,14	26,02%	25,20%	48,78%	0,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	2,44	19,35	1,67	zadawalający	niskie	średnia
15.	Kornacice	-0,20	25,44%	21,30%	53,25%	0,59	0,59	0,59	0,59	0,00	0,00	0	1,78	11,11	4,44	zadawalający	niskie	średnia
16.	Lipowa	-0,05	26,00%	14,00%	60,00%	2,00	0,00	0,00	1,00	1,50	0,50	0	2,00	0,00	13,33	zadawalający	niskie	wysoka
17.	Marcinkowice	-0,07	23,53%	14,12%	62,35%	1,96	1,57	1,18	1,57	0,78	0,00	4	5,10	16,67	10,69	zadawalający	niskie	wysoka
18.	Nikisiałka Duża	-0,15	28,48%	14,55%	56,97%	1,82	2,42	1,82	1,82	0,61	1,21	0	11,52	0,00	12,77	zadawalający	niskie	bardzo wysoka
19.	Nikisiałka Mała	-0,15	28,40%	12,35%	59,26%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	1,23	20,00	4,17	zadawalający	niskie	średnia
20.	Oficjałów	-0,09	24,44%	14,81%	60,74%	2,22	0,00	0,00	0,74	1,48	0,00	0	3,70	0,00	4,88	zadawalający	niskie	niska
21.	Okalina Kolonia	0,41	19,05%	13,49%	67,46%	0,79	0,00	0,79	0,79	0,79	0,00	0	9,52	11,76	8,24	zadawalający	niskie	niska
22.	Okalina Wieś	-0,13	24,66%	13,70%	61,64%	2,74	0,00	1,37	2,74	2,74	0,00	0	9,59	0,00	4,44	zadawalający	niskie	wysoka
23.	Podole	-0,09	30,83%	13,33%	55,83%	0,83	0,83	0,83	0,00	0,00	0,00	1	4,17	18,75	7,46	zadawalający	niskie	średnia
24.	Rosochy	-0,21	21,67%	9,17%	69,17%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,83	0,00	6,02	zadawalający	niskie	niska
25.	Strzyżowice	-0,10	25,79%	15,76%	58,45%	0,57	0,57	0,57	0,57	0,57	0,29	0	3,72	27,27	12,25	zadawalający	niskie	średnia
26.	Tomaszów	-0,25	25,41%	13,11%	61,48%	1,64	0,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0	4,10	0,00	5,33	zadawalający	niskie	niska
27.	Tudorów	-0,07	28,92%	12,05%	59,04%	1,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	3,61	40,00	0,00	zadawalający	niskie	średnia
28.	Wąworków	-2,22	14,03%	19,00%	66,97%	0,90	0,00	0,45	0,45	0,90	0,00	0	4,07	16,67	10,81	zadawalający	niskie	średnia
29.	Zochcinek	-0,43	28,01%	6,02%	65,96%	5,12	0,30	0,30	2,71	1,81	0,00	0	4,52	30,00	4,57	zadawalający	niskie	wysoka
	Średnia dla gminy	**-0,12**	**25,00%**	**14,56%**	**60,44%**	**2,14**	**1,00**	**1,16**	**1,01**	**0,96**	**0,19**		**7,48**	**13,63**	**9,59**			

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 17 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Opatowie, OPS w Opatowie, PUP w Opatowie, Komendy Powiatowej Policji w Opatowie

1.3 Diagnoza sfery gospodarczej

Analizując sferę gospodarczą w Gminie Opatów wzięto pod uwagę trzy wskaźniki:

- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 zameldowanych mieszkańców,
- liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz
- liczba wyrejestrowywanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Pod uwagę wzięto dane z lat 2019-2021.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w grudniu 2021r. w Gminie Opatów odnotowano 1134 aktywne podmioty gospodarcze, z czego 842 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną najwięcej (66) stanowią spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (1 087) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających do 9 pracowników.

Tabela 29 Podmioty gospodarcze klasyfikowane według kryterium liczby pracujących na terenie Gminy Opatów w latach 2016-2021

Opatów	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	1 026	1 047	1 067	1 080	1 113	1134
miasto	762	775	773	777	793	808
obszar wiejski	264	272	294	303	320	326
zatrudniająca do 9 pracowników	979	999	1 015	1 032	1 065	1087
zatrudniająca od 10-49 pracowników	34	37	40	36	36	35
zatrudniająca od 50- 249 pracowników	12	10	12	12	12	12
zatrudniająca od 250- 999 pracowników	1	1	0	0	0	0
zatrudniająca od 1000 i więcej	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2021r zarejestrowano 80 nowych podmiotów, a 51 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2021 najwięcej (129) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (53) w 2015r. W tym samym okresie najwięcej (112) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2010 roku, natomiast najmniej - 43 firmy wyrejestrowano w 2020 roku.

Tabela 30 Liczba nowo rejestrowanych i wyrejestrowywanych podmiotów gospodarczych w Gminie Opatów w latach 2016-2021 w podziale na miasto i sołectwa

Liczba wyrejestrowanych podmiotów	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Opatów	60	66	79	65	43	80
Opatów - miasto	39	47	61	45	34	49
Opatów - obszar wiejski	21	19	18	20	9	31
Liczba nowo rejestrowanych podmiotów	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Opatów	56	89	109	86	83	51
Opatów - miasto	37	60	61	50	52	34

Opatów - obszar wiejski	19	29	48	36	31	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

2,6% (30) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 15,3% (173) podmiotów, a 82,1% (931) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Opatów najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (36.0%) oraz budownictwo (12.9%).

Tabela 31 Liczba firm funkcjonująca na terenie Gminy Opatów w podziale na rodzaje działalności gospodarczej w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	37	33	29	29	30	30
przemysł i budownictwo	152	158	148	144	168	173
pozostała działalność	837	856	890	907	915	931

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 3 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2016-2021

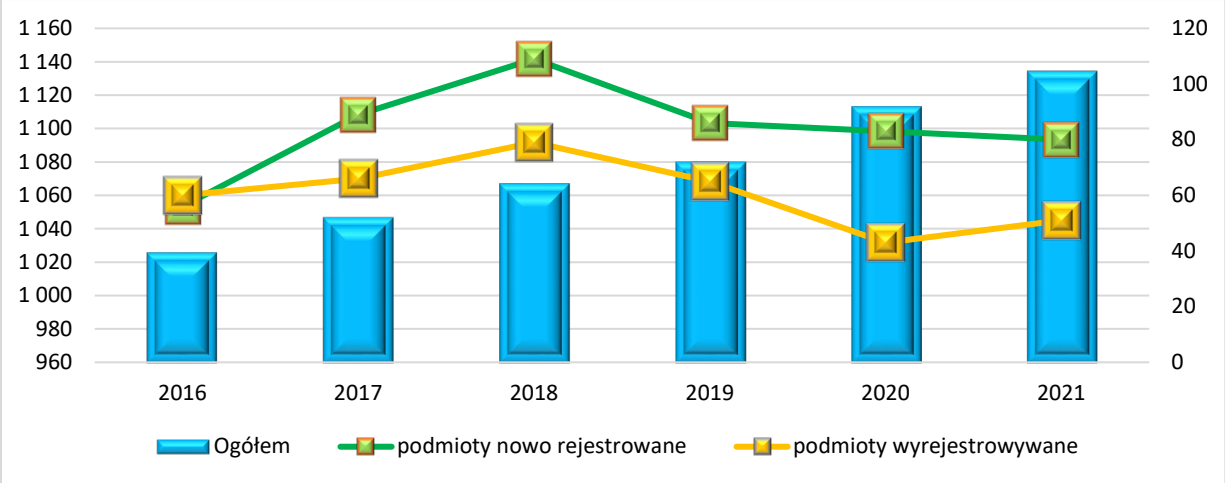

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Na obszarze gminy znajduje się Specjalna Strefa Inwestycyjna PODSTREFA OPATÓW wchodząca w skład Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park WISŁOSAN.

Podstrefa Opatowska znajduje się na działkach o powierzchni: 0,75 ha, 1,33 ha, 1,18 ha , 0,89 ha, 1,11 ha, 0,15 ha. Teren inwestycyjny położony jest na skrzyżowaniu ciągów komunikacyjnych dróg krajowych nr 9 i nr 74 z dostępem do terenu od drogi krajowej Nr 9 - E 371. Samorząd posiada dla tych terenów pełną infrastrukturę oraz plan zagospodarowania przestrzennego.

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg stanu na koniec grudnia 2021 r. dla całej gminy wynosiła 10,18. Wyższą wartość wskaźnika odnotowano w 6 jednostkach analitycznych tj. Opatów (13,22), Kobylany (30,48), Oficjałów (12,59), Okalina Kolonia (11,90), Rosochy (15,00) i Tomaszów (10,66). W pozostałych sołectwach

wartości osiąganego wskaźnika były niższe niż średnia wartość wskaźnika dla całej gminy. Najgorzej sytuacja pod tym względem wyglądała w sołectwach: Kobylanki, gdzie wartość wskaźnika wyniosła 1,14 oraz Nikisiałka Mała (2,47).

Tabela 32 Liczba przedsiębiorstw z terenu Gminy Opatów wpisanych do rejestru REGON w latach 2019-2021 w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	2019	2020	2021
1.	Opatów	777	793	808
2.	Adamów	5	6	5
3.	Balbinów	7	5	5
4.	Brzezie	14	14	16
5.	Czerników Karski	4	6	6
6.	Czerników Opatowski	9	10	11
7.	Gojców	19	19	17
8.	Jagnin	7	7	7
9.	Jałowęsy	23	26	26
10.	Jurkowice	5	7	7
11.	Karwów	5	5	6
12.	Kobylanki	6	7	6
13.	Kobylany	29	27	32
14.	Kochów	7	7	7
15.	Kornacice	4	4	6
16.	Lipowa	15	13	13
17.	Marcinkowice	18	19	17
18.	Nikisiałka Duża	13	13	13
19.	Nikisiałka Mała	3	3	2
20.	Oficjałów	18	17	17
21.	Okalina Kolonia	12	15	15
22.	Okalina Wieś	5	5	4
23.	Podole	6	7	7
24.	Rosochy	15	16	18
25.	Strzyżowice	17	19	20
26.	Tomaszów	12	13	13
27.	Tudorów	3	3	4
28.	Wąworków	15	18	16
29.	Zochcinek	7	9	10
	razem	**1 080**	**1 113**	**1 134**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Mapa 18 Liczba przedsiębiorstw działających na terenie Gminy Opatów wpisanych do rejestru REGON na koniec 2021 w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

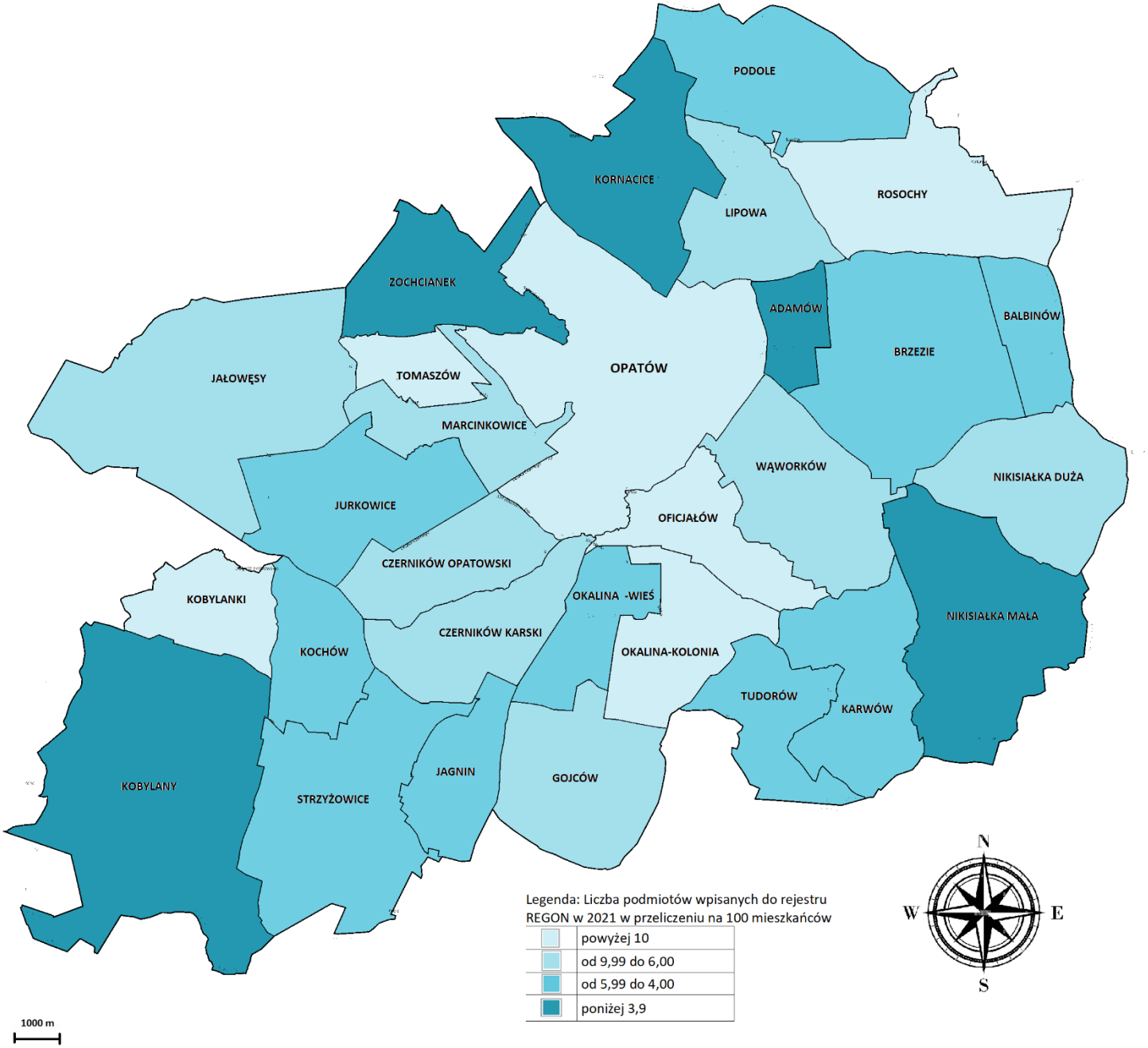

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźnik liczby nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców najgorzej wypadł w sołectwach: Adamów, Czerników Karski, Jagnin, Jurkowice, Kobylanki, Lipowa, Nikisiałka Duża, Nikisiałka Mała, Oficjałów, Okalina Kolonia, Okalina Wieś, Podole gdzie w roku 2021 nie zarejestrowano żadnej działalności gospodarczej. Średnia wartość tego wskaźnika dla gminy wynosi 0,72 a wartość wyższą niż średnia osiągnęło 11 jednostek analitycznych: Opatów (0,80), Balbinów (0,99), Brzezie (1,49), Karwów (1,60), Kobylany (6,67), Kochów (0,81), Kornacice (1,78), Rosochy (1,67), Tomaszów (0,82), Tudorów (1,20) i Zochcinek (90,90). Poniższa

tabela przedstawia liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów w poszczególnych sołectwach na terenie gminy w latach 2019- 2021.

Tabela 33 Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw na terenie Gminy Opatów w rejestrze REGON w talach 2019-2021 w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Miejscowość	2019	2020	2021
1.	Opatów	50	52	49
2.	Adamów	1	1	0
3.	Balbinów	1	0	1
4.	Brzezie	3	0	4
5.	Czerników Karski	0	2	0
6.	Czerników Opatowski	0	1	1
7.	Gojców	2	1	1
8.	Jagnin	3	1	0
9.	Jałowęsy	5	3	1
10.	Jurkowice	0	2	0
11.	Karwów	1	0	2
12.	Kobylanki	2	2	0
13.	Kobylany	1	1	7
14.	Kochów	1	2	1
15.	Kornacice	1	0	3
16.	Lipowa	0	0	0
17.	Marcinkowice	3	2	1
18.	Nikisiałka Duża	0	0	0
19.	Nikisiałka Mała	0	0	0
20.	Oficjałów	1	0	0
21.	Okalina Kolonia	1	3	0
22.	Okalina Wieś	0	0	0
23.	Podole	0	1	0
24.	Rosochy	2	1	2
25.	Strzyżowice	4	1	1
26.	Tomaszów	3	2	1
27.	Tudorów	1	0	1
28.	Wąworków	0	3	1
29.	Zochcinek	0	2	3
Razem		**86**	**83**	**80**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Mapa 19 Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw z terenu Gminy Opatów w rejestrze REGON w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

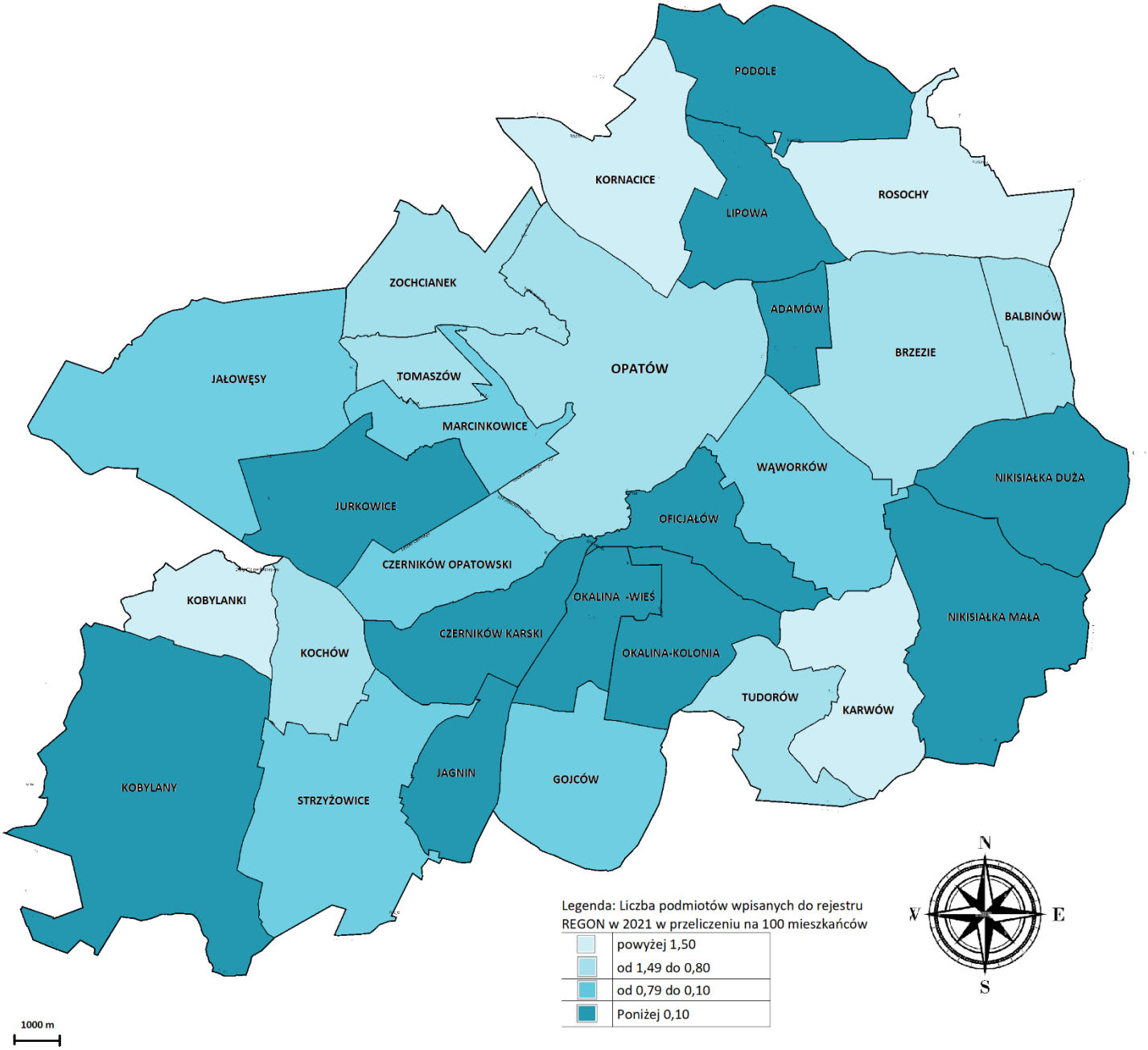

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2019-2021 najwięcej podmiotów wyrejestrowano z terenu miasta Opatów - 66% wszystkich wyrejestrowanych podmiotów. Średnia wartość tego wskaźnika dla gminy wynosi 0,46 a wartość wyższą niż średnia osiągnęło 11 jednostek analitycznych: Opatów, Adamów, Balbinów, Gojców, Karwów, Kobylany, Kornacice, Marcinkowice, Okalina Wieś, Rosochy i Wąworków.

Tabela 34 Liczba wyrejestrowywanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON w latach 2019- 2021 w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	2019	2020	2021
1.	Opatów	45	34	34
2.	Adamów	0	0	1
3.	Balbinów	2	2	1
4.	Brzezie	2	0	0
5.	Czerników Karski	0	0	0
6.	Czerników Opatowski	0	0	0
7.	Gojców	0	0	2
8.	Jagnin	0	1	0
9.	Jałowęsy	2	0	1
10.	Jurkowice	0	0	0
11.	Karwów	0	0	1
12.	Kobylanki	0	1	1
13.	Kobylany	1	2	2
14.	Kochów	0	1	0
15.	Kornacice	2	0	1
16.	Lipowa	0	0	0
17.	Marcinkowice	4	1	2
18.	Nikisiałka Duża	0	0	0
19.	Nikisiałka Mała	0	0	0
20.	Oficjałów	0	1	0
21.	Okalina Kolonia	1	0	0
22.	Okalina Wieś	2	0	1
23.	Podole	0	0	0
24.	Rosochy	0	0	1
25.	Strzyżowice	2	0	0
26.	Tomaszów	0	0	0
27.	Tudorów	0	0	0
28.	Wąworków	0	0	2
29.	Zochcinek	2	0	1
	razem	**65**	**43**	**51**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Mapa 20 Liczba wyrejestrowywanych przedsiębiorstw z terenu Gminy Opatów w rejestrze REGON w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

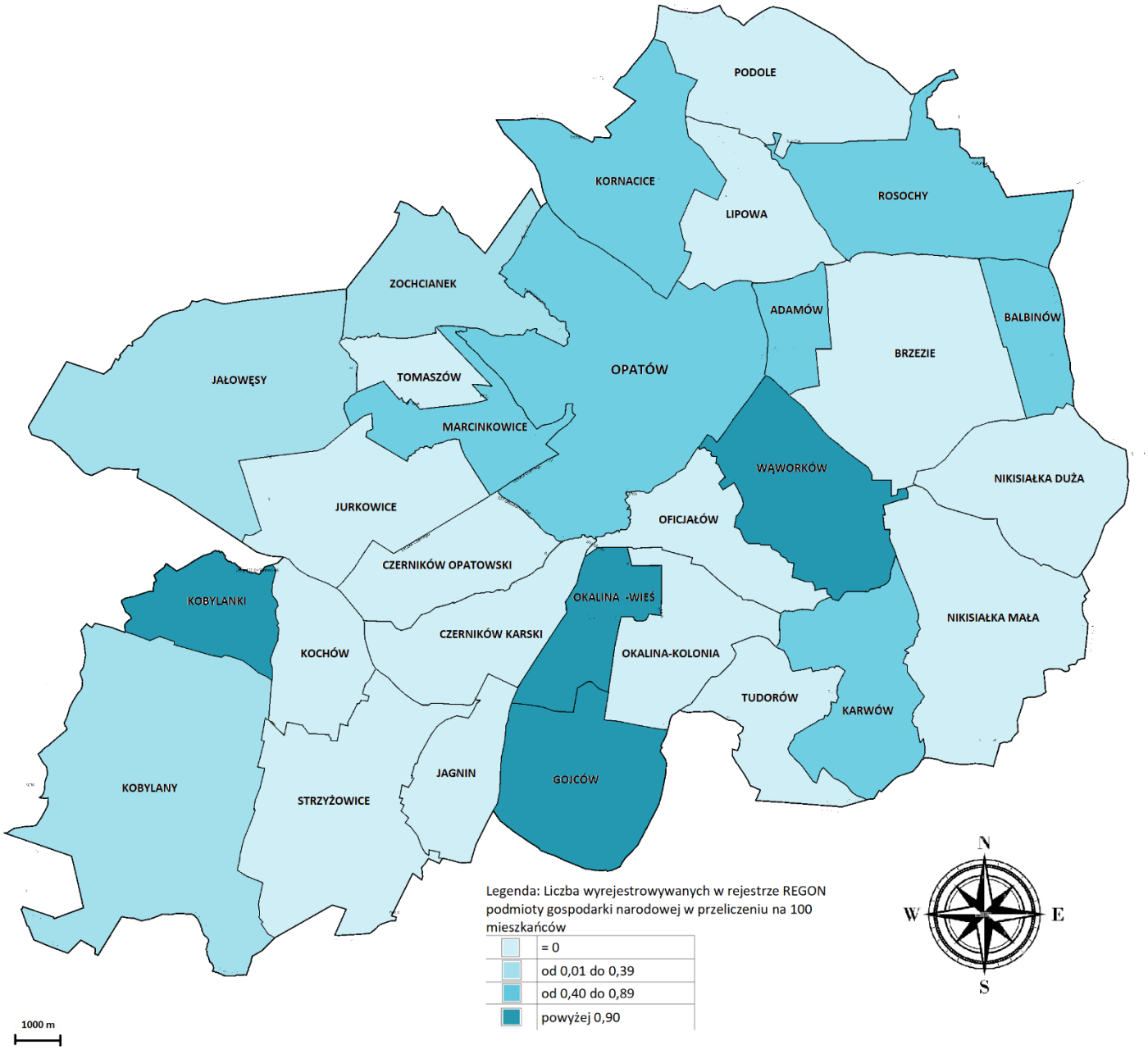

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Podsumowanie sfery gospodarczej

Zgodnie z zapisami art. 9 ust. 1 pkt. 1 *ustawy o rewitalizacji*, obszar gminy może znajdować się w stanie kryzysowym z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, w szczególności takich jak: niski stopień przedsiębiorczości czy słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Przy analizie sfery gospodarczej posłużono się danymi GUS dotyczącymi podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON. Na podstawie analizy wskaźników określono obszary o różnym natężeniu występowania negatywnych zjawisk gospodarczych (niskie natężenie problemów, średnie, wysokie oraz bardzo wysokie). Najmniej korzystnie wypadły następujące sołectwa: Adamów, Balbinów, Czerników Karski, Czerników Opatowski, Gojców, Jagnin, Jałowęsy, Jurkowice, Karwów, Kobylany,

Kornacice, Lipowa, Marcinkowice, Nikisiałka Duża, Nikisiałka Mała, Okalina Wieś, Podole, Strzyżowice i Wąworków. Podsumowanie sfery gospodarczej znajduje się w poniższej tabeli oraz na mapie.

Tabela 35 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej dla Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	**Miejscowość**	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 zameldowanych mieszkańców	Liczba nowo rejestrowanych w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wyrejestrowywanych w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Koncentracja negatywnych zjawisk
1.	Opatów	13,22	0,80	0,56	średnia
2.	Adamów	3,79	0,00	0,76	bardzo wysoka
3.	Balbinów	4,95	0,99	0,99	wysoka
4.	Brzezie	5,95	1,49	0,00	średnia
5.	Czerników Karski	6,59	0,00	0,00	wysoka
6.	Czerników Opatowski	6,43	0,58	0,00	wysoka
7.	Gojców	8,21	0,48	0,97	bardzo wysoka
8.	Jagnin	5,65	0,00	0,00	wysoka
9.	Jałowęsy	7,24	0,28	0,28	wysoka
10.	Jurkowice	4,83	0,00	0,00	wysoka
11.	Karwów	4,80	1,60	0,80	wysoka
12.	Kobylany	1,14	0,00	0,19	wysoka
13.	Kobylanki	30,48	6,67	1,90	średnia
14.	Kochów	5,69	0,81	0,00	średnia
15.	Kornacice	3,55	1,78	0,59	wysoka
16.	Lipowa	6,50	0,00	0,00	wysoka
17.	Marcinkowice	6,67	0,39	0,78	bardzo wysoka
18.	Nikisiałka Duża	7,88	0,00	0,00	wysoka
19.	Nikisiałka Mała	2,47	0,00	0,00	wysoka
20.	Oficjałów	12,59	0,00	0,00	średnia
21.	Okalina Kolonia	11,90	0,00	0,00	średnia
22.	Okalina Wieś	5,48	0,00	1,37	bardzo wysoka
23.	Podole	5,83	0,00	0,00	wysoka
24.	Rosochy	15,00	1,67	0,83	średnia
25.	Strzyżowice	5,73	0,29	0,00	wysoka
26.	Tomaszów	10,66	0,82	0,00	niska
27.	Tudorów	4,82	1,20	0,00	średnia

28.	Wąworków	7,24	0,45	0,90	bardzo wysoka
29.	Zochcinek	3,01	0,90	0,30	średnia
	Średnia dla gminy	**10,18**	**0,72**	**0,46**	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Mapa 21 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

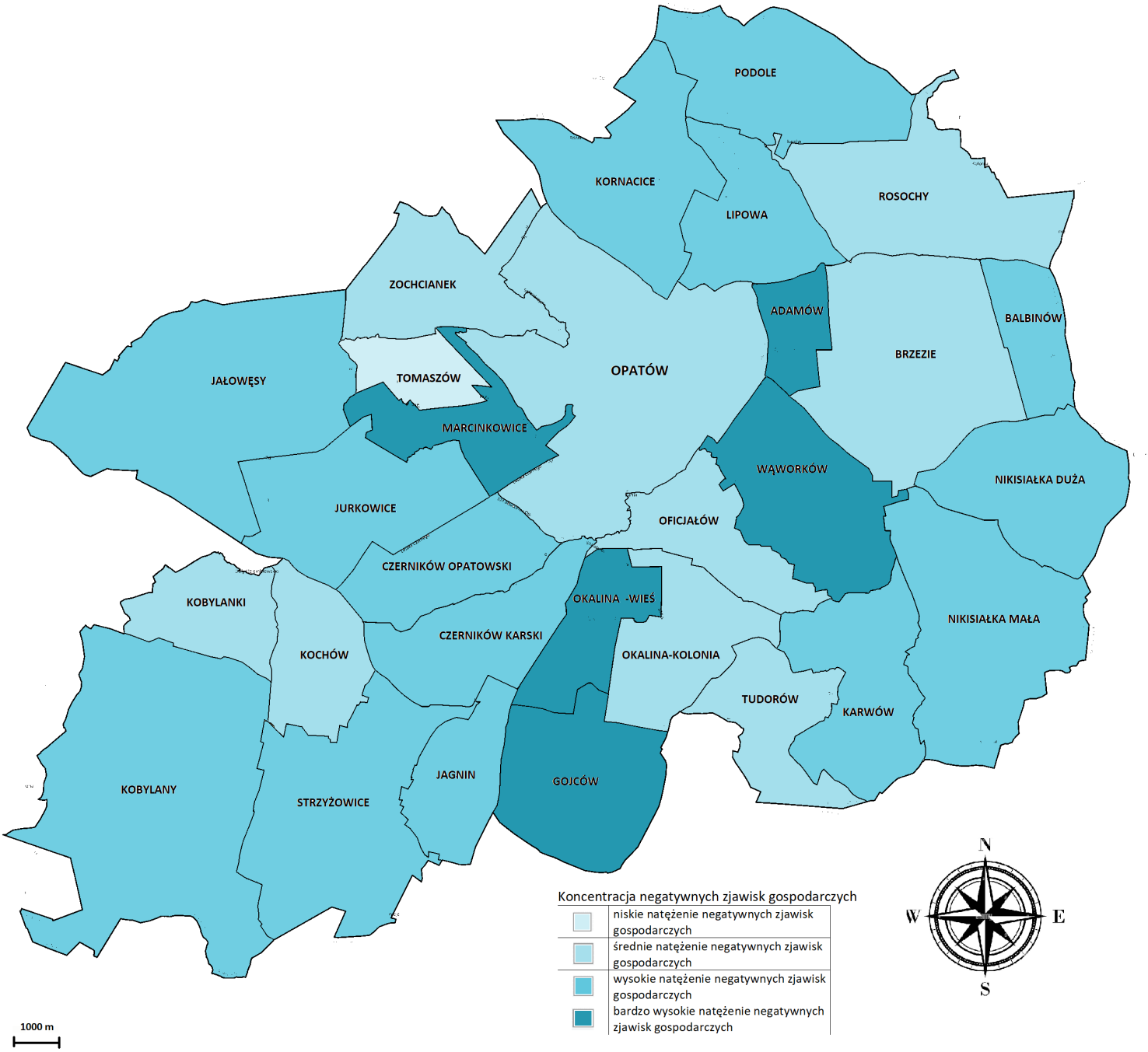

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

1.4 Diagnoza sfery środowiskowej

W sferze środowiskowej dokonano analizy dwóch wskaźników: ilość azbestu pozostającego do unieszkodliwienia wg stanu na koniec 2021r. w poszczególnych sołectwach (w kg) w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz wskaźnika dotyczącego przekroczenia standardów jakości powietrza na terenie gminy. Analizując sferę środowiskową wzięto również pod uwagę konieczność ochrony obszarów cennych przyrodniczo, które znajdują się w granicach Gminy Opatów oraz przeanalizowano występowanie obszarów zagrożonych zalaniem lub podtopieniem oraz obszarów narażonych na występowanie suszy.

Azbest i wyroby azbestowe stanowią grupę materiałów niebezpiecznych dla życia i zdrowia ludzi. Materiał był ten w przeszłości powszechnie stosowany w budownictwie, energetyce, transporcie, przemyśle chemicznym oraz w drogownictwie. Dlatego też informacja o liczbie azbestu pozostającego do unieszkodliwienia w przeliczeniu na mieszkańca jest niezwykle istotna. Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie na dzień 31.12.2021r. na terenie gminy pozostało jeszcze do unieszkodliwienia 3 571 559 kg azbestu. Średnia ilość azbestu w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi zatem 320,52 kg. Wyższą, tj. niekorzystną wartości wskaźnika osiągnęło aż 23 sołectwa, a mianowicie: Adamów (468,75 kg), Balbinów (1000,99 kg), Brzezie (499,01 kg), Czerników Opatowski (338,16 kg), Gojców (946,31 kg), Jagnin (858,87 kg), Jałowęsy (956,72 kg), Jurkowice (976,50 kg), Karwów (530,28 kg), Kobylany (724,76 kg), Kobylanki (1092,96 kg), Kochów (1398,78 kg), Kornacice (509,38 kg), Nikisiałka Duża (650,78 kg), Nikisiałka Mała (824,07 kg), Oficjałów (770,50 kg), Okalina Kolonia (383,33 kg), Okalina Wieś (1015,07 kg), Rosochy (1078,03 kg), Strzyżowice (479,10 kg), Tomaszów (460,70 kg), Tudorów (589,16 kg) i Wąworków (496,97 kg).

Tabela 36 Ilość azbestu pozostającego do unieszkodliwienia na terenie Gminy Opatów (w kg) w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2021 r. w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba kilogramów azbestu pozostająca do utylizacji	Wartość wskaźnika
1.	Opatów	520 274	85,11
2.	Adamów	61 875	468,75
3.	Balbinów	101 100	1000,99
4.	Brzezie	134 235	499,01
5.	Czerników Karski	21 720	238,68
6.	Czerników Opatowski	57 825	338,16
7.	Gojców	195 887	946,31
8.	Jagnin	106 500	858,87
9.	Jałowęsy	343 464	956,72
10.	Jurkowice	141 592	976,50
11.	Karwów	66 285	530,28
12.	Kobylany	381 948	724,76
13.	Kobylanki	114 761	1092,96
14.	Kochów	172 050	1398,78
15.	Kornacice	86 086	509,38
16.	Lipowa	29 666	148,33
17.	Marcinkowice	69 101	270,98
18.	Nikisiałka Duża	107 378	650,78
19.	Nikisiałka Mała	66 750	824,07
20.	Oficjałów	104 018	770,50

21.	Okalina Kolonia	48 300	383,33
22.	Okalina Wieś	74 100	1015,07
23.	Podole	30 855	257,13
24.	Rosochy	129 363	1078,03
25.	Strzyżowice	167 205	479,10
26.	Tomaszów	56 205	460,70
27.	Tudorów	48 900	589,16
28.	Wąworków	109 830	496,97
29.	Zochcinek	24 286	73,15
Średnia dla gminy		**3 571 559**	**320,52**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Mapa 22 Ilość azbestu pozostającego do unieszkodliwienia w Gminie Opatów (w kg) na koniec 2021r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca w podziale na miasto i sołectwa

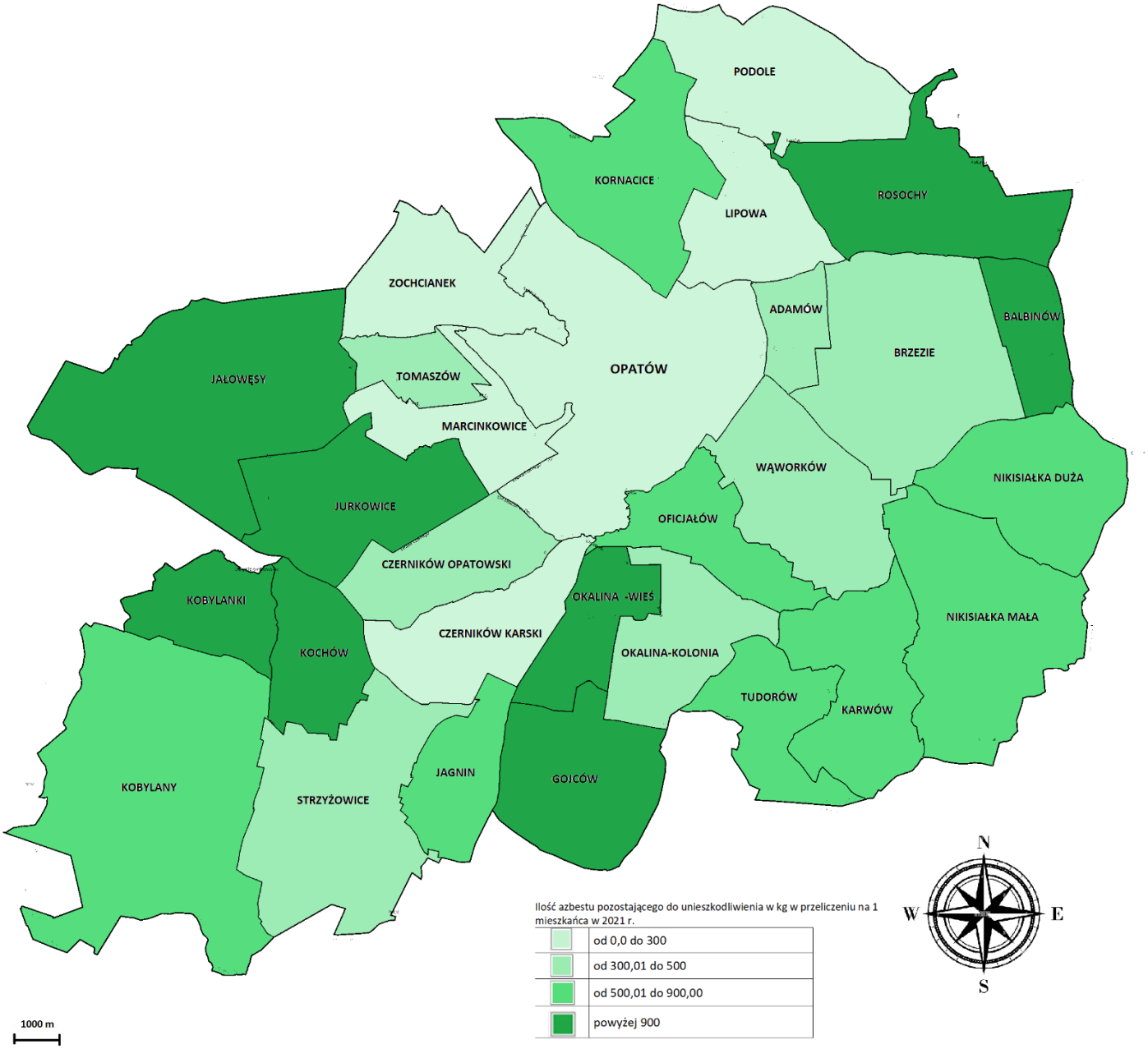

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Ponieważ nie ma możliwości analizy wskaźnika dotyczącego przekroczenia standardów jakości powietrza dla poszczególnych jednostek analitycznych przeprowadzono analizę całej gminy na podstawie raportu „Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2021". Zanieczyszczenia powietrza są jedną z głównych przyczyn globalnego zagrożenia środowiska. Wpływają one również bezpośrednio na zdrowie ludzi oraz warunki i komfort życia. Badania jakościowe powietrza atmosferycznego dokonywane są na poziomie regionalnym. Dla województwa świętokrzyskiego badania odbywają się w odniesieniu do dwóch sfer:

- miasta Kielce (PL 2601),
- strefy świętokrzyskiej (PL 2602) – w której znajduje się Gmina Opatów.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu. Podsumowując wyniki oceny rocznej i klasyfikacji stref dla kryterium ochrony zdrowia ludzi obie strefy uzyskały klasę C z powodu przekroczeń poziomu dopuszczalnego określonego dla pyłu zawieszonego PM10 dla stężeń 24-godzinnych oraz przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10.

W przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 przekroczenia poziomu dopuszczalnego w klasyfikacji podstawowej (faza II) skutkowały nadaniem obu strefom klasy C1. Dodatkowa klasyfikacja pod kątem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM2,5 (poziom dopuszczalny określony dla fazy I) skutkowała nadaniem klasy A dla obu stref. Przekroczenie poziomu celu długoterminowego określonego dla ozonu skutkowało nadaniem obu strefom klasy D2. Dla pozostałych zanieczyszczeń, z uwagi na dotrzymanie poziomu dopuszczalnego lub docelowego, strefom nadano status klasy A. Ogólne wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 37 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5).

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	SO_2	NO_2	C_6H_6	CO	O_3	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
1	PL2601	miasto Kielce	A	A	A	A	A[1]	C	A	A	A	A	C	C1[2]
2	PL2602	strefa świętokrzyska	A	A	A	A	A[1]	C	A	A	A	A	C	C1[2]

[1)] *Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2.*
[2)] *Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę A.*

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim. Raport za rok 2021, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Podsumowując, wyniki oceny rocznej i klasyfikacji stref dla kryterium ochrony roślin, strefę świętokrzyską pod względem dotrzymania wartości dopuszczalnych dla NOX, SO2 i poziomu docelowego ozonu zakwalifikowano do klasy A. Natomiast z uwagi na przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu, strefę świętokrzyską zaliczono do klasy D2. Ogólne wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 38 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

L.p.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO_2	NO_x	O_3[1]
1	strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim. Raport za rok 2021, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

W ocenie pod kątem ochrony zdrowia ludzi przekroczenia wystąpiły w zakresie:
- w strefie miasto Kielce:
- poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 dla stężeń 24h – klasa C;
- poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM2,5 (faza II) – klasa C;
- poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 – klasa C;
- poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2;
- w strefie świętokrzyskiej:
- poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 dla stężeń 24h – klasa C;
- poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM2,5 (faza II) – klasa C;
- poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 – klasa C;
- poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2.

W ocenie pod kątem ochrony roślin przekroczenia wystąpiły w strefie świętokrzyskiej dla poziomu celu długoterminowego ozonu – klasa D2.

Analizując stan powietrza na terenie województwa świętokrzyskiego uznano, że teren całej gminy należy oznaczyć jako obszar występowania problemu związanego ze złym stanem powietrza.

Obszary chronione na terenie Gminy Opatów

Na terenie gminy zlokalizowane są:

- Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Natura 2000 – Ostoja Żyznów PLH 260036 – obszar obejmuje 54,5 ha gminy Opatów co stanowi 1,21% całego obszaru.

Tabela 39 Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Natura 2000 Ostoja Żyznów w podziale na gminy

Ostoja Żyznów		
Bogoria	809,89	18,08%
Iwaniska	446,04	9,96%
Klimontów	1135,97	25,36%
Lipnik	0,03	0,00%
Łoniów	624,91	13,95%
m. Osiek	0,43	0,01%
Opatów	54,4	1,21%
Osiek	403,9	9,02%
Staszów	1004,47	22,42%
Razem	4480,04	100,00%

Źródło: rejestr RDOŚ

- 12 pomników przyrody

Tabela 40 Pomniki przyrody na terenie Gminy Opatów

L.p.	Numer w rej. RDOŚ	Nazwa pomnika przyrody	Data utworzenia	Opis pomnika	Miejscowość	Sołectwo	Nr działki
1.	450	kasztanowiec biały	28.06.1991	wiek ok. 150 lat	Podole	Podole	225/7
2.	451	świerk pospolity	28.06.1991	wiek ok. 150 lat	Podole	Podole	225/7
3.	452	lipa drobnolistna	28.06.1991	wiek ok. 200 lat	Podole	Podole	225/7
4.	453	wzgórze "Czarci kamień"	28.06.1991	Wzgórze o wydłużonym kształcie i spłaszczonym wierzchołku, porośnięte roślinnością łąkową. Obwód 50 m, wysokość 2,5 m.	Zochcinek	Zochcinek	341/2
5.	477	wiąz szypułkowy	30.12.1988	wiek ok. 100 lat	Jałowęsy	Jałowęsy	401/1
6.	478	topola szara	30.12.1988	wiek ok. 100 lat	Jałowęsy	Jałowęsy	401/1
7.	479	kasztanowiec biały	30.12.1988	wiek ok. 100 lat	Jałowęsy	Jałowęsy	401/1
8.	480	lipa drobnolistna	30.12.1988	wiek ok. 200 lat	Zochcinek	Zochcinek	308
9.	481	akt lipa drobnolistna; gm. topola kanadyjska	30.12.1988	wiek ok. 200 lat	Zochcinek	Zochcinek	308
10.	482	dereń jadalny	30.12.1988	wiek ok. 100 lat	Nikisiałka Mała	Nikisiałka Mała	297/2
11.	483	lipa drobnolistna	30.12.1988	wiek ok. 200 lat	Nikisiałka Mała	Nikisiałka Mała	297/2
12.	484	lipa drobnolistna	30.12.1988	wiek ok. 200 lat	Zochcinek	Zochcinek	308

Źródło: http://kielce.rdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody

- 1 stanowisko dokumentacyjne

Nazwa: zespół utworów geologicznych

Forma ochrony utworzona 19.02.2012r.

Odsłonięcie trzeciorzędowe detrytycznych wapieni oraz powierzchnia wokół odsłonięcia wyznaczona przez promień długości 2,50m; odsłonięcie łupków kambryjskich o długości 15 m w skarpie drogi prowadzącej do Źródła Wincentego Kadłubka; stożek martwicowy przy ujściu wód źródlanych do głównego koryta potoku.

Mapa 23 Obszary chronione na terenie Gminy Opatów

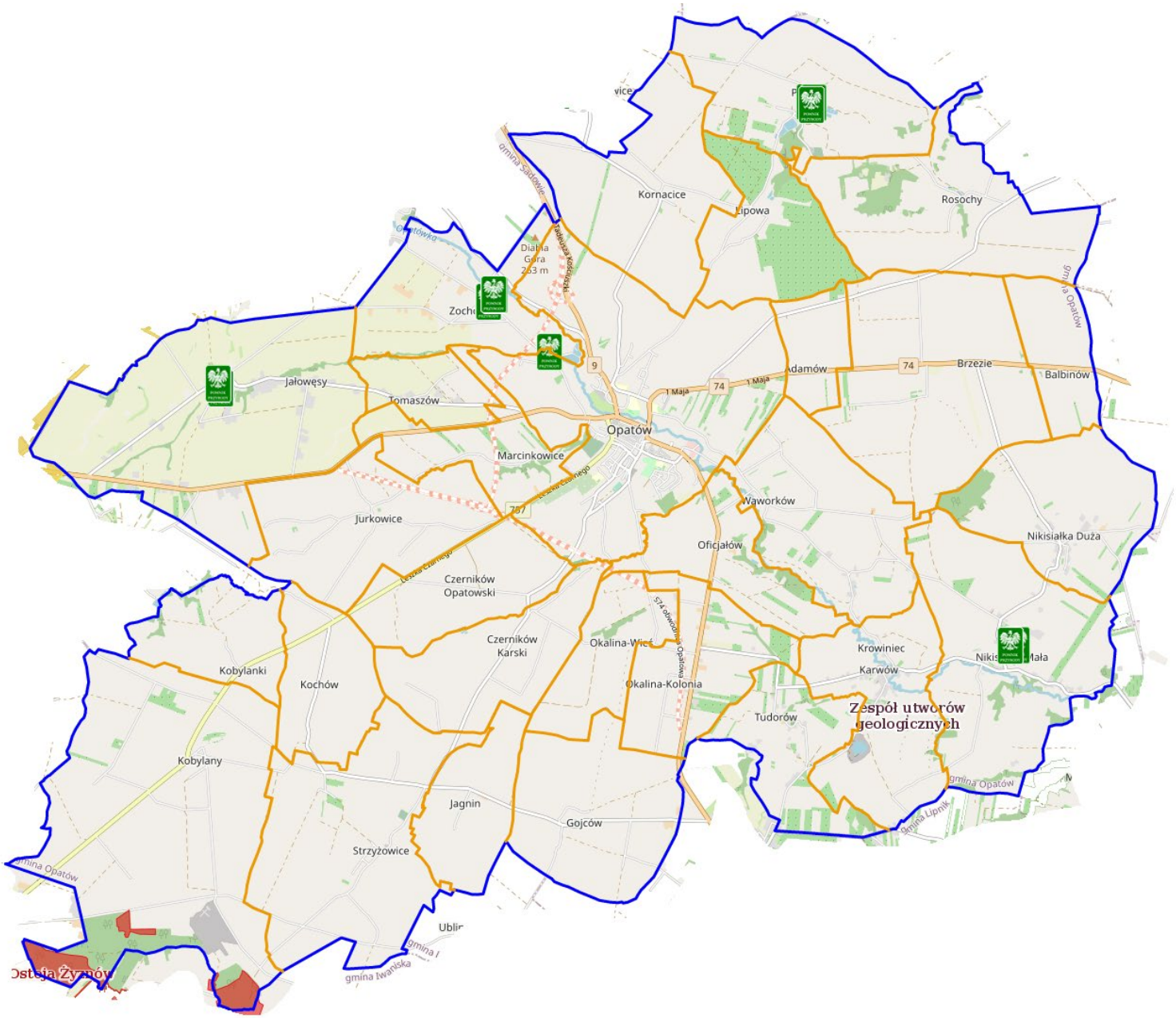

Legenda: ■ Użytki ekologiczne ■ Rezerwaty ■ Parki Krajobrazowe ■ Parki Narodowe ■ Obszar Chronionego Krajobrazu ■ Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe ■ Natura 2000 – obszary ptasie ■ Natura 200 Obszary siedliskowe ■ Stanowiska dokumentując Pomnik przyrody

Zagrożenie powodzią na terenie gminy

Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzą tj. obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% stwierdzono, że na terenie Gminy Opatów nie występując obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Gmina Opatów znajduje się również całkowicie poza obszarami zagrożenia powodziowego, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%) oraz całkowicie poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku uszkodzenia bądź awarii obwałowania.

Na terenie gminy Opatów nie występują zakazy wymienione w art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy *Prawo wodne* (DZ.U. 2021 poz. 2233 z późn. zm.) dotyczące gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody oraz prowadzenie przetwarzanie odpadów w szczególności ich składowanie, dlatego też dla robót inwestycyjnych planowanych na tym obszarze nie jest wymagane:

- uzyskanie decyzji zwalniających wynikających z ar. 77 ust. 1 pkt 3 *Prawo wodne*,
- uzyskania pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy *Prawo wodne.*

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, przyjętym na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. w sprawie przyjęcia *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły* (PZRP: DZ.U. z 2016r. poz 1841) zachowującym ważność zgodnie z art. 555 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne w granicach gminy Opatów nie wskazano konieczność realizacji zadań o znaczeniu strategicznym. Gmina Opatów została zakwalifikowana jako teren z nieakceptowalnym poziomem ryzyka powodziowego (5 stopień).

Obszary występowania suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027 został przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r. w sprawie przyjęcia *Planu przeciwdziałania skutkom suszy* (DZ. U. 2021 r. poz. 1615). Susza, obok powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych, ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. Przeciwdziałanie skutkom susz zarówno w Polsce, jak i w Europie stanowi coraz poważniejszy problem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego. Pierwszym etapem rozwoju suszy jest **susza atmosferyczna**. Najprościej rzecz ujmując jest ona konsekwencją względnie długiego okresu bez opadów atmosferycznych lub wspólnie występujących wysokich temperatur i niskich sum opadów (na skutek wysokich temperatur dochodzi do parowania wody co w konsekwencji prowadzi do obniżenia poziomu wód). Rozróżniamy następujące rodzaje suszy:

Susza rolnicza jest bezpośrednim następstwem długotrwałej suszy atmosferycznej. Długotrwały brak opadów w naturalnej konsekwencji prowadzi do spadku zawartości wody w glebie i jest to szczególnie poważne zagrożenie dla rolników i ich upraw. Niedostateczna ilość wody może być czynnikiem, który doprowadzi do poważnych strat w uprawach, przekładając się na spadek ogólnej produkcji roślinnej. Skutki takiej sytuacji możemy odczuć wszyscy jako konsumenci płodów rolnych (spadek produkcji przekłada się na wzrost cen).

Susza hydrologiczna jest kolejnym etapem rozwoju suszy. Dochodzi do niej wówczas, gdy poprzednie dwa etapy niebezpiecznie się przedłużają. Charakteryzuje się pogłębieniem stanów uprzednio wskazanych, a także obniżeniem stanów wód w rzekach, jeziorach oraz zbiornikach wodnych poniżej przyjętych stanów średnich.

Susza hydrogeologiczna jest ostatnim i w konsekwencji najgroźniejszym etapem rozwoju zjawiska suszy. Charakteryzuje się wyraźnym obniżeniem poziomu wód podziemnych w stosunku do stanu średniego. Zjawisko to można obserwować na przykładzie wysychających studni przydomowych. Wystąpienie tego etapu suszy stanowi ogromne zagrożenie dla człowieka oraz dla całego systemu gospodarczo – społecznego państwa.

Przedstawione na mapach Hydroportalu informacje wskazują, iż obszar Gminy Opatów charakteryzujący się silnym i ekstremalnie silnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej, umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej i umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologiczna. Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie Gminy Opatów występują obszary umiarkowanego zagrożenia suszą (niewielkie obszary) oraz silnego zagrożenia suszą. Ze względu na powyższe uznano, iż problem suszy dotyczy obszaru całej Gminy Opatów.

Mapa 24 Mapa łącznego zagrożenia suszą dla Gminy Opatów suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczna – ocena w siatce pól podstawowych

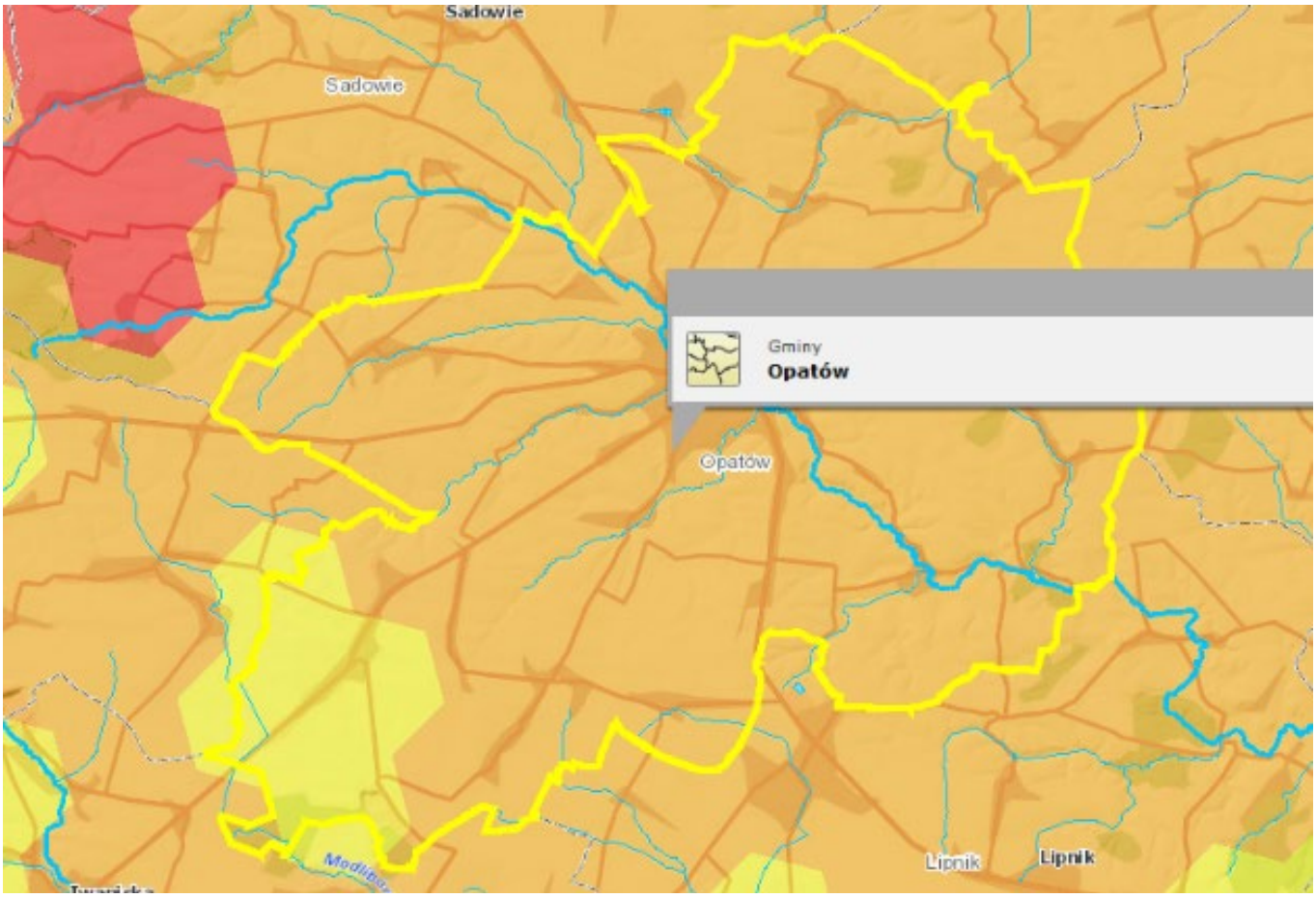

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpPPSS

Legenda: klasy łącznego zagrożenia suszą: słabe zagrożenia suszą umiarkowane zagrożenia suszą silne zagrożenia suszą ekstremalne zagrożenia suszą granice gminy

Podsumowanie sfery środowiskowej

Zgodnie z zapisami art. 9 ust. 1 pkt. 1 *ustawy o rewitalizacji*, obszar gminy może znajdować się w stanie kryzysowym z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej, w szczególności takich jak: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Na podstawie analizy wskaźników określono obszary o różnym natężeniu występowania negatywnych zjawisk środowiskowych w podziale na:

- wysokie natężenie problemów środowiskowych oraz

- bardzo wysokie.

Podsumowanie sfery społecznej znajduje się w poniższej tabeli oraz mapie.

Tabela 41 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Miejscowość	Ilość azbestu pozostającego do unieszkodliwienia w kg w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2021 r.	Zły stan powietrza	Potrzeba ochrony obszarów cennych przyrodniczo	Obszary ryzyka powodziowego	Obszary zagrożone suszą	Koncentracja negatywnych zjawisk
1.	Opatów	85,11	TAK	TAK	NIE	TAK	wysoka
2.	Adamów	468,75	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
3.	Balbinów	1 000,99	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
4.	Brzezie	499,01	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
5.	Czerników Karski	238,68	TAK	NIE	NIE	TAK	średnia
6.	Czerników Opatowski	338,16	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
7.	Gojców	946,31	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
8.	Jagnin	858,87	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
9.	Jałowęsy	956,72	TAK	TAK	NIE	TAK	bardzo wysoka
10.	Jurkowice	976,50	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
11.	Karwów	530,28	TAK	TAK	NIE	TAK	bardzo wysoka
12.	Kobylany	724,76	TAK	TAK	NIE	TAK	bardzo wysoka
13.	Kobylanki	1 092,96	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
14.	Kochów	1 398,78	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
15.	Kornacice	509,38	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
16.	Lipowa	148,33	TAK	NIE	NIE	TAK	średnia
17.	Marcinkowice	270,98	TAK	NIE	NIE	TAK	średnia
18.	Nikisiałka Duża	650,78	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
19.	Nikisiałka Mała	824,07	TAK	TAK	NIE	TAK	bardzo wysoka
20.	Oficjałów	770,50	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
21.	Okalina Kolonia	383,33	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
22.	Okalina Wieś	1 015,07	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
23.	Podole	257,13	TAK	TAK	NIE	TAK	wysoka
24.	Rosochy	1 078,03	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
25.	Strzyżowice	479,10	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
26.	Tomaszów	460,70	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
27.	Tudorów	589,16	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
28.	Wąworków	496,97	TAK	NIE	NIE	TAK	wysoka
29.	Zochcinek	73,15	TAK	TAK	NIE	TAK	wysoka
	Średnia dla gminy	**320,52**					

Źródło: opracowanie własne

Mapa 25 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

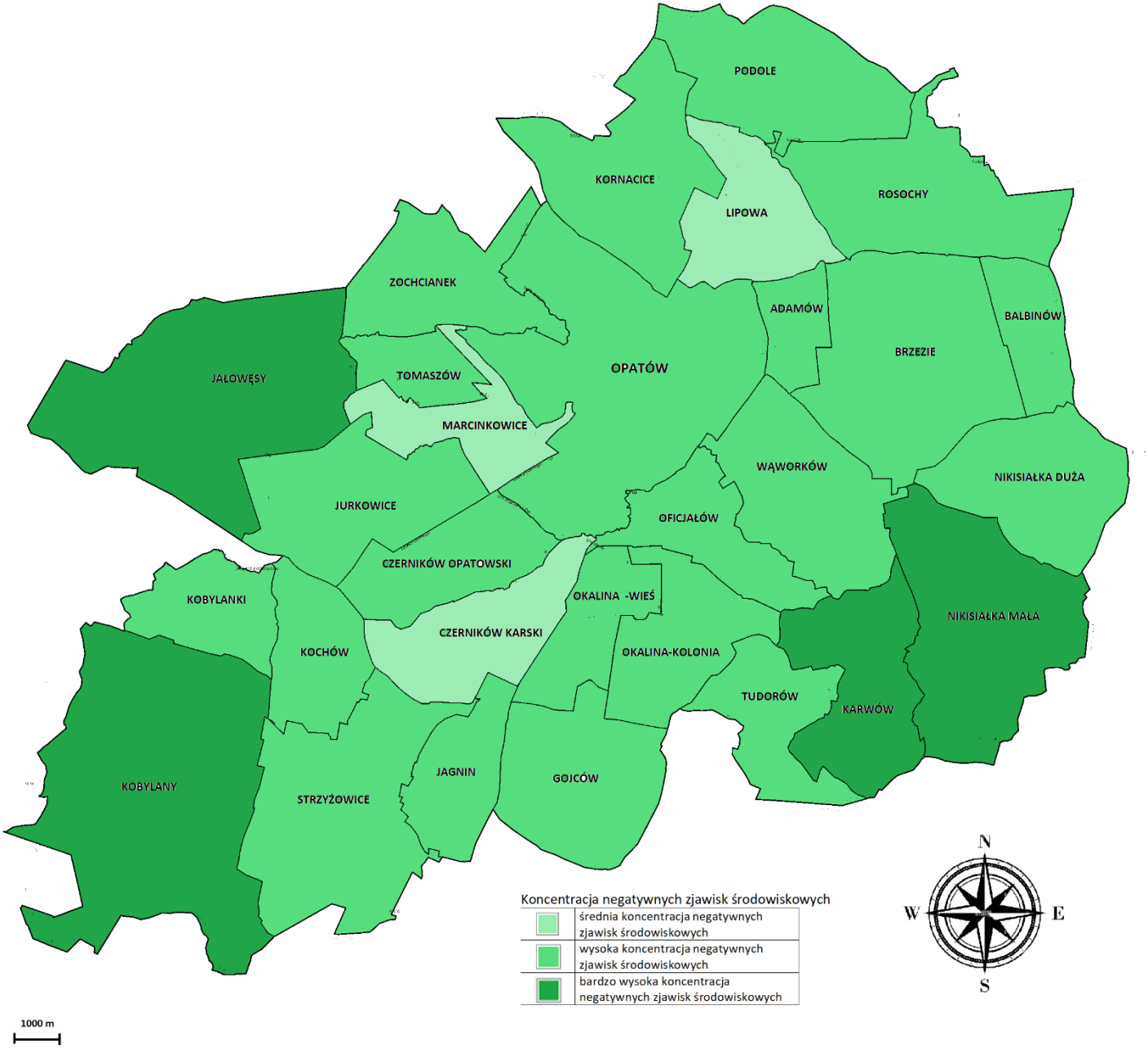

Źródło: opracowanie własne

1.5 Diagnoza sfery funkcjonalno – przestrzennej

Analizując sferę funkcjonalno – przestrzenną w Gminie Opatów wzięto pod uwagę dostępność infrastruktury społecznej, rekreacyjnej takiej jak boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne ogólnodostępne, dostępność do infrastruktury kulturowej, podstawowych usług związanych z zaopatrzeniem w wodę i oczyszczaniem ścieków, dostęp do infrastruktury zdrowotnej, szkolnej oraz opieki nad dziećmi do lat 3. Przeanalizowano również dostępność oraz jakość infrastruktury komunikacyjnej oraz stan i zachowanie obiektów zabytkowych.

Analiza dostępności i jakości infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i kulturowej
Potrzeby kulturalne mieszkańców gminy zaspokaja Opatowski Ośrodek Kultury i Powiatowa i Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna im. Stanisława Czernika w Opatowie.

Opatowski Ośrodek Kultury jest nowoczesnym centrum aktywności lokalnej zorientowanym na kształtowanie tożsamości jej twórców i odbiorców. W Ośrodku prowadzone są następujące działalności artystyczne:

- kino,
- pracownia tańca,
- pracownia Muzyki i Śpiewu,
- pracownia Malarstwa i Sztuki,
- pracownia Języków obcych,
- pracownia Filmu i radia,
- pracownia Folkloru.

Ośrodek prowadzi również Uniwersytet Trzeciego Wielu, zajęcia szachowe oraz modelarnie.

Opatowski Ośrodek Kultury w ciągu roku jest gospodarzem lub współorganizatorem wielu imprez, które mają charakter rodzinny, międzypokoleniowy oraz integrację społeczności lokalnej. Znakomitym przykładem współpracy uczestników sekcji artystycznych oraz młodzieży szkolnej jest działalność Opatowskiego Teatru Muzycznego, który w 2019r. obchodził 5-lecie istnienia. Widowiska przygotowywane przez Opatowski Teatr Muzyczny wpisują się kalendarz ważnych wydarzeń i imprez okolicznościowych. Również Zespół Teatralno-Obrzędowego „Strefień" z Jurkowic w 2018r. obchodził jubileusz 35-lecia[2].

Powiatowa i Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Stanisława Czernika w Opatowie zlokalizowana jest na terenie miasta przy ul. ul. Partyzantów 13b.
Księgozbiór zarówno Biblioteki Powiatowej jak i Biblioteki Miejskiej pozyskano z zasobów bibliotek dworskich. Książki te przywożono i segregowano w obecności pracowników Biblioteki Jagiellońskiej. Część z tych zbiorów zostawała w Opatowie, a pozostałe włączono do księgozbioru Biblioteki Jagiellońskiej. Biblioteka otrzymywała również książki z puli Ministerstwa Oświaty, które dysponowało środkami finansowymi przeznaczonymi na ten cel. Pierwszym pomieszczeniem biblioteki były dwa

[2] Na przestrzeni lat występowały na scenie trzy pokolenia rodzin. Zespół prezentuje na wielu scenach - w gminie, powiecie, regionie, kraju - spektakle, które są nagradzane za swoje walory i wartość artystyczną.

pokoje przy ulicy Sienkiewicza na pierwszym piętrze. W roku 1948 przeniesiono bibliotekę na parter tego budynku z wejściem od ulicy. W styczniu 1948 roku biblioteka powiatowa dysponowała 8 tysiącami tomów zasilając także tworzone biblioteki gminne z zasobów własnych. W roku 1955 nastąpiła zmiana podziału administracyjnego powiatu. W miejsce gmin powstały gromady. W tymże roku Biblioteka Powiatowa została połączona z Biblioteką Miejską. Stan księgozbioru wynosił 107.285 tomów. Stan taki trwał do 1975 roku, kiedy w wyniku zmiany w podziale administracyjnym kraju zniknęły powiaty. Biblioteka Powiatowa została przemianowana na Miejsko - Gminną Bibliotekę Publiczną. W 1976 roku biblioteka została przeniesiona do nowego budynku przy ulicy Iwańskiej przemianowanej w roku 1982 na ulicę Leszka Czarnego. Biblioteka zajmowała część budynku. W latach 90-tych w związku z likwidacją instytucji będących współlokatorami budynku, całość pomieszczeń przeszła na własność biblioteki.
W roku 1999 nastąpiła kolejna zmiana w administracyjnym podziale kraju – w wyniku, której Opatów znalazł się w województwie świętokrzyskim. Ponownie utworzono powiaty. Na mocy porozumienia pomiędzy Zarządem Miasta i Gminy w Opatowie a Zarządem Powiatu Opatowskiego, biblioteka otrzymała nazwę Powiatowej i Miejsko - Gminnej Biblioteki Publicznej w Opatowie im. Stanisława Czernika i jednocześnie realizuje zadania zlecone przez Zarząd Powiatu.

Zdjęcie nr 1 Siedziba Powiatowej i Miejsko - Gminnej Biblioteki Publicznej im. Stanisława Czernika w Opatowie

Źródło: https://www.umopatow.pl/index.php/miasto/kultura/biblioteka

Na terenie gminy funkcjonują również świetlice wiejskie oraz remizy OSP, które pełnią funkcje kulturowe. W poniższej tabeli przedstawiono analizę jednostek ewidencyjnych pod kątem dostępu do infrastruktury kulturowej.

Tabela 42 Wykaz infrastruktury kultury w Gminie Opatów w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Nazwa sołectwa	Dostęp do obiektu kultury (świetlica)	Dostęp do Remiza OSP	Świetlica wiejska/remiza OSP stanowią 1 budynek
1.	Opatów	TAK		
2.	Adamów			
3.	Balbinów			
4.	Brzezie		TAK	
5.	Czerników Karski			
6.	Czerników Opatowski	TAK		
7.	Gojców			TAK
8.	Jagnin	TAK		
9.	Jałowęsy	TAK		
10.	Jurkowice	TAK		
11.	Karwów	TAK		
12.	Kobylany		TAK	
13.	Kobylanki			
14.	Kochów			
15.	Kornacice	TAK		
16.	Lipowa			
17.	Marcinkowice			
18.	Nikisiałka Duża	TAK		
19.	Nikisiałka Mała	TAK		
20.	Oficjałów	TAK		
21.	Okalina Kolonia			
22.	Okalina Wieś			
23.	Podole		TAK	
24.	Rosochy			TAK
25.	Strzyżowice			TAK
26.	Tomaszów			
27.	Tudorów			
28.	Wąworków			
29.	Zochcinek			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Z powyższego zestawienia wynika, ze spośród 29 jednostek analitycznych 13 nie posiada rozwiniętej infrastruktury kulturowej co wynika z charakteru tych obszarów, które mają bardziej charakter rolniczy niż usługowy, a także z liczby mieszkańców oraz historii i tradycji. Co naturalne, koncentracja usług w obszarze rekreacji czy kultury ogniskuje się na terenie miasta Opatów.

Dbałość o jak najlepszy stan infrastruktury służącej mieszkańcom powinno być jednym z priorytetów samorządu, zwłaszcza, że dobrze rozwinięta infrastruktura pozytywnie wpływa na odbiór gminy przez osoby przybywające i może stanowić ważny argument w kontekście wyboru miejsca zamieszkania. Sołectwa na terenie których nie ma obiektu kultury to: Adamów, Balbinów, Czerników Karski, Kobylanki, Kochów, Lipowa, Marcinkowice, Okalina Kolonia, Okalina Wieś, Tomaszów, Tudorów, Wąworków, Zochcinek.

Mapa 26 Dostęp do infrastruktury kulturowej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

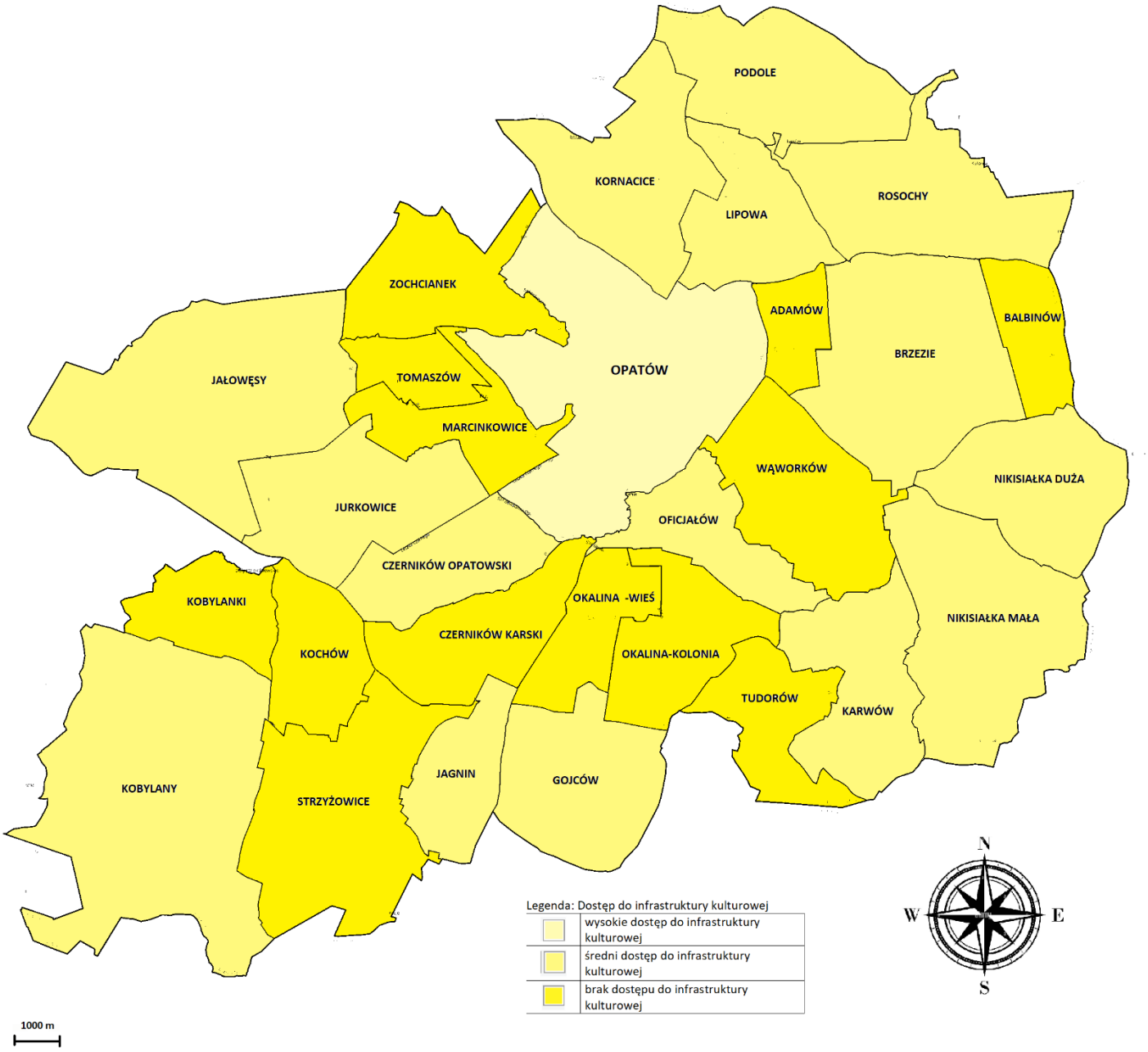

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Dostęp do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej

Ważnym elementem infrastruktury technicznej są obiekty szkolne i te o przeznaczeniu integracyjnym w aspekcie sportu, rekreacji, które pełnią ważne role społeczne. Na terenie Gminy Opatów znajdują się liczne place zabaw, tereny rekreacyjne oraz siłownie zewnętrzne. Jednym z najatrakcyjniejszych obszarów rekreacyjnych na terenie gminy jest Plac zabaw przy Promenadzie w Opatowie, który obejmuje:

- strefę zabaw dla dzieci,
- strefę wypoczynku dla starszych,
- siłownię zewnętrzną,

- skatepark,
- park linowy,
- ściankę wspinaczkową,
- ślizg zjazdowy,
- boisko wielofunkcyjne,
- kort tenisowy,
- huśtawki, karuzele oraz wypożyczalnię rowerów, a w okresie jesienno - zimowym lodowisko.

Zdjęcie nr 2 Plac zabaw Promenada w Opatowie

Źródło: https://www.opatow.pl/aktualnosc-1469-plac_zabaw_promenada_ponownie_otwarty.html

Poza placem zabaw zlokalizowanym w centrum Opatowa na terenie gminy znajdują się place dla dzieci obok placówek oświatowych oraz 3 siłownie zewnętrzne zlokalizowane w sołectwach: Rosochy, Nikisiałka Mała i Gojców.

Na terenie gminy znajdują się liczne boiska sportowe m.in. w miejscowościach Gojców, Jałowęsy, Jurkowice, Kobylany, Lipowa, Nikisiałka Mała, Oficjałów, Podole, Rosochy oraz w samym Opatowie na Osiedlach nr 1 i 2.

Tabela 15 Dostęp do infrastruktury edukacyjnej i sportowej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Sołectwo	BOISKA	SIŁOWNIE WEWNĘTRZNA	SIŁOWNIE ZEWNĘTRZNE
1.	Opatów Osiedle nr 1	x		x
2.	Opatów Osiedle nr 2	x		
3.	Adamów			
4.	Balbinów			

5.	Brzezie			
6.	Czerników Karski			
7.	Czerników Opatowski			
8.	Gojców	x	x	
9.	Jagnin			
10.	Jałowęsy	x		
11.	Jurkowice			
12.	Karwów			
13.	Kobylany	x		
14.	Kobylanki			
15.	Kochów			
16.	Kornacice			
17.	Lipowa	x		x
18.	Marcinkowice			
19.	Nikisiałka Duża			
20.	Nikisiałka Mała	x	x	
21.	Oficjałów	x		
22.	Okalina Kolonia			
23.	Okalina Wieś			
24.	Podole	x		
25.	Rosochy	x	x	
26.	Strzyżowice			
27.	Tomaszów			
28.	Tudorów			
29.	Wąworków			
30.	Zochcinek			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Brak jest infrastruktury sportowej w sołectwach: Adamów, Balbinów, Brzezie, Czerników Karski, Czerników Opatowski, Jagnin, Jurkowice, Karwów, Kobylanki, Kochów, Kornacice, Marcinkowice, Nikisiałka Duża, Okalina Kolonia, Okalina Wieś, Strzyżowice, Tomaszów, Tudorów, Wąworków i Zochcinek.

Mapa 27 Dostęp do infrastruktury edukacyjnej i sportowej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

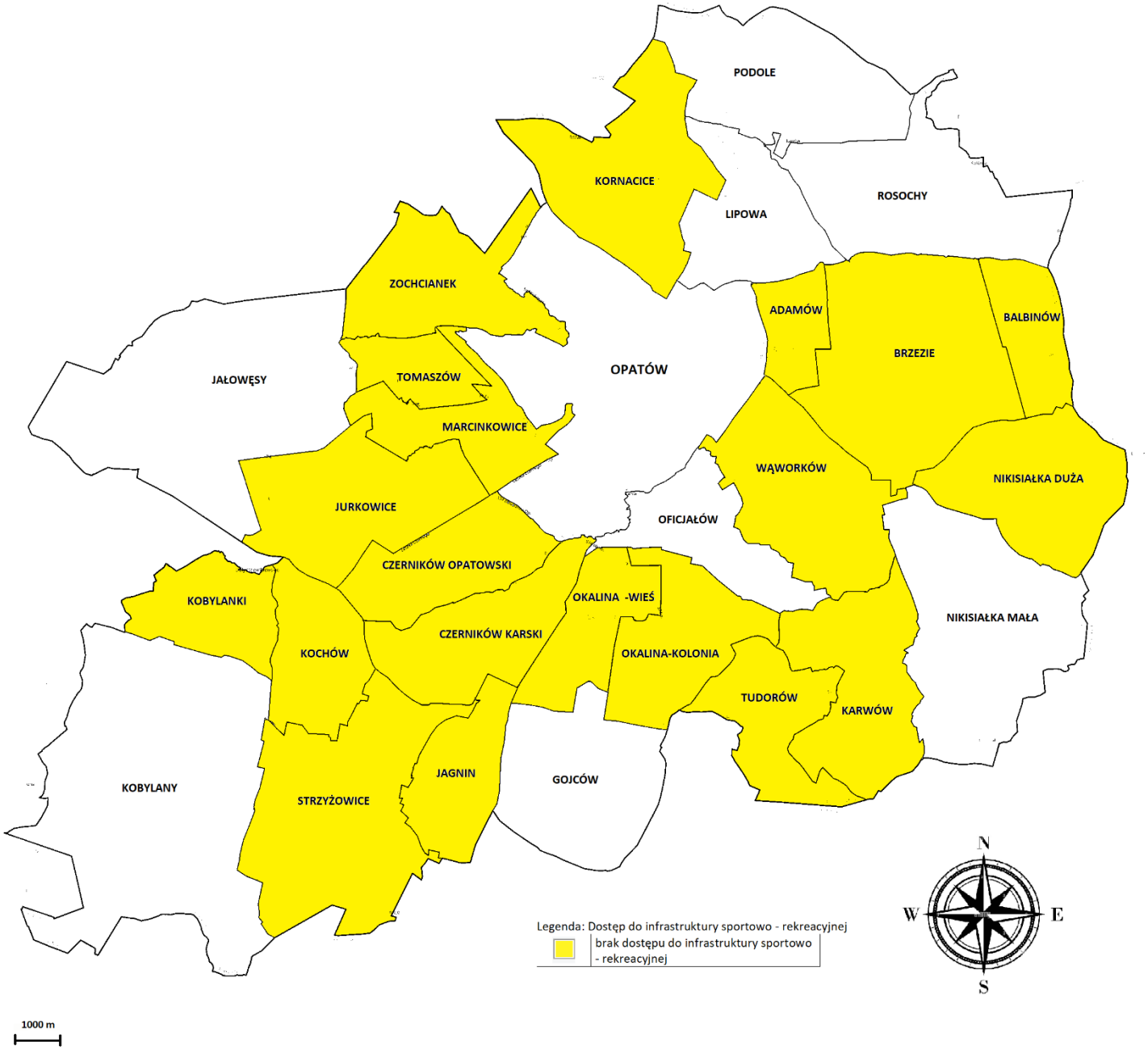

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Dostępność do podstawowych usług związanych z zaopatrzeniem w wodę i oczyszczaniem ścieków

Stan zwodociągowania gminy wynosi 98%, liczba przyłączy – 3352. Pozostałe dwa procent to miejsca, gdzie powstają nowe domy. Łączna długość rozdzielczej sieci wodociągowej wynosi 235 km. Przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych przyjmuje wartość około 31,6 m³ /mieszkańca/rok. Sieć i urządzenia wodociągowe znajdują się w dobrym stanie technicznym i pod względem funkcjonalnym są na dzień dzisiejszy wystarczające dla zaspokajania wszystkich potrzeb mieszkańców oraz przedsiębiorstw. W związku z czym dostępność do wody mają zapewniony wszyscy mieszkańcy.

Zdecydowanie większe niedobory ilościowe dotyczą zaopatrzenia w sieć kanalizacyjną. Gmina jest w 50% skanalizowana, aglomeracja Opatów natomiast w 80,93%. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 42 km. W 2021r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 7225 osób. Sieć kanalizacji sanitarnej na terenie gminy wymaga modernizacji i rozbudowy. W miejscach, gdzie budowa sieci jest nieopłacalna należy wybudować przydomowe oczyszczalnie ścieków. W 2021r. na terenie gminy zlokalizowanych było 1167 zbiorników bezodpływowych z których korzystało 3543 osób oraz 79 przydomowych oczyszczalni ścieków z których korzystało 247 osób. Poniższa tabela przedstawia dane nt. infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej.

Tabela 43 Porównanie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Opatów

Wyszczególnienie	System wodociągowy	System kanalizacyjny
Długość sieci [km]	235	42
%	98%	50%
Liczba przyłączy	3352	1117
Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowe	1	0,21
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	81%	49,1%
- miasto Opatów	89,5%	83,0%
- obszar wiejski	70,4%	7,2%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na 29 jednostek analitycznych tylko 2 mają w pełni rozwiązany problem z gospodarką ściekową, tj.: Marcinkowice i Zochcinek oraz częściowo sołectwa Lipowa i Tomaszów oraz miasto Opatów.

Tabela 44 Dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Wyszczególnienie	WODOCIĄG [TAK/NIE/CZĘŚCIOWO]	KANALIZACJA [TAK/NIE/CZĘŚCIOWO]
1.	Opatów	TAK	Częściowo
2.	Adamów	TAK	NIE
3.	Balbinów	TAK	NIE
4.	Brzezie	TAK	NIE
5.	Czerników Karski	TAK	NIE
6.	Czerników Opatowski	TAK	NIE
7.	Gojców	TAK	NIE
8.	Jagnin	TAK	NIE
9.	Jałowęsy	TAK	NIE
10.	Jurkowice	TAK	NIE
11.	Karwów	TAK	NIE
12.	Kobylany	TAK	NIE
13.	Kobylanki	TAK	NIE
14.	Kochów	TAK	NIE
15.	Kornacice	TAK	NIE
16.	Lipowa	TAK	Częściowo
17.	Marcinkowice	TAK	TAK
18.	Nikisiałka Duża	TAK	NIE

19.	Nikisiałka Mała	TAK	NIE
20.	Oficjałów	TAK	NIE
21.	Okalina Kolonia	TAK	NIE
22.	Okalina Wieś	TAK	NIE
23.	Podole	TAK	NIE
24.	Rosochy	TAK	NIE
25.	Strzyżowice	TAK	NIE
26.	Tomaszów	TAK	Częściowo
27.	Tudorów	TAK	NIE
28.	Wąworków	TAK	NIE
29.	Zochcinek	TAK	TAK

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Potrzeba modernizacji oczyszczalni ścieków w Opatowie

Obecnie funkcjonująca mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Opatowie o przepustowości Qśrd =1200m^2/d wykonana została w roku 1998. Ścieki z kanalizacji sanitarnej tłoczone są do mechanicznej części oczyszczalni z przepompowni ścieków zlokalizowanej poza oczyszczalnią. Bazuje ona w części mechanicznej na kracie schodkowej o prześwicie lamin 6mm, kracie awaryjnej czyszczonej ręcznie o prześwicie 10mm oraz dwóch piaskownikach pionowych umieszczonych w dwukondygnacyjnym budynku krat. W sąsiedztwie budynku zlokalizowano punkt zlewny ścieków dowożonych z kratą rzadką i przepompownią na bazie zapuszczonej studni betonowej. Ścieki dowożone z zakładu Austria Juice Poland Sp. z o.o. (Agrana) zlokalizowanego w Gołębiowie gm. Lipnik odbierane są poprzez przepompownię osadów do zbiornika uśredniającego z napowietrzaniem. Ścieki po podczyszczeniu mechanicznym kierowane są do części biologicznej. Część biologiczna bazuje na reaktorze biologicznym w konstrukcji żelbetowej z wydzieloną strefą predenitryfikacji oraz 4 komorami denitryfikacji i 4 komorami nitryfikacji. Osad nadmierny odwadniany jest na prasie filtracyjno-taśmowej, składowany tymczasowo na utwardzonym placu i przekazywany specjalistycznej firmie do unieszkodliwiania. Ścieki oczyszczone odprowadzane są do rzeki Opatówki w km 36+910 kolektorem grawitacyjnym. Odprowadzanie ścieków oczyszczonych do odbiornika regulowane jest decyzją Starosty Opatowskiego. Główne czynniki wymuszające konieczność jej rozbudowy i przebudowy (modernizacji) oczyszczalni to:

- za mała przepustowość oczyszczalni w odniesieniu do ładunku zanieczyszczeń,
- problemy z dotrzymaniem wymaganego efektu ekologicznego oraz
- zły stan techniczny stalowych elementów i wyposażenia oczyszczalni.

Stan techniczny istniejących obiektów budowlanych i wyposażenia technologicznego oczyszczalni jest ogólnie niezadawalający - jest ona w znacznym stopniu wyeksploatowana. Nie bez znaczenia pozostaje również lokalizacja oczyszczalni na terenie miasta Opatów, która wymusza określone rozwiązania zabezpieczające przed emisją odorów, a także postępowanie środowiskowe na każdym etapie realizacji inwestycji. Wymagana automatyzacja procesów technologicznych bazująca na wysokosprawnych urządzeniach pomiarowych będzie optymalizować proces i jednocześnie ograniczać koszty oczyszczania, których jednym z najwyższych czynników jest zużycie energii elektrycznej i poziom zatrudnienia.

W chwili obecnej trwa realizacja projektu pt. „Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z rozbudową sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie Gminy Opatów" (w ramach Regionalnego Programu

Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego), którego celem jest rozbudowa i modernizacja oczyszczalni oraz infrastruktury wodno – kanalizacyjnej.

12 sołectw ma dostęp do infrastruktury gazowej tj.: Czerników Opatowski, Jagnin, Kobylany, Kochów, Kornacice, Lipowa, Marcinkowice, Oficjałów, Okalina Kolonia, Okalina Wieś, Podole i Strzyżowice.

Mapa 28 Dostęp do infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

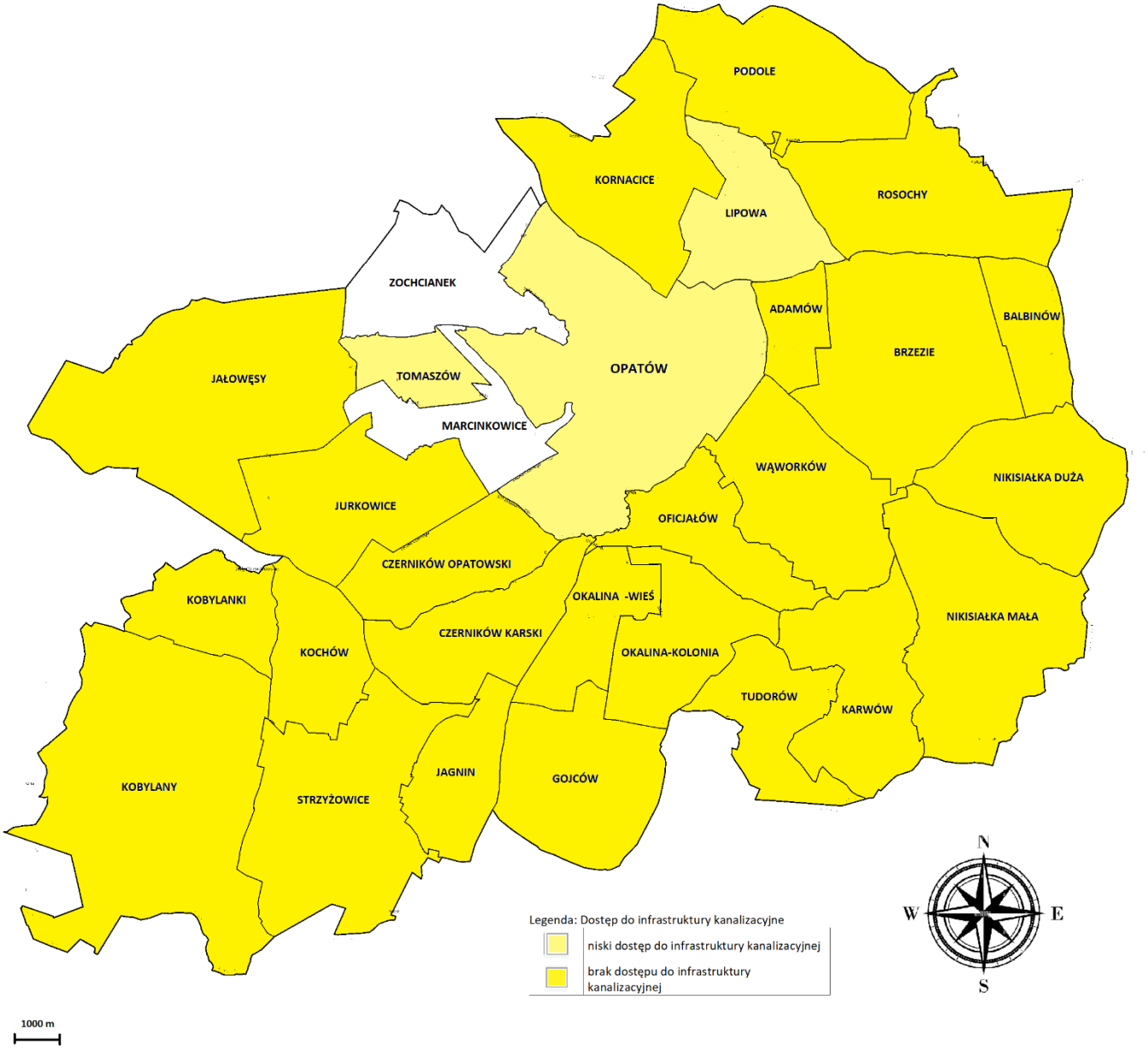

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Dostęp do infrastruktury szkolnej oraz infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3

Dla samorządów lokalnych edukacja jest ważną dziedziną życia społecznego. Dlatego dla zapewnienia wysokiej jakości kształcenia należy stworzyć spójny i efektywny program działań służących optymalnemu rozwojowi najważniejszych podmiotów edukacji – dziecka na etapie wczesnoszkolnym,

ucznia i dorosłego uczestnika kształcenia ustawicznego, a także nauczyciela, zaangażowanego w proces edukacji.

W roku szkolnym 2022/2023 w gminie Opatów działają 2 szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. gen. bryg. Stanisława Gano w Opatowie,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Partyzantów Ziemi Opatowskiej w Opatowie.

Szkoła Podstawowa w Kobylanach została zlikwidowana z dniem 1 września 2021r.

Tabela 45 Liczba uczniów i oddziałów w placówkach oświatowych Gminy Opatów w latach 2019-2022

Rok	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Opatowie		Szkoła Podstawowa Nr 2 w Opatowie		Szkoła Podstawowa w Kobylanach	
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
2019	19	390	20	396	8	49
2020	19	386	20	397	8	49
2022	19	375	20	405	-	-

Źródło: dane własne Urzędu Miasta i Gminy Opatów

Należy dodać, że młodzież ma możliwość kontynuowania nauki w 4 szkołach ponadpodstawowych:

- Zespole Szkół Nr 1 w Opatowie,
- Zespole Szkół Nr 2 w Opatowie - Liceum Ogólnokształcące im. Bartosza Głowackiego w Opatowie, Liceum Profilowane w Opatowie,
- ZDZ Ośrodek Kształcenia w Opatowie,
- Zespół Szkół Prywatnych PRESTIŻ.

Opiekę nad dzieckiem do lat 3 realizuje Niepubliczny Żłobek w Opatowie „Raj Malucha" prowadzony przez Stowarzyszenie „Nasze Kobylany". Żłobek może sprawować opiekę maksymalnie nad 25 dziećmi. Z kolei opieka przedszkolna realizowana jest przez Przedszkole Publiczne w Opatowie, Przedszkole Niepubliczne HaHaHa w Opatowie oraz Przedszkole Niepubliczne „Dziecięcy Raj" w Kobylanach.

Tabela 46 Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych placówkach na terenie Gminy Opatów w latach 2018-2020

Placówka	2018	2019	2020
Przedszkole Publiczne w Opatowie	121	122	125
Przedszkole HAHAHA w Opatowie	61	67	61
Przedszkole „Dziecięcy Raj" w Kobylanach	23	32	42

Źródło: dane własne Urzędu Miasta i Gminy Opatów

Najmłodsze dzieci uczęszczają także do oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych. Łączna liczba miejsc wychowania przedszkolnego w placówkach oświatowych w ostatnich latach wyniosła ponad 300 i można uznać ją za zadowalającą i adekwatną do potrzeb.

Tabela 47 Liczba uczniów wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Szkoły Podstawowe na terenie Gminy Opatów w latach 2019-2020

Placówka	2019	2020
Szkoła Podstawowa Nr 1 w Opatowie	59	48
Szkoła Podstawowa Nr 2 w Opatowie	45	45
Przedszkole w Kobylanach	12	12

Źródło: dane własne Urzędu Miasta i Gminy Opatów

Liczebność oddziałów przedszkolnych, które następnie zasilają najmłodsze klasy szkoły podstawowej pozostaje na wyrównanym poziomie. Opieka nad najmłodszymi dziećmi odbywa się także poprzez działalność świetlic szkolnych.

Tabela 48 Liczba dzieci biorących udział w zajęciach świetlicowych w Szkołach Podstawowych Gminy Opatów w latach 2019-2020

Placówka	2019	2020
Szkoła Podstawowa Nr 1 w Opatowie	50	50
Szkoła Podstawowa Nr 2 w Opatowie	130	116
Szkoła Podstawowa w Kobylanach	brak danych	31

Źródło: dane własne Urzędu Miasta i Gminy Opatów

Wyniki uzyskane w ogólnopolskich egzaminach

Osiągnięcia edukacyjne uczniów są badane co roku poprzez egzaminy zewnętrzne. Reforma systemu oświaty przeprowadzona w 2017 roku zlikwidowała gimnazja oraz zmodyfikowała system klas podstawowych z 1-6 na klasy 1-8. Reforma po ukończeniu szkoły podstawowej wprowadziła (do wyboru):

- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,
- 3-letnią szkoła branżowa I stopnia,
- 2-letnią szkoła branżowa II stopnia.

Sprawdzian 8-klasity

Tabela 49 Wyniki szkół podstawowych z Gminy Opatów ze sprawdzianu 8-klasisty

L.p.	nazwa	przedmiot	W szkole		Gminie	Powiecie	Województwie
			Liczba zdających	Wyniki egzaminów w % punktów			
ROK 2020/2021							
1.	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 IM. GEN. BRYG. STANISŁAWA GANO W OPATOWIE	Język angielski	36	74,0	68,2	61,0	64,5
		Matematyka	36	43,0	48,3	43,0	47,0
		Język polski	36	62,0	64,2	58,0	59,0
2.	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 IM. PARTYZANTÓW ZIEMI OPATOWSKIEJ W OPATOWIE	Język angielski	27	67,0	68,2	61,0	64,5
		Matematyka	57	53,0	48,3	43,0	47,0
		Język polski	57	66,0	64,2	58,0	59,0
3.		Język angielski	4	-	68,2	61,0	64,5

	SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA PAWŁA II W KOBYLANACH	Matematyka	4	-	48,3	43,0	47,0
		Język polski	4	-	64,2	58,0	59,0

Źródło: dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi

Wysoki poziom wykształcenia nauczycieli, duża liczba zatrudnionych nauczycieli na najwyższych szczeblach awansu zawodowego oraz średnia liczba uczniów w klasach skutkuje większymi oczekiwaniami odnośnie uzyskiwanych efektów nauczania. Analiza umiejętności uczniów wskazuje, iż największe braki występują w zakresie korzystania z informacji oraz wykorzystania wiedzy w praktyce a analiza wyników sprawdzianu 8-klasisty wskazuje na potrzebę większego zaangażowania kadry pedagogicznej w wyrównywaniu efektów kształcenia na wszystkich poziomach edukacyjnych, a nie tylko w ramach jednego poziomu. Należałoby również wprowadzić więcej innowacji pedagogicznych, które uatrakcyjniłyby proces nauczania.

W związku z pandemią COVID-19 i zajęciami zdalnymi ujawniły się problemy związane z alienacją uczniów, epizodami depresyjnymi co jest spowodowane ograniczeniem kontaktów społecznych w ramach tzw. lock-down'ów. W związku z czym w najbliższym czasie niezbędne jest:

- wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży,
- zatrudnienie psychologów dziecięcych,
- prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów,
- warsztaty i doradztwo dla rodziców,
- szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych.

Szkoły potrzebują również wsparcia w zakresie:

- organizacji zajęć z kompetencji kluczowych (w tym kompetencji cyfrowych) zwłaszcza dla uczniów klas 7 i 8, które przygotowują się do sprawdzianu 8-klasisty,
- doposażenia bazy dydaktycznej (zwłaszcza w pomoce TIK),
- remontów placówek.

Baza lokalowa

Przedszkole oraz szkoły dysponują budynkami użytkowanymi przez placówki oświatowe od wielu lat i są to budynki wymagające przeprowadzenia podstawowych prac remontowych oraz stałego doposażania. W ostatnich latach dzięki m.in. funduszom unijnym dokonano remontów i modernizacji wielu budynków oświatowych oraz realizowano szereg projektów, które wpłynęły na zwiększenie oraz unowocześnienie bazy dydaktycznej. Nadal jednak baza lokalowa oraz wyposażenie placówek wymaga znacznych nakładów.

Dostęp do usług i infrastruktury edukacyjnej na terenie gminy mają zapewnieni wszyscy mieszkańcy. Nieco inaczej wygląda sytuacja z opieką nad dziećmi do lat 3. Liczba miejsc w obecnie funkcjonującym żłobku jest zdecydowanie za mała i nie zaspokaja wszystkich potrzeb. Dodatkowo istnieje potrzeba modernizacji i doposażenia placówek oświatowych.

1. W placówkach szkolnych należy dokonać prac termomodernizacyjnych w celu poprawienia ich efektywności energetycznej.
2. Należy doposażyć placówki w nowoczesne pomoce dydaktyczne, w tym sprzęt komputerowy oraz multimedialny i inne wyposażenie TIK.

3. Wszystkie szkoły należy doposażyć w pomoce dydaktyczne (m.in. do matematyki, przyrody, języków obcych).
4. Placówki należy doposażyć w sprzęt sportowy.
5. W placówkach, w których znajdują się stołówki należy wymienić wyposażenie oraz zakupić nowe meble i sprzęt kuchenny.
6. W placówkach, gdzie mieszczą się biblioteki należy je doposażyć i zmodernizować.

Dostępność do opieki zdrowotnej

Służba zdrowia w Opatowie działa w ramach 3 przychodni podstawowej opieki zdrowotnej:
- Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Opatowie,
- Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Zdrowie" w Opatowie,
- Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Medyk" w Opatowie

oraz w Szpitalu Św. Leona w Opatowie oraz w ramach Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Opatowie.

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej realizowane są następujące zakresy świadczeń:
- świadczenia lekarza POZ w warunkach ambulatoryjnych i domowych,
- świadczenia pielęgniarki POZ w warunkach ambulatoryjnych i domowych,
- badania bilansowe, testy przesiewowe,
- szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane.

Ponadto placówki NZOZ „Medyk" oraz NZOZ „Zdrowie" prowadzą wizyty patronażowe na rzecz osób starszych w środowisku. Świadczenia w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w SPZOZ w Opatowie realizowane są od poniedziałku do piątku przez 7 lekarzy oraz 8 pielęgniarek w tym 3 pielęgniarki środowiskowo-rodzinne (2,5 etatu), 2 pielęgniarki i 1 higienistka środowiska nauczania i wychowania oraz obejmują opieką uczniów 6 placówek edukacyjnych na terenie gminy. Ponadto realizowane są przez SPZOZ programy profilaktyczne w zakresie:
- chorób układu krążenia,
- próchnicy zębów,
- chorób odtytoniowych,
- zapobiegania chorobom zakaźnym i
- profilaktyki gruźlicy.

W Szpitalu Św. Leona w Opatowie funkcjonują następujące oddziały szpitalne:
- Izba Przyjęć,
- Oddział Wewnętrzny,
- Oddział Chirurgii Ogólnej,
- Blok Operacyjny,
- Oddział Ginekologiczno-Położniczy,
- Oddział Neonatologiczny.

W szpitalu działają:
- Poradnia rehabilitacyjna,
- Poradnia kardiologiczna,
- Poradnia alergologiczna,

- Poradnia Chirurgii Ogólnej,
- Poradnia Chirurgii Onkologicznej,
- Poradnia Dermatologiczna,
- Poradnia Diabetologiczna,
- Poradnia Geriatryczna,
- Poradnia Gruźlicy i chorób płuc,
- Poradnia ginekologiczno-położnicza,
- Poradnia Ginekologiczno-położnicza – Iwaniska,
- Poradnia medycyny pracy,
- Poradnia kardiologiczna dla dzieci,
- Poradnia neurologiczna,
- Poradnia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej,
- Poradnia ortopedyczna,
- Poradnia okulistyczna,
- Poradnia otolaryngologiczna,
- Poradnia zdrowia psychicznego,
- Poradnia leczenia uzależnień,
- Poradnia Psychologiczna,
- Punkt konsultacji onkologicznych,
- Spirometria,
- Punkt informacyjno-zgłoszeniowy zdrowia psychicznego.

W 2021 roku udzielono na terenie Gminy Opatów 70 929 porad lekarskich. Najczęstszą przyczyną zgonów w ostatnich latach na terenie gminy są choroby układu krążenia (47,1%) oraz nowotwory (21,6%), a 2,4% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy przypada 17.33 zgonów i jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz średniej dla kraju.

Tabela 50 Liczba udzielonych porad lekarskich na terenie Gminy Opatów w latach 2016 - 2021

Liczba udzielonych porad	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Opatów	73 610	72 320	72 506	63 717	54 492	70 929

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zakład Opiekuńczo – Leczniczy w Opatowie z działem rehabilitacji wraz z Pielęgniarską Opieką Długoterminową Domową zlokalizowany jest w budynku starego szpitala na II piętrze.
Zakład udziela całodobowych świadczeń zdrowotnych, które obejmują swoim zakresem pielęgnację, opiekę i rehabilitację osób niewymagających hospitalizacji w warunkach szpitalnych. Placówka zapewnia osobom w niej przebywającym wyżywienie odpowiednie do stanu zdrowia, a także edukację zdrowotną. Do zakładów mogą być przyjęci pacjenci, których stan zdrowia nie pozwala na dalszą hospitalizację w szpitalu oraz na leczenie w warunkach domowych.

COVID -19

Według stanu na dzień 13.02.2023 na terenie Gminy Opatów w pełni zaczepionych jest 54,8% mieszkańców (6322 osób). Liczba osób zaszczepionych minimum jedną dawką wynosi 6446 osoby.

Gmina	Liczba zaszczepionych min. 1 dawką	Liczba w pełni zaszczepionych	Procent w pełni zaszczepionych
Opatów (m-w) woj. świętokrzyskie	**6 446**	**6 322**	**54,8%**
Lipnik (w) woj. świętokrzyskie	**2 846**	**2 789**	**54,2%**
Sadowie (w) woj. świętokrzyskie	**2 048**	**2 018**	**51,8%**
Ożarów (m-w) woj. świętokrzyskie	**5 514**	**5 398**	**51,1%**
Iwaniska (w) woj. świętokrzyskie	**3 219**	**3 160**	**48,4%**
Wojciechowice (w) woj. świętokrzyskie	**1 917**	**1 880**	**47,1%**
Tarłów (w) woj. świętokrzyskie	**2 361**	**2 300**	**45,3%**
Baćkowice (w) woj. świętokrzyskie	**2 158**	**2 106**	**43,5%**

Źródło: https://www.gov.pl/web/zdrowie

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że zakres opieki zdrowotnej w gminie jest na dosyć wysokim poziomie. Jednym z głównych problemów jest brak lekarzy specjalistów, ale jest to problem ogólnopolski dotyczący małych środowisk wiejskich, gdyż lekarze wolą pracować na terenie dużych miast.

Infrastruktura drogowa

Gmina Opatów posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg publicznych (przez jej teren przebiegają drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne). Ponadto na jej terenie występuje też wiele dróg dojazdowych stanowiących uzupełniającą sieć dróg publicznych o nawierzchniach asfaltowych lub utwardzonych kruszywem, sprzyjających turystyce pieszej i rowerowej dla podziwiania walorów przyrodniczych gminy oraz utrzymywania aktywności fizycznej przez jej mieszkańców. Do najważniejszych dróg należą:

- droga krajowa nr 9 - Skaryszew, Iłża, Kunów, Ostrowiec Świętokrzyski, Opatów, Tarnobrzeg, Kolbuszowa, Głogów Małopolski;
- droga krajowa nr 74 - Wieluń, Bełchatów, Piotrków Trybunalski, Sulejów, Żarnów, Miedziana Góra, Kielce, Łagów, Opatów, Annopol, Kraśnik, Modliborzyce, Janów Lubelski, Frampol, Szczebrzeszyn, Zamość, Hrubieszów.

- droga wojewódzka nr 757- Opatów, Iwaniska, Staszów, Stopnica.

- droga powiatowa 0699T- Opatów-Kornacice-do drogi krajowej Nr 9,
- droga powiatowa 0701T- Szczegło-Niemieniące-Porudzie -Opatów,

- droga powiatowa 0705T- Opatów-Jałowęsy-Niemienice,
- droga powiatowa 0721T- Kobylany-Krępa Dolna,
- droga powiatowa 0723T- Opatów-Strzyżowice-Wymysłów,
- droga powiatowa 0724T- Kochówek-Gojców,
- droga powiatowa 0726T- Grocholice-Małoszyce-Podole-Opatów,
- droga powiatowa 0727T- Opatów-Rosochy,
- droga powiatowa 0729T- Opatów-Wąworków-Karwów,
- droga powiatowa 0730T- Kolonia Okalina-Karwów-Malice-Daromin,
- droga powiatowa 0733T- Brzezie-Nikisiałka Duża-Lipnik,
- droga powiatowa 0734T- Gierczyce-Nikisiałka Duża-Lipnik,
- droga powiatowa 0770T- Kobylany-Modliborzyce,
- droga powiatowa 0775T- Oziębłów-Modliborzyce.

Długość dróg lokalnych wynosi 128,58 km.

Na terenie gminy funkcjonuje transport zbiorowy obsługiwany przez prywatnych przewoźników. Transport umożliwia dojazd do 47 miejscowości znajdujących się w gminie oraz łączność z drogami powiatami i województwami. W zakresie infrastruktury drogowej zdiagnozowano następujące potrzeby:

- rozbudowa i/lub przebudowa dróg gminnych i ich modernizacja,
- przebudowa i/lub modernizacja dróg powiatowych,
- modernizacja dróg wewnętrznych i/lub dróg dojazdowych do pól,
- rozwój sieci komunikacji pieszo-rowerowej – zaprojektowanie i wykonanie szlaków rowerowych, rozbudowa i modernizacja infrastruktury pieszo-rowerowej wraz z zapleczem (Miejsca Odpoczynku Rowerzystów, wypożyczalnie rowerów, itp.),
- budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy.

Stan i zachowanie obiektów zabytkowych

Na terenie Gminy Opatów znajdują się zabytki wpisane do Rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego i są to:

Tabela 51 Wykaz zabytków na terenie Gminy Opatów

L.p.	Lokalizacja	Zabytek	Numer w rejestrze
1.	Jałowęsy	zespół dworsko-parkowy	A.525
2.	Nikisiałka Mała	zespół dworski, na który składają się dwór i park	A.526/1-2
3.	Opatów	układ urbanistyczny	A.527
4.	Opatów	zespół kościoła kolegiackiego, na który składają się: kościół pw. św. Marcina, dzwonnica, teren otaczający wraz z ogrodzeniem	A.528/1-3
5.	Opatów	zespół klasztorny Bernardynów, na który składają się: kościół pw. Wniebowzięcia N. P. Marii, klasztor oo. Bernardynów, ogrodzenie zespołu klasztornego z bramką na cmentarz kościelny	A.529/1-3
6.	Opatów	cmentarz parafialny	A.530
7.	Opatów	cmentarz wojenny z I wojny światowej	A.531
8.	Opatów	lapidarium na cmentarzu żydowskim przy ul. Kopernika	A.532
9.	Opatów	mogiła powstańców z 1863 r. obok szpitala	A.533

10.	Opatów	Miejsce Pamięci Narodowej na terenie ogrodu kolegiackiego	A.534
11.	Opatów	Miejsce Pamięci Narodowej na rogu ul. Mickiewicza i 1 Maja	A.535
12.	Opatów	pozostałości obwałowań miejskich, na które składają się: Brama Warszawska, fragmenty murów	A.536/1-2
13.	Opatów	dom z podcieniami przy Rynku	A.537
14.	Wąworków (dawniej Pobroszyn)	park dworski	A.538
15.	Podole – Ptkanów (ob. Podole)	cmentarz parafialny	A.539
16.	Ptkanów (ob. Podole)	zespół kościoła parafialnego, w którego skład wchodzi: kościół. pw. św. Idziego, obwarowania cmentarza (przykościelnego) z wieżą bramną i murami kurtynowymi, dwie baszty, trzy bastioniki	A.540/1-4
17.	Strzyżowice	kościół par. pw. św. Bartłomieja	A.541
18.	Strzyżowice	cmentarz parafialny nieczynny	A.542
19.	Strzyżowice	cmentarz parafialny	A.543
20.	Tudorów	ruiny zamku wraz z otaczającym terenem objętym strefą ścisłej ochrony konserwatorskiej	A.544

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego

Poniższa mapa prezentuje sfery ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego Miasta Opatów.

Mapa 29 Sfera ochrony konserwatorskiej

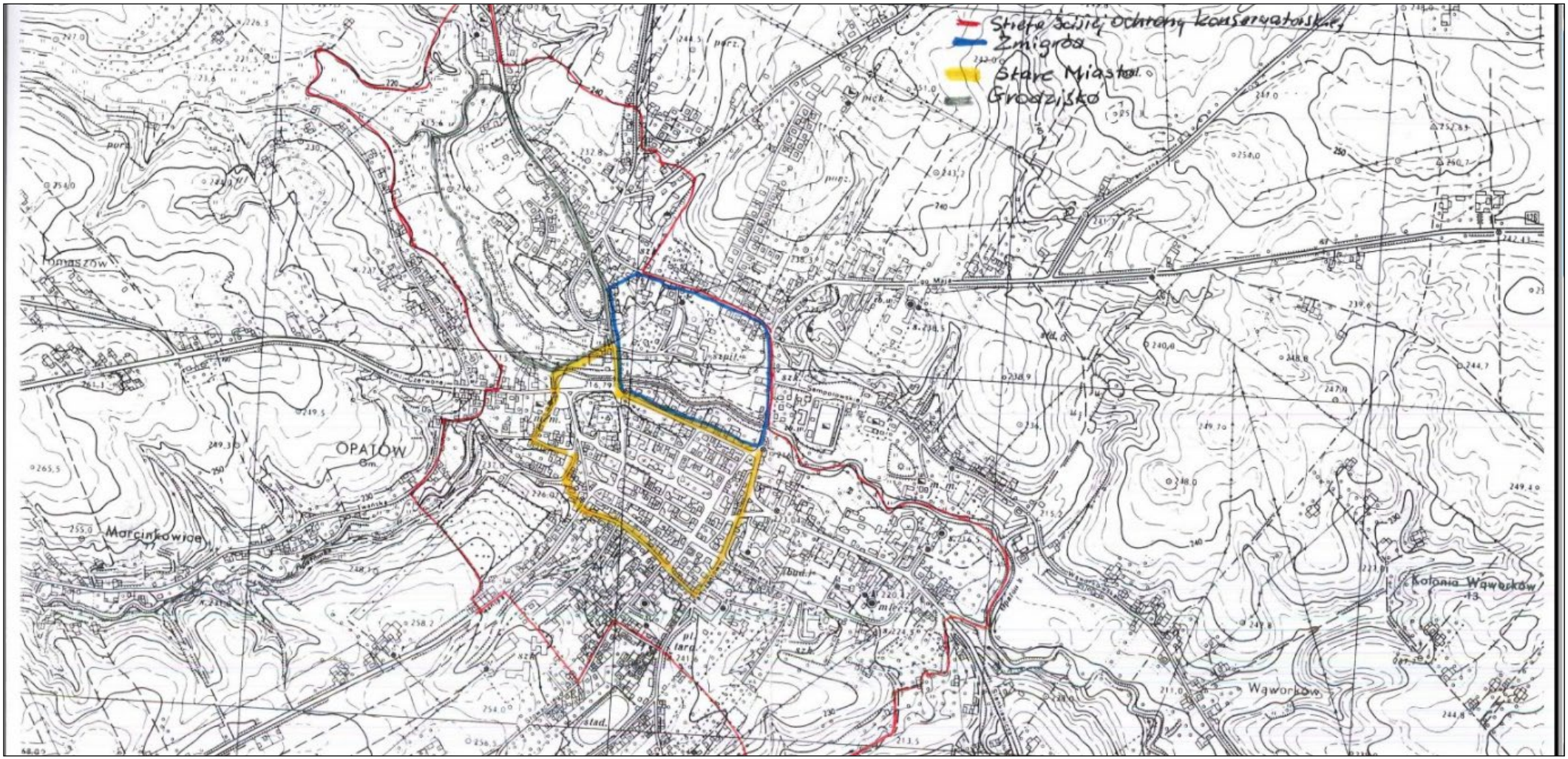

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Opatów

Kolegiata Opatowska – „perła" zabytków na terenie miasta

Kolegiata jest jednym z najcenniejszych zabytków architektury romańskiej w Polsce. Fragmenty budowli pochodzą z XII wieku. Kościół św. Marcina, czyli Kolegiata Opatowska, wzniesiony został z okolicznych ciosów piaskowca krzemienistego i otrzymał formę trójnawowej bazyliki pułapowej z transeptem, z trójapsydowym zakończeniem od wschodu oraz dwuwieżowym masywem zachodnim mieszczącym emporę. W XII w. wbudowana została trójnawowa kruchta międzywieżowa nakryta wspartym na gurtach sklepieniem kolebkowym (zlikwidowana w XIV w.).

Kolegiata Opatowska została zachowana w pierwotnym obrębie murów, ulegała ona jednak kilku przebudowom. Fasada kościoła z zachodnim portalem, który pierwotnie był bardziej rozbudowany, ale jego boczne odgałęzienia zostały zamurowane już w średniowieczu - zachowała prawie w całości swój romański charakter. Jedynie umieszczone nad portalem okno zostało później znacznie powiększone. Można doszukać się tutaj fryzu o motywach roślinnych i zwierzęcych. Wieże kościoła mieszczą trzy poziomy biforiów i zwieńczone są barokowymi hełmami. W XVI wieku transept i prezbiterium zyskały gotyckie szczyty, podniesiono mury i przebito okna, jednak bryła budowli zachowała swój oryginalny charakter. Wnętrze kościoła pokryte jest polichromią barokową z XVIII wieku.

Zdjęcie nr 3 Kolegiata Opatowska

Fot. Rafał Graczkowski

Na ścianach prezbiterium widnieją malowidła historyczno - batalistyczne. Z prawej strony znajduje się obraz przedstawiający "Bitwę na Psim Polu", po stronie lewej - malowidło ukazujące "Bitwę pod Grunwaldem" w 1410 roku i triumf wojsk Władysława Jagiełły. W północnej części jest kolejny obraz batalistyczny "Bitwa pod Wiedniem". Mury nawy głównej nad arkadami, pokryte zostały scenami alegorycznymi, natomiast na sklepieniu są sceny z życia Św. Marcina. Wyposażenie wnętrza Kolegiaty pochodzi z XVIII wieku. W ołtarzu

- na przedłużeniu prawej, południowej nawy jest obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVI wieku. Przypuszcza się, że został on namalowany przez Włocha Timoteo Viti z Urbino. W transepcie przy lewej, północnej nawie znajduje się renesansowy nagrobek rodziny Szydłowieckich: Kanclerza Wielkiego Koronnego Krzysztofa i jego syna Zygmunta. Poniżej leżącej w zbroi postaci kanclerza znajduje się renesansowa płaskorzeźba przedstawiająca tzw. Lament Opatowski.

Zdjęcie nr 4 Renesansowa płaskorzeźba, tzw. Lament Opatowski

Źródło: wikipedia.pl

Płaskorzeźba ta będąca arcydziełem sztuki okresu renesansu i świadcząca zarazem o wielkim kunszcie ówczesnych polskich rzemieślników przedstawia 41 postaci opłakujących zmarłego kanclerza, właściciela miasta Opatowa i odnowiciela Kolegiaty - Krzysztofa Szydłowieckiego. Wśród tych postaci jest król Zygmunt I Stary, dostojnicy państwowi, dworzanie, muzycy, śpiewacy i członkowie rodziny Szydłowieckich. Płaskorzeźba pochodzi prawdopodobnie z 1541 roku. Z okresu renesansu zachował się również w Kolegiacie drewniany strop pod chórem, zdobiony kasetami i polichromią. Poza wymienionymi dziełami sztuki w Kolegiacie znajduje się jeszcze wiele cennych przedmiotów.

Mapa 30 Obszary lokalizacji najcenniejszych zabytków wymagających ochrony na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

Podsumowanie sfery funkcjonalno - przestrzennej

Zgodnie z zapisami art. 9 ust. 1 pkt. 1 *ustawy o rewitalizacji*, obszar gminy może znajdować się w stanie kryzysowym z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno - przestrzennej, w momencie wystąpienia takich zjawisk jak: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Na podstawie analizy wskaźników określono obszary o różnym natężeniu występowania negatywnych zjawisk. W całej gminie występują negatywne zjawiska w sferze funkcjonalno – przestrzennej, najwięcej koncentracji zjawisk negatywnych zdiagnozowana na terenie miasta Opatów oraz sołectw: Adamów, Balbinów, Brzezie, Czerników Karski,

Czerników Opatowski, Jagnin, Jałowęsy, Jurkowice, Karwów, Kobylanki, Kochów, Marcinkowice, Nikisiałka Duża, Nikisiałka Mała, Okalina Kolonia, Okalina Wieś, Podole, Strzyżowice, Tomaszów, Tudorów, Wąworków i Zochcinek. Podsumowanie sfery społecznej znajduje się w poniższej tabeli oraz mapie.

Mapa 31 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno - przestrzennej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

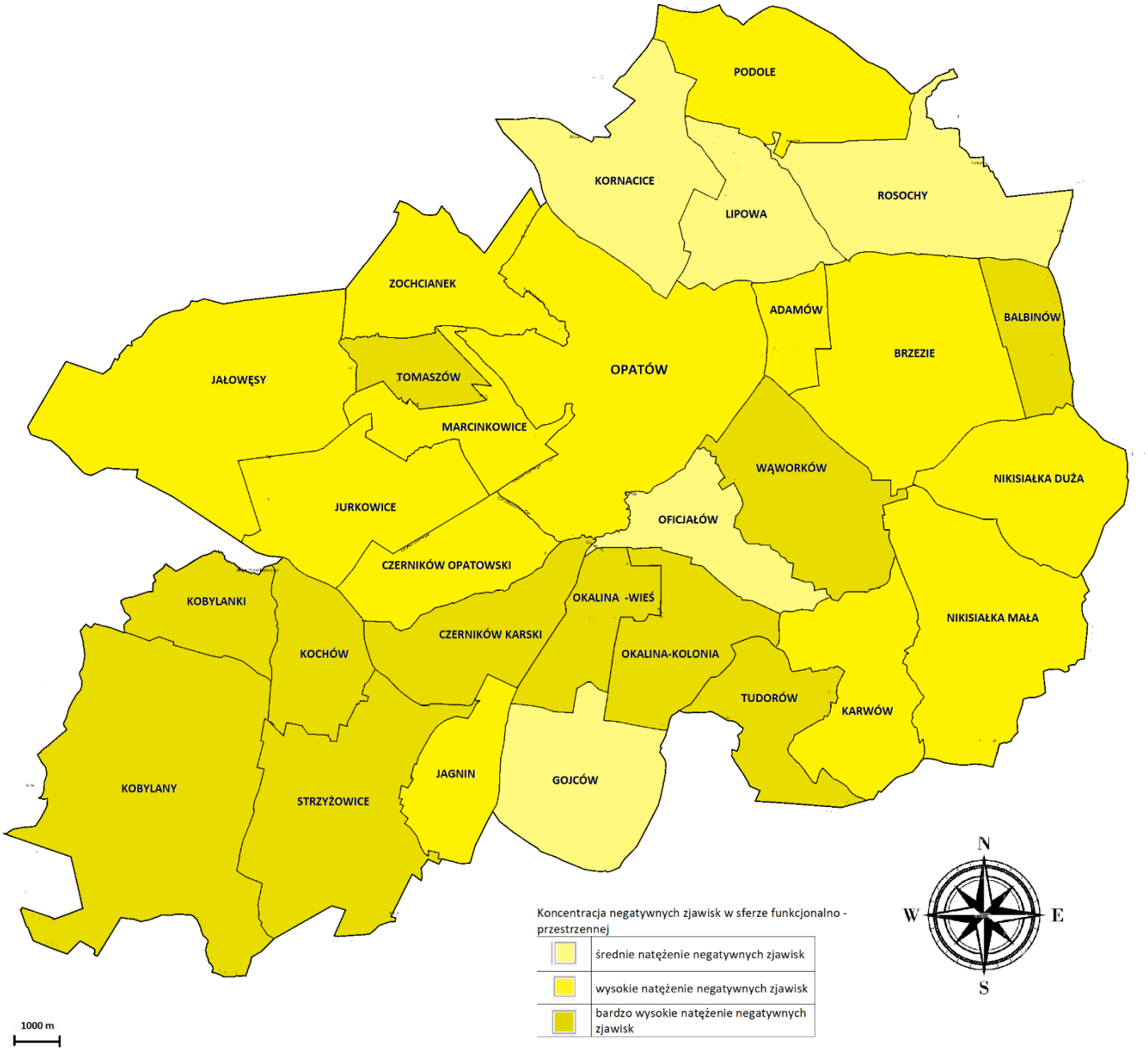

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Opatów

Tabela 52 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno - przestrzennej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Miejscowość	Dostęp do infrastruktury kulturowej	Dostęp do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	Dostęp do podstawowych usług związanych infrastruktury kanalizacyjną	Dostępność i jakość infrastruktury szkolnej	Dostęp do infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3	Dostępność i jakość usług zdrowotnych	Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	Potrzeba modernizacji dróg	Potrzeba ochrony zabytków	Koncentracja negatywnych zjawisk
1.	Opatów	TAK	TAK	Częściowo	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	TAK	wysoka
2.	Adamów	NIE	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	wysoka
3.	Balbinów	NIE	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	bardzo wysoka
4.	Brzezie	TAK	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	wysoka
5.	Czerników Karski	NIE	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	bardzo wysoka
6.	Czerników Opatowski	TAK	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	wysoka
7.	Gojców	TAK	TAK	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	średnia
8.	Jagnin	TAK	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	wysoka
9.	Jałowęsy	TAK	TAK	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	TAK	wysoka
10.	Jurkowice	TAK	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	wysoka
11.	Karwów	TAK	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	wysoka
12.	Kobylany	TAK	TAK	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	średnia
13.	Kobylanki	NIE	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	bardzo wysoka
14.	Kochów	NIE	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	bardzo wysoka
15.	Kornacice	TAK	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	średnia
16.	Lipowa	NIE	TAK	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	średnia
17.	Marcinkowice	NIE	NIE	Częściowo	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	wysoka
18.	Nikisiałka Duża	TAK	NIE	TAK	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	wysoka
19.	Nikisiałka Mała	TAK	TAK	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	TAK	wysoka
20.	Oficjałów	TAK	TAK	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	średnia
21.	Okalina Kolonia	NIE	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	bardzo wysoka

22.	Okalina Wieś	NIE	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	bardzo wysoka
23.	Podole	TAK	TAK	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	TAK	wysoka
24.	Rosochy	TAK	TAK	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	średnia
25.	Strzyżowice	TAK	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	TAK	bardzo wysoka
26.	Tomaszów	NIE	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	bardzo wysoka
27.	Tudorów	NIE	NIE	Częściowo	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	TAK	bardzo wysoka
28.	Wąworków	NIE	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	TAK	bardzo wysoka
29.	Zochcinek	NIE	NIE	NIE	wysoka	niewystarczający	wysoka	TAK	TAK	NIE	wysoka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urząd Miasta i Gminy w Opatowie

1.6 Diagnoza sfery technicznej

Analizując sferę techniczną w Gminie Opatów wzięto pod uwagę następujące wskaźniki: budynki mieszkalne nowe oddane w poszczególnych sołectwach do użytkowania w przeliczeniu na 100 mieszkańców, udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych, udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych. Dodatkowo przeanalizowano stan budynków użyteczności publicznej w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Struktura przestrzenna gminy charakteryzuje się mniej więcej równomiernym i scentralizowanym rozłożeniem trenów zabudowy. Tereny mieszkaniowe rozłożone są w centralnych punktach poszczególnych miejscowości (sołectw). Na koniec 2020 roku na terenie Gminy Opatów zlokalizowanych było 4454 mieszkań (wzrost o 2,63% w stosunku do 2015r.) o łącznej powierzchni użytkowej 331 655 m^2 (wzrost o 3,35% w stosunku do 2015r.). Wskaźnik średniej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 mieszkańca wyniósł 28,75 m^2 (wzrost o 7,81% w stosunku do 2015r.). Średni metraż przeciętnego mieszkania wynosił aż 74,46 m^2 (wzrost o 0,70% w stosunku do 2015r.), co jest charakterystyczne dla gmin z obszarami wiejskimi, gdzie dominujący udział ma zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Rosnące wskaźniki związane z gospodarką mieszkaniową stanowią pozytywny czynnik świadczący o wzroście jakości życia społeczności gminy i stanowią podstawy do prognozowania dalszego wzrostu poziomu życia w następnych latach. Spadkowi uległ wskaźnik średniej liczby osób na 1 mieszkanie i jest to spowodowane powstaniem nowych budynków mieszkalnych zamieszkałych przez małą liczbę osób. Charakterystykę wskaźników mieszkaniowych na terenie gminy w latach 2015- 2020 przedstawiono w poniższej tabeli oraz na wykresie.

Tabela 53 Charakterystyka wskaźników mieszkaniowych na terenie Gminy Opatów w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań	4 340	4 349	4 395	4 408	4 447	4 454
miasto	2 561	2 566	2 607	2 616	2 648	2 654
obszar wiejski	1 779	1 783	1 788	1 792	1 799	1 800
Liczba izb	15 713	15 756	15 915	15 962	16 085	16 128
powierzchnia użytkowa mieszkań	320 905	322 133	325 694	327 027	330 452	331 655
Przeciętna liczba izb przypadająca na jedno mieszkanie	3,62	3,62	3,62	3,62	3,62	3,62
Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedno mieszkanie	73,94	74,07	74,11	74,19	74,31	74,46

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku w gminie oddano do użytku 9 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 0,78 nowych lokali i jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz średniej dla całego kraju. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku wyniosła aż 171,30 m^2 i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa świętokrzyskiego oraz całego kraju. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne:

- 90,73% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu,
- 84,46% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany,
- 81,90% mieszkań posiada łazienkę,
- 76,58% korzysta z centralnego ogrzewania,
- a 58,33% z gazu sieciowego.

Wykres 4 Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2011 -2020

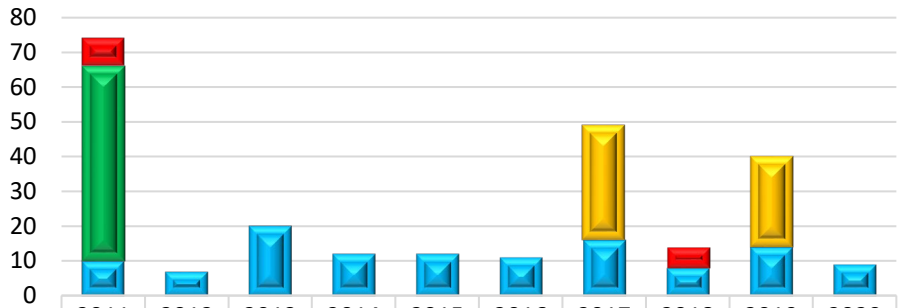

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przeznczone na sprzedaż/wynajem	0	0	0	0	0	0	33	0	26	0
Komunalne	8	0	0	0	0	0	0	6	0	0
Spółdzielcze	56	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Indywidualne	10	7	20	12	12	11	16	8	14	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średnie zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca na terenie gminy w 2020r. wynosiło 24 m³ i było niższe od średniej dla województwa świętokrzyskiego (28,4 m³) i Polski (33,7 m³). Udział mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie wynosi (76,34%) i jest niższy niż dla województwa świętokrzyskiego (79,15%) oraz dla całego kraju (82,6%).

Charakterystyczną cechą infrastruktury budowlanej Gminy Opatów jest jego duża energochłonność. Główną przyczyną tego stanu jest wiek budynków. Do tej pory niewielki procent tej energochłonnej zabudowy poddany został działaniom termomodernizacyjnym. Do najważniejszych potrzeb energetycznych należy ogrzewanie oraz przygotowanie ciepłej wody użytkowej. Widoczne jest duże zróżnicowanie źródeł ciepła w budynkach. Kolejną przyczyną znacznych strat energii przeznaczonej na ogrzewanie budynków jest niska sprawność stosowanych instalacji grzewczych. Dotyczy to przede wszystkim starych wysokoemisyjnych lokalnych źródeł ciepła. Planowane jest podjęcie działań mających na celu stymulowanie i zachęcanie mieszkańców gminy do oszczędzania energii w budynkach mieszkalnych, co może odbywać się za pomocą uświadamiania społeczeństwa poprzez prowadzenie działań edukacyjnych promujących efektywnościowe zachowania (np. organizowanie tematycznych spotkań, przedstawiania problemów w lokalnej prasie lub na stronie internetowej gminy).

Podsumowanie sfery technicznej

Zgodnie z zapisami art. 9 ust. 1 pkt. 4 *ustawy o rewitalizacji* o stanie kryzysowym w sferze technicznej na obszarze gminy świadczy w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych

umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

1.7 Potencjały lokalne

Zgodnie z art. 15 ust. 1 *ustawy o rewitalizacji* program rewitalizacji zawiera szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt. 2, obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru. W związku z powyższym w niniejszym rozdziale przedstawiono potencjały lokalne występujące na obszarze Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa.

Tabela 54 Potencjały lokalne występujące na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa

L.p.	Miejscowość	Sfera społeczna	Sfera środowiskowa	Sfera techniczno - funkcjonalna
1.	Opatów	Działające NGO: Lokalna Grupa Działania Powiatu Opatowskiego, Polski Związek Wędkarski, Polski Związek Łowiecki, Ludowe Koło Łowieckie w Opatowie, Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze Oddział Opatów, Opatowski Klub Sportowy , OKS Volley Opatów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Opatowskiej, Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca Opatów, Stowarzyszenie Opatowska Liga Halowa Piłki Nożnej, Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Ziemi Opatowskiej, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie, CECH RZEMIEŚLNIKÓW I PRZEDSIĘBIORCÓW W OPATOWIE, Stowarzyszenie Inicjatyw Geodezyjnych i Kartograficznych "GEOCENTRUM" w Opatowie, Stowarzyszenie "Bezpieczny Powiat Opatowski", Klub Karate Kyokushin Sekcja Opatów, Ochotnicza Straż Pożarna w Opatowie. Szkoła Podstawowa Nr 1 im. gen. bryg. Stanisława Gano w Opatowie,		Opatowski Ośrodek Kultury, Powiatowa i Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna im. Stanisława Czernika w Opatowie, plac zabaw Promenada w Opatowie, sezonowe lodowisko, boiska sportowe, siłownia zewnętrzna, zbiornik Kania, Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Opatowie, Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Opatowie, Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Medyk” w Opatowie oraz w Szpitalu Św. Leona w Opatowie i działających w ramach spółki Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opatowie,

		Szkoła Podstawowa Nr 2 im. partyzantów Ziemi Opatowskiej w Opatowie, Zespole Szkół Nr 1 w Opatowie, Zespole Szkół Nr 2 w Opatowie - Liceum Ogólnokształcące im. Bartosza Głowackiego w Opatowie, Liceum Profilowane w Opatowie, ZDZ Ośrodek Kształcenia w Opatowie, Zespół Szkół Prywatnych PRESTIŻ. Przedszkole Publiczne w Opatowie Przedszkole HAHAHA w Opatowie		Powiatowy Urząd Pracy w Opatowie oraz Sąd Rejonowy w Opatowie i Komenda Powiatowa Policji w Opatowie Powiatowy Urząd Skarbowy w Opatowie cenne zabytki wpisane do Rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego: układ urbanistyczny, zespół kościoła kolegiackiego, na który składają się: kościół pw. św. Marcina, dzwonnica, teren otaczający wraz z ogrodzeniem, zespół klasztorny Bernardynów, na który składają się: kościół pw. Wniebowzięcia N. P. Marii, klasztor oo. Bernardynów, ogrodzenie zespołu klasztornego z bramką na cmentarz kościelny, cmentarz parafialny, cmentarz wojenny z I wojny światowej, lapidarium na cmentarzu żydowskim przy ul. Kopernika, mogiła powstańców z 1863 r. obok szpitala Miejsce Pamięci Narodowej na terenie ogrodu kolegiackiego, Miejsce Pamięci Narodowej na rogu ul. Mickiewicza i 1 Maja pozostałości obwałowań miejskich, na które składają się: Brama Warszawska, fragmenty murów, dom z podcieniami przy Rynku
2.	Adamów			
3.	Balbinów	Działające NGO: Koło Gospodyń Wiejskich Balbinów		
4.	Brzezie	Działające NGO: Ochotnicza Straż Pożarna w Brzeziu, Koło Gospodyń Wiejskich Brzezie		Remiza OSP
5.	Czerników Karski			
6.	Czerników Opatowski			Świetlica wiejska

7.	Gojców	Działające NGO: Ochotnicza Straż Pożarna w Gojcowie		Siłownia wewnętrzna, boisko sportowe, plac zabaw, staw
8.	Jagnin	Działające NGO: Koło Gospodyń Wiejskich Jagnin		Świetlica wiejska, plac zabaw, remiza OSP stanowiąca również świetlice wiejską
9.	Jałowęsy		Pomniki przyrody: wiąz szypułkowy, topola szara, kasztanowiec biały	boisko sportowe, plac zabaw, świetlica wiejska zabytek wpisane do Rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego: zespół dworsko-parkowy
10.	Jurkowice	Działające NGO: Ochotnicza Straż Pożarna w Jurkowicach, Koło Gospodyń Wiejskich Jurkowice		Świetlica wiejska
11.	Karwów		Odsłonięcie trzeciorzędowe detrytycznych wapieni oraz powierzchnia wokół odsłonięcia wyznaczona przez promień długości 2,50m	Świetlica wiejska, zbiornik, zabytkowa kaplica
12.	Kobylany	Działające NGO: Ochotnicza Straż Pożarna w Kobylanach Przedszkole „Dziecięcy Raj” w Kobylanach	Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Natura 2000 – Ostoja Żyznów PLH 260036	boisko sportowe, remiza OSP
13.	Kobylanki			
14.	Kochów	Działające NGO: Ochotnicza Straż Pożarna w Kochowie		staw
15.	Kornacice	Działające NGO: Koło Gospodyń Wiejskich Kornacice		Plac zabaw, świetlica wiejska, zbiornik wodny,
16.	Lipowa			Siłownia zewnętrzna, boisko sportowe, plac zabaw
17.	Marcinkowice			
18.	Nikisiałka Duża			Świetlica wiejska

19.	Nikisiałka Mała		Pomniki przyrody: dereń jadalny, lipa drobnolistna	Siłownia wewnętrzna, boisko sportowe, świetlica wiejska, zabytek wpisany do Rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego: zespół dworski, na który składają się dwór i park
20.	Oficjałów	Działające NGO: Koło Gospodyń Wiejskich Oficjałów		boisko sportowe, świetlica wiejska
21.	Okalina Kolonia			
22.	Okalina Wieś			
23.	Podole	Działające NGO: Ochotnicza Straż Pożarna w Podolu,	Pomniki przyrody: kasztanowiec biały, świerk pospolity, lipa drobnolistna	boisko sportowe, remiza OSP, zbiornik wodny, zabytki wpisane do Rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego: cmentarz parafialny, zespół kościoła parafialnego, w którego skład wchodzi: kościół. pw. św. Idziego, obwarowania cmentarza (przykościelnego) z wieżą bramną i murami kurtynowymi, dwie baszty, trzy bastioniki
24.	Rosochy	Działające NGO: Ochotnicza Straż Pożarna w Rosochach, Koło Gospodyń Wiejskich Rosochy		siłownia wewnętrzna, boisko sportowe, plac zabaw, remiza OSP stanowiąca również świetlice wiejską, staw
25.	Strzyżowice	Działające NGO: Ochotnicza Straż Pożarna w Strzyżowicach,		remiza OSP stanowiąca również świetlice wiejską zabytki wpisane do Rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego: kościół par. pw. św. Bartłomieja, cmentarz parafialny nieczynny, cmentarz parafialny
26.	Tomaszów			remiza OSP stanowiąca również świetlice wiejską

27.	Tudorów			zabytek wpisany do Rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego: ruiny zamku wraz z otaczającym terenem objętym strefą ścisłej ochrony konserwatorskiej
28.	Wąworków	Działające NGO: Koło Gospodyń Wiejskich Wąworków		zabytek wpisany do Rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego: park dworski
29.	Zochcinek	Działające NGO: Ochotnicza Straż Pożarna w Zochcianku,	Pomniki przyrody: wzgórze "Czarci kamień", lipa drobnolistna, akt lipa drobnolistna; gm. topola kanadyjska, lipa drobnolistna	Zbiornik wodny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie

2. Metodyka prac przyjęta w procesie wyznaczania obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Opatów oraz zawarta w niej metodyka delimitacji opracowana została w sposób spełniający wymogi *Ustawy o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 r. w zakresie zbierania, przetwarzania oraz prezentowania danych. Zgodnie z zapisami art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji obszar zdegradowany charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz występowaniem negatywnych zjawisk w co najmniej jednej ze sfer dotyczących zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę wskaźników społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno – funkcjonalnych oraz technicznych. Dla przestrzennego zobrazowania wyników analizy gminę podzielono zgodnie ze strukturą jednostek pomocniczych – na sołectwa/miasto. Dla wydzielonych obszarów pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie, jak i specjalnie w tym celu wygenerowany przez instytucje zewnętrzne m.in. Powiatowy Urząd Pracy w Opatowie, Powiatową Komendę Policji w Opatowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie. Materiały uzyskano również z ogólnodostępnych baz m.in. danych Urzędu Statystycznego w Kielcach oraz Banku Danych Lokalnych. Następnie materiały te zostały wnikliwie przeanalizowane i na ich podstawie wytypowano obszary gminy znajdujące się w stanie kryzysu tzn. na obszarach tych występują następujące negatywne zjawiska:

społeczne (w szczególności wzięto pod uwagę dane z OPS w Opatowie dotyczące liczby osób/rodzin otrzymujących wsparcie zarówno rzeczowe, jak i finansowe. Analizowano dane dotyczące liczby osób/rodzin pobierających zasiłki z powodu bezrobocia, ubóstwa itp. Wnikliwej analizie poddano również dane z PUP dotyczące bezrobocia. Analizując sferą społeczną wzięto dodatkowo pod uwagę sytuację demograficzną w poszczególnych sołectwach,

gospodarcze (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, ilości nowo rejestrowanych podmiotów),

środowiskowe (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska, analizy obszarów chronionych na terenie poszczególnych sołectw oraz obszarów zagrożonych powodzią lub suszą),

przestrzenno-funkcjonalne (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),

technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Zgodnie art. 9 ust. 2 *ustawy o rewitalizacji* obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Zgodnie z zapisami art. 10 ust. 1, 2 i 3 *ustawy o rewitalizac*ji, obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. **Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby jej mieszkańców**. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Niezamieszkałe tereny poprzemysłowe, w tym poportowe i powydobywcze, tereny powojskowe albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1–4, mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art. 9 ust. 1.

W ramach procesu wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji podzielono gminę na jednostki referencyjne (sołectwa oraz obszar miasta), a następnie przeanalizowano kilkanaście wskaźników (16 w sferze społecznej, 3 w sferze gospodarczej, 5 środowiskowej, 9 w sferze funkcjonalno – przestrzennej oraz 3 w sferze technicznej). Następnie na podstawie analiz wyznaczono obszar zdegradowany i obszary rewitalizacji.

Metodyka prac przyjęta w procesie wyznaczania obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji przedstawiona została poniżej.

Rysunek 1 Metodyka prac przyjęta w procesie wyznaczania obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji dla Gminy Opatów

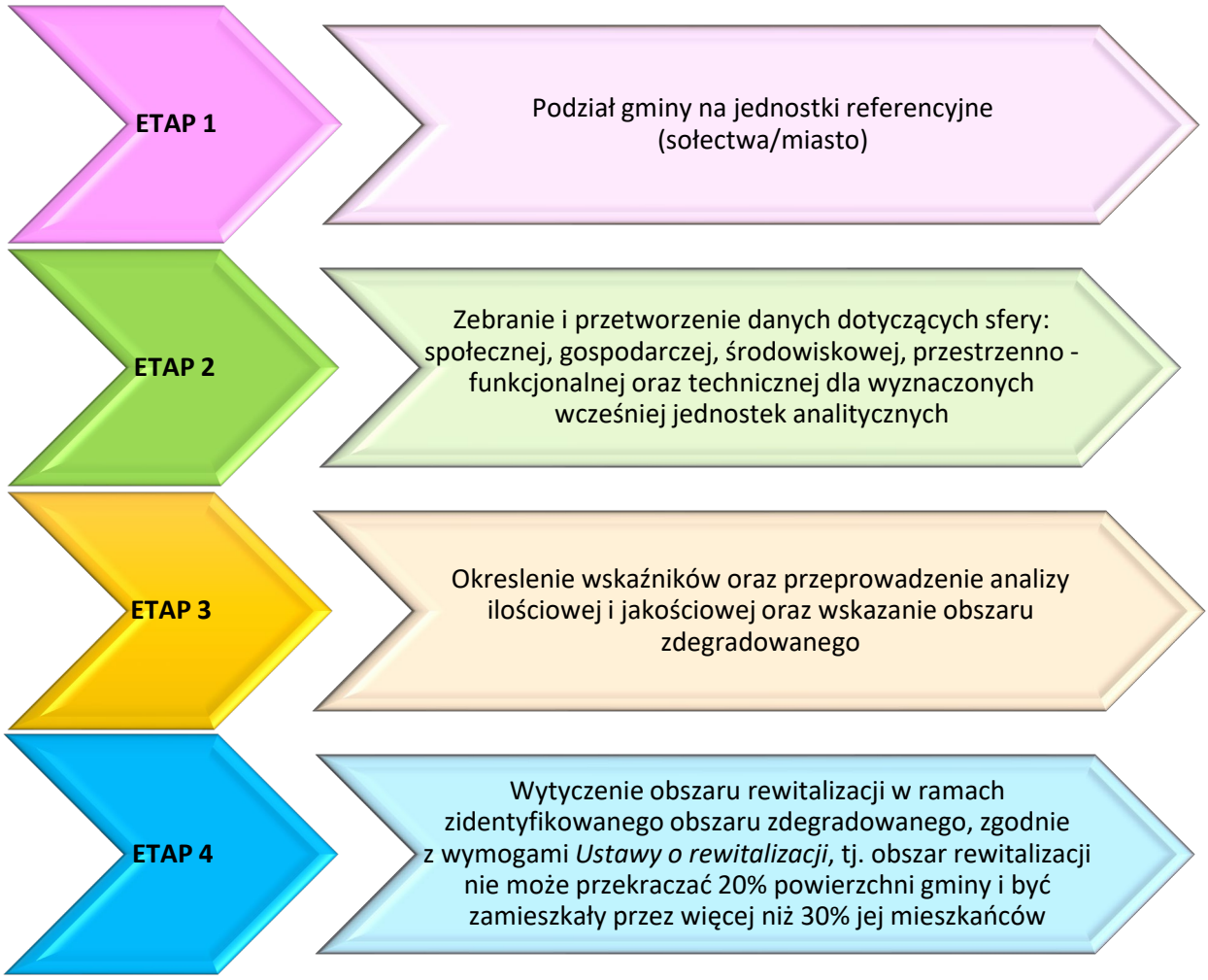

Źródło: opracowanie własne

3. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Na podstawie *Diagnozy* zawartej w rozdziale 1 niniejszego dokumentu wyznaczono obszar zdegradowany. Jako obszar zdegradowany wyznaczono miasto Opatów gdzie zidentyfikowano negatywne zjawiska społeczne (**13)** oraz negatywne zjawiska gospodarcze i/lub środowiskowe i/lub funkcjonalno-przestrzenne i/lub techniczne (**łączna ilość negatywnych zjawisk 23)**.

Obszar zdegradowany obejmuje powierzchnię 9,36km^2 co stanowi 8,28% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 6711 osób, tj. 55,13% ogółu mieszkańców Gminy Opatów. Poniższe mapa przedstawia obszar zdegradowany na terenie Miasta i Gminy Opatów.

Mapa 32 Obszary zdegradowane na terenie gminy Opatów

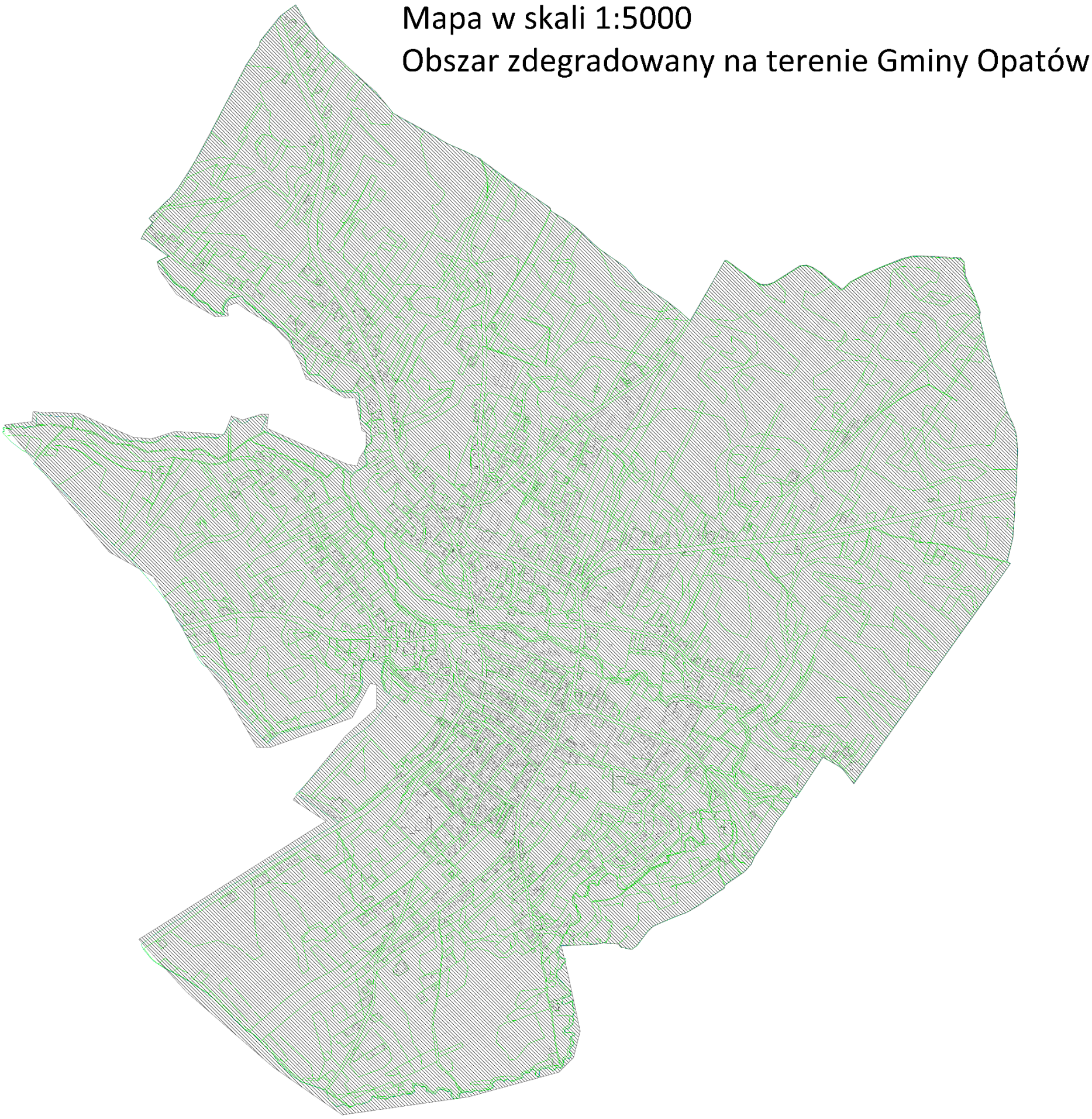

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Opatowie, OPS w Opatowie, PUP w Opatowie, Powiatowej Komendy Policy w Opatowie oraz danych GUS

4. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z zapisami art. 10 ust. 1, 2 i 3 *ustawy o rewitalizacji*, obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Zgodnie z wyżej przytoczonymi zapisami na terenie Gminy Opatów wyznaczony został obszar rewitalizacji obejmujący część miasta Opatów tj. ulice:

Wyszczególnienie	Stan na: 31.12.2022r.
Gmina ogółem	11 027
Liczba mieszkańców ulic objętych rewitalizacją	3301
% mieszkańców gminy objętych rewitalizacją	29,94%

Tabela 55 Ulice Miasta Opatów objęte rewitalizacją

L.p.	Nazwa ulicy	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców objęta rewitalizacją
1.	1 MAJA	513	513
2.	SEWERYNA HORODYSKIEGO	2	
3.	ADAMA MICKIEWICZA	94	
4.	ARMII KRAJOWEJ	56	56
5.	BATALIONÓW CHŁOPSKICH	119	
6.	BERNARDYŃSKA	2	2
7.	Bronisława Ostrowskiego ps. Cichy	104	104
8.	CEGIELNIANA	121	
9.	CMENTARNA	30	30
10.	CZESŁAWA MIŁOSZA	23	
11.	ĆMIELOWSKA	141	
12.	DORZECZNA	24	24
13.	FRANCISZKA MENDYKA	27	
14.	GEN. "GROTA" ROWECKIEGO	71	71
15.	GÓRNA	70	
16.	GRANICZNA	17	
17.	HARC. JERZEGO CZERWIŃSKIEGO	20	
18.	HENRYKA SIENKIEWICZA	529	529
19.	JANA KILIŃSKIEGO	60	60
20.	JÓZEFA GRUDNIA	9	
21.	JULIUSZA SŁOWACKIEGO	335	335
22.	KANIA	29	
23.	KĄPIELOWA	20	20
24.	KLASZTORNA	52	52
25.	KOLEGIACKA	38	38

26.	KRZYSZTOFA SZYDŁOWIECKIEGO	31	
27.	LEGIONÓW	116	116
28.	LESZKA CZARNEGO	128	128
29.	LIPOWSKA	71	
30.	LUBELSKA	14	14
31.	MARIANA HEJNICKIEGO	64	
32.	MARII KONOPNICKIEJ	8	
33.	MIKOŁAJA KOPERNIKA	901	
34.	MIKOŁAJA REJA	19	
35.	MJR. "TOPORA" ZWIERZDOWSKIEGO	5	5
36.	NAGÓRNA I	16	
37.	NAGÓRNA II	8	
38.	Niecała	0	
39.	NOWA	109	
40.	NOWOPOLNA	15	
41.	NOWOWAŁOWA	21	21
42.	OGRODOWA	4	4
43.	OKALIŃSKA	22	
44.	PARTYZANTÓW	313	313
45.	Pasaż ppłk prof. Zbigniewa Kabaty ps. Bobo	0	0
46.	PLAC OBROŃCÓW POKOJU	90	90
47.	POLNA	18	
48.	RÓŻANA	4	4
49.	SŁONECZNA	43	43
50.	STANISŁAWA CZERNIKA	158	
51.	STAROWAŁOWA	92	
52.	STEFANA ŻEROMSKIEGO	107	
53.	STEFANII SEMPOŁOWSKIEJ	115	115
54.	SZEROKA	264	264
55.	SZPITALNA	65	
56.	ŚWIĘTOKRZYSKA	90	
57.	TADEUSZA KOŚCIUSZKI	296	296
58.	WĄSKA	54	54
59.	WIDOK	80	
60.	WINCENTEGO KADŁUBKA	45	
61.	WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY	102	
62.	ZACISZE	29	

Źródło: opracowanie własne

Dla wyznaczenia zasięgu obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami:

1. Na obszarze tym zidentyfikowano wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej (bezrobocie, przemoc, niekorzystna sytuacja demograficzna, duża liczba osób korzystających z pomocy

OPS, niska aktywność społeczna) oraz gospodarczej, przestrzenno -funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej,

2. obszar ten jednocześnie ma istotne znaczenie dla rozwoju całej gminy,
3. wybór obszaru uzyskał całkowitą akceptację zarówno władz lokalnych jak i akceptację społeczną.

Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 3,38 km^2 co stanowi 2,98% powierzchni Gminy Opatów. Na obszarze tym mieszka 3031 mieszkańców, tj. 29,94% mieszkańców Gminy Opatów.

Mapa 33 Obszar rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Opatów

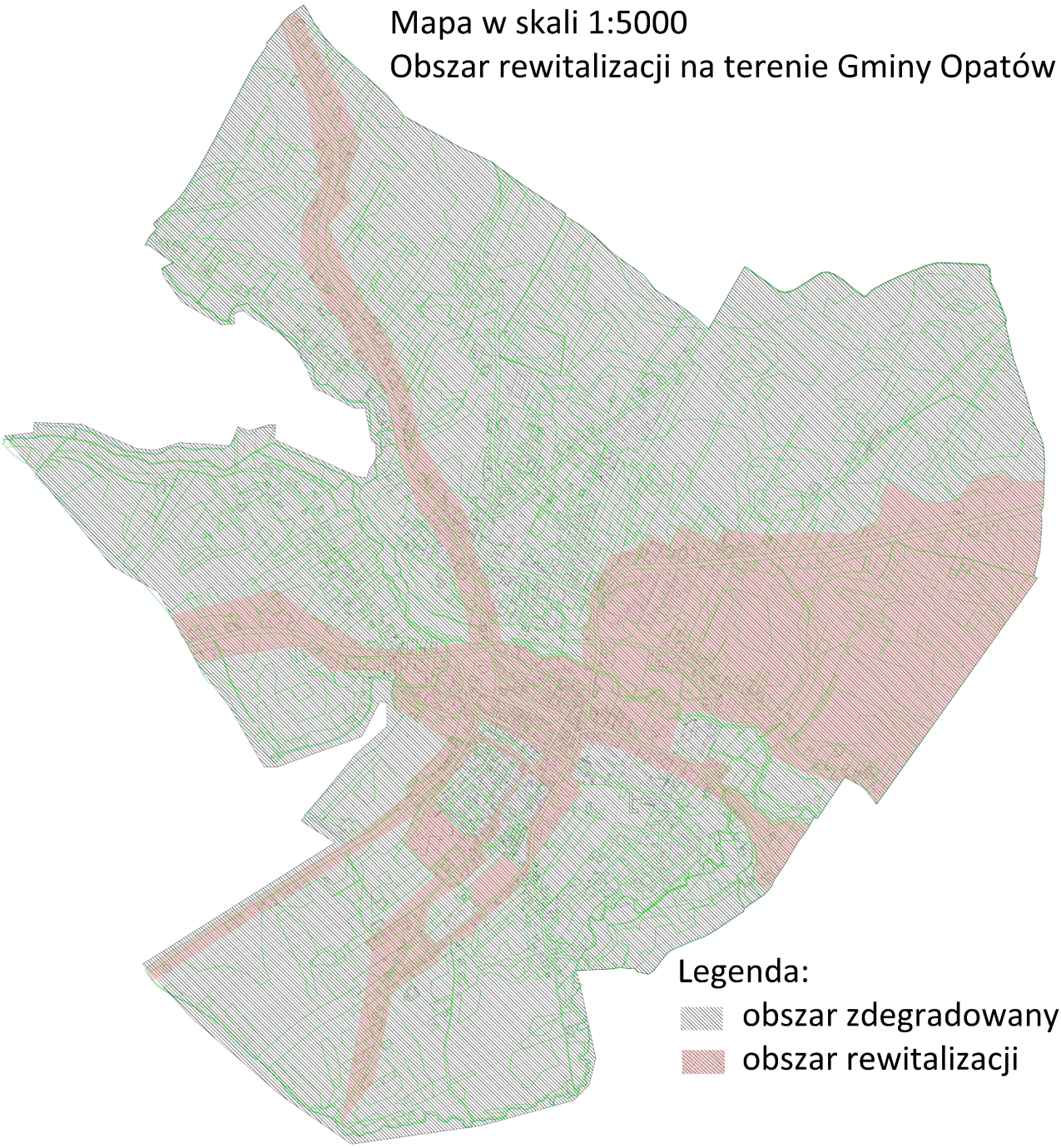

Spis tabel

Tabela 1 Powierzchnia Miasta Opatów i poszczególnych sołectw 7
Tabela 2 Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy Opatów wg stanu na 12.12.2021r. 8
Tabela 3 Liczba mieszkańców Gminy Opatów w podziale na płeć w latach 2017-2021 11
Tabela 4 Przyrost naturalny w Gminie Opatów w latach 2015-2021 11
Tabela 5 Liczba mieszkańców Gminy Opatów w roku 2015 i 2021 w podziale na miasto i sołectwa 12
Tabela 6 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy Opatów na koniec 2021r. w podziale na miasto i sołectwa 14
Tabela 7 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Opatów na koniec 2021r. w podziale na miasto i sołectwa 16
Tabela 8 Liczba osób w wieku produkcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców na koniec 2021r. w podziale na miasto i sołectwa 18
Tabela 9 Powody przyznawania pomocy społecznej przez OPS w Opatowie w latach 2019 - 2021 20
Tabela 10 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Opatów w przeliczeniu na 100 mieszkańców w podziale na miasto i sołectwa 21
Tabela 11 Liczba osób korzystających z pomocy OPS w Opatowie z powodu bezrobocia w 2021r. w podziale na miasto i sołectwa 23
Tabela 12 Liczba osób korzystających z pomocy OPS w Opatowie z powodu ubóstwa w 2021r. w podziale na miasto i sołectwa 25
Tabela 13 Liczba osób korzystających z pomocy OPS w Opatowie z powodu niepełnosprawności w podziale na miasto i sołectwa 27
Tabela 14 Liczba osób korzystających z pomocy OPS w Opatowie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na koniec 2021r. w podziale na miasto i sołectwa 29
Tabela 15 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w Gminie Opatów w 2021r. w podziale na miasto i sołectwa 31
Tabela 16 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w Gminie Opatów w 2021r. w podziale na miasto i sołectwa 33
Tabela 17 Liczba wypłaconych zasiłków przez OPS w Opatowie w latach 2019-2021 w podziale na miasto i sołectwa 35
Tabela 18 Liczba dzieci i młodzieży korzystająca z dożywiania w szkole na terenie Gminy Opatów w latach 2019-2021 z podziałem na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców 37
Tabela 19 Stopa bezrobocia w powiecie opatowskim na tle danych dla województwa i kraju w latach 2016-2021 39
Tabela 20 Stopa bezrobocia na terenie Gminy Opatów w latach 2016-2021 39
Tabela 21 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Opatów w latach 2015-2021 39
Tabela 22 Liczba osób zarejestrowanych w PUP w Opatowie w lalach 2019-2021 z terenu gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 40
Tabela 23 Liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych na terenie Gminy Opatów w latach 2019-2021 42
Tabela 24 Liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych na terenie Gminy Opatów w latach 2019-2021 w podziale na miasto i obszar wiejski 43
Tabela 25 Frekwencja wyborcza w Gminie Opiatów wg okręgów wyborczych w wyborach samorządowych 2018 44
Tabela 26 Frekwencja wyborcza w Gminie Opiatów wg okręgów wyborczych w wyborach parlamentarnych 2019r. i prezydenckich 2020r. 44
Tabela 27 Ilość fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Opatów, powiecie opatowskim, województwie świętokrzyskim oraz kraju w latach 2015-2021 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 45
Tabela 28 Zestawienie wskaźników społecznych w Gminie Opatów w podziale na miasto i sołectwa 47
Tabela 29 Podmioty gospodarcze klasyfikowane według kryterium liczby pracujących na terenie Gminy Opatów w latach 2016-2021 49
Tabela 30 Liczba nowo rejestrowanych i wyrejestrowywanych podmiotów gospodarczych w Gminie Opatów w latach 2016-2021 w podziale na miasto i sołectwa 49
Tabela 31 Liczba firm funkcjonująca na terenie Gminy Opatów w podziale na rodzaje działalności gospodarczej w latach 2016-2021 50

Tabela 32 Liczba przedsiębiorstw z terenu Gminy Opatów wpisanych do rejestru REGON w latach 2019-2021 w podziale na miasto i sołectwa 51
Tabela 33 Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw na terenie Gminy Opatów w rejestrze REGON w talach 2019-2021 w podziale na miasto i sołectwa 53
Tabela 34 Liczba wyrejestrowywanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON w latach 2019- 2021 w podziale na miasto i sołectwa 55
Tabela 35 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej dla Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 57
Tabela 36 Ilość azbestu pozostającego do unieszkodliwienia na terenie Gminy Opatów (w kg) w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2021 r. w podziale na miasto i sołectwa 59
Tabela 37 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5). 61
Tabela 38 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C) 62
Tabela 39 Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Natura 2000 Ostoja Żyznów w podziale na gminy 62
Tabela 40 Pomniki przyrody na terenie Gminy Opatów 63
Tabela 41 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 67
Tabela 42 Wykaz infrastruktury kultury w Gminie Opatów w podziale na miasto i sołectwa 71
Tabela 43 Porównanie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Opatów 76
Tabela 44 Dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 76
Tabela 45 Liczba uczniów i oddziałów w placówkach oświatowych Gminy Opatów w latach 2019-2022 79
Tabela 46 Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych placówkach na terenie Gminy Opatów w latach 2018-2020 79
Tabela 47 Liczba uczniów wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Szkoły Podstawowe na terenie Gminy Opatów w latach 2019-2020 80
Tabela 48 Liczba dzieci biorących udział w zajęciach świetlicowych w Szkołach Podstawowych Gminy Opatów w latach 2019-2020 80
Tabela 49 Wyniki szkół podstawowych z Gminy Opatów ze sprawdzianu 8-klasisty 80
Tabela 50 Liczba udzielonych porad lekarskich na terenie Gminy Opatów w latach 2016 - 2021 83
Tabela 51 Wykaz zabytków na terenie Gminy Opatów 85
Tabela 52 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno - przestrzennej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 92
Tabela 53 Charakterystyka wskaźników mieszkaniowych na terenie Gminy Opatów 94
Tabela 54 Potencjały lokalne występujące na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 97
Tabela 55 Ulice Miasta Opatów objęte rewitalizacją 107

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców Gminy Opatów w latach 2017-2021 11
Wykres 2 Stopa bezrobocia w Gminie Opatów, powiecie opatowskim, województwie świętokrzyskim oraz kraju w latach 2017-2021 40
Wykres 3 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2016-2021 50
Wykres 4 Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2011 -2020 95

Spis map

Mapa 1 Gmina Opatów na tle województwa świętokrzyskiego i powiatu opatowskiego 6
Mapa 2 Podział na jednostki analityczne Gminy Opatów 8
Mapa 3 Wskaźnik dotyczący wyludnienia się Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 13

Mapa 4 Wskaźnik obciążenia osobami starszymi na terenie Gminy Opatów w 2021 r. w podziale na miasto i sołectwa 15
Mapa 5 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców na koniec 2021r. w podziale na miasto i sołectwa 17
Mapa 6 Liczba osób w wieku produkcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców na koniec 2021r. w podziale na miasto i sołectwa 19
Mapa 7 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Opatów przeliczeniu na 100 mieszkańców z podziałem na miasto i sołectwa 22
Mapa 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Opatów z powodu bezrobocia w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców 24
Mapa 9 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Opatów z powodu ubóstwa w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców 26
Mapa 10 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w Gminie Opatów w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców 28
Mapa 11 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w Gminie Opatów w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców 30
Mapa 12 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Opatów w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców 32
Mapa 13 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w Gminie Opatów w 2021r. w podziale na miasto i sołectwa 34
Mapa 14 Liczba wypłaconych zasiłków przez OPS w Opatowie w latach 2019-2021 w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców 36
Mapa 15 Liczba dzieci korzystających z dożywiania w szkołach na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców 38
Mapa 16 Liczba osób zarejestrowana z Gminy Opatów w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców 41
Mapa 17 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 48
Mapa 18 Liczba przedsiębiorstw działających na terenie Gminy Opatów wpisanych do rejestru REGON na koniec 2021 w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców 52
Mapa 19 Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw z terenu Gminy Opatów w rejestrze REGON w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców 54
Mapa 20 Liczba wyrejestrowywanych przedsiębiorstw z terenu Gminy Opatów w rejestrze REGON w podziale na miasto i sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców 56
Mapa 21 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 58
Mapa 22 Ilość azbestu pozostającego do unieszkodliwienia w Gminie Opatów (w kg) na koniec 2021r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca w podziale na miasto i sołectwa 60
Mapa 23 Obszary chronione na terenie Gminy Opatów 64
Mapa 24 Mapa łącznego zagrożenia suszą dla Gminy Opatów suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczna – ocena w siatce pól podstawowych 66
Mapa 25 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 68
Mapa 26 Dostęp do infrastruktury kulturowej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 72
Mapa 27 Dostęp do infrastruktury edukacyjnej i sportowej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 75
Mapa 28 Dostęp do infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 78
Mapa 29 Sfera ochrony konserwatorskiej 87
Mapa 30 Obszary lokalizacji najcenniejszych zabytków wymagających ochrony na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 90

Mapa 31 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno - przestrzennej na terenie Gminy Opatów w podziale na miasto i sołectwa 91
Mapa 32 Obszary zdegradowane na terenie gminy Opatów 106
Mapa 33 Obszar rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Opatów 110

Spis rysunków

Rysunek 1 Metodyka prac przyjęta w procesie wyznaczania obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji dla Gminy Opatów 104

FORMULARZ UWAG

Załącznik nr 5
do Zarządzenia nr 83/2023
Burmistrza Miasta i Gminy Opatów
z dnia 4 września 2023r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Opatowie w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Opatów

Informacje o Zgłaszającym

Imię i Nazwisko	
Adres do korespondencji (email)	

Pytanie 1: Jeśli masz komentarze lub sugestie dotyczące treści projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, to napisz je poniżej.

Pytanie 2: Jeśli masz inne komentarze lub sugestie dotyczące obszaru rewitalizacji, to napisz je poniżej.

Jestem (zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi):
□ mieszkańcem Gminy Opatów
□ przedsiębiorcą/przedsiębiorczynią
□ przedstawicielem/lką organizacji pozarządowej lub grupy nieformalnej
□ przedstawicielem/lką jednostki samorządu terytorialnego lub jego jednostki organizacyjnej
□ przedstawicielem/lką organów władzy publicznej

Dziękujemy za poświęcony czas i podzielenie się opinią.

……
……
Podpis osoby zgłaszające uwagi

Uwagi/sugestie można zgłaszać od 12.09.2023r. do 12.10.2023r.
1. Osobiście lub za pośrednictwem poczty w formie papierowej na sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy Opatów
2. Za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: promocja@opatow.pl

FORMULARZ UWAG

KLAUZULA INFORMACYJNA
DOTYCZĄCA PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH NA POTRZEBY
FORMULARZA ZGŁASZANIA UWAG

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016) informuję, iż:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych w Urzędzie Miasta i Gminy w Opatowie jest Burmistrz Miasta i Gminy Opatów, ul. Plac Obrońców Pokoju 34, 27-500 Opatów, adres email: opatow@umopatow.pl, tel. 15 868 13 00.
2. Administrator wyznaczył Inspektora Ochrony Danych, z którym w przypadku pytań dotyczących sposobu i zakresu przetwarzania Pani/Pana danych można kontaktować się na adres email: inspektor@cbi24.pl, tel. 15 868 13 00.
3. Pani/Pana dane będą przetwarzane w celu poznania Pana/Pani opinii na temat projektu uchwały Rady Miejskiej w Opatowie w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Opatów.
4. Podstawą prawną do przetwarzania danych osobowych jest art. 6 ust. 1 lit. e RODO – przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym.
5. Administrator nie przewiduje przekazywania Pani/Pana danych innym odbiorcom.
6. Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
7. Pani/Pana dane osobowe przechowywane będą przez okres przygotowania i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. Po tym czasie dane zostaną usunięte.
8. Posiadają Pani/Pan prawo do żądania od Administratora dostępu do swoich danych osobowych, ograniczenia przetwarzania danych, wniesienia sprzeciwu, usunięcia danych.
9. Przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa, jeżeli Pani/Pan uzna, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy rozporządzenia o ochronie danych osobowych. Udział w formularzu zgłoszenia uwag jest dobrowolny.
10. Pani/Pana dane osobowe nie będą podlegać automatycznym decyzjom, w tym również w formie profilowania.